

**JAUNU APGLABĀŠANAS ŠŪNU IZVEIDE
SADZĪVES ATKRITUMU
POLIGONA “GETLIŅI” TERITORIJĀ,
KAUDZĪŠU IELĀ 57, RUMBULĀ,
STOPIŅU PAGASTĀ, ROPAŽU NOVADĀ**

**IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMA ZIŅOJUMA
PRECIZĒTĀS REDAKCIJAS KOPSAVILKUMS**

Rīga, 2024. gada jūlijs

Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
Reģistrācijas Nr. 40003340949
Olīvu iela 9, Rīga, LV 1004
Tālrunis 67627504
E– pasts: gc@geoconsultants.lv

Pasūtītājs: SIA "GETLIŅI EKO"

**JAUNU APGLABĀŠANAS ŠŪNU IZVEIDE
SADZĪVES ATKRITUMU
POLIGONA "GETLIŅI" TERITORIJĀ,
KAUDZĪŠU IELĀ 57, RUMBULĀ,
STOPIŅU PAGASTĀ, ROPAŽU NOVADĀ**

**IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMA ZIŅOJUMA
PRECIZĒTĀS REDAKCIJAS KOPSAVILKUMS**

Būvniecības projektu nodaļas vadītājs

Zigurds Gutāns

Atbildīgā izpildītāja

Kristīne Kaļva

Rīga, 2024. gada jūlijs

Saīsinājumi

IVN	ietekmes uz vidi novērtējums
VPVB	Vides pārraudzības valsts birojs
VVD	Valsts vides dienests
LVĢMC	Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs"
VARAM	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
ĶSP	ķīmiskais skābekļa patēriņš
MK	Ministru kabinets
LPTP	labākie pieejamie tehniskie paņēmieni
BNA	bioloģiski noārdāmie atkritumi
SAP "Getliņi"	sadzīves atkritumu apglabāšanas poligons "Getliņi"
Šūna Nr. VIII	jaunas atkritumu apglabāšanas šūnas izveide aptuveni 6 ha platībā
Šūna Nr. IX	jaunas atkritumu apglabāšanas šūnas izveide aptuveni 9 ha platībā

IVN ziņojumā biežāk lietoto terminu skaidrojums

Atkritumu apglabāšanas šūna Nr. VIII - jaunas atkritumu apglabāšanas šūnas Nr. VIII izveide aptuveni 6 ha platībā SAP "Getliņi" teritorijā (2. att. ar Nr. 30). Atbilstoši provizoriskajiem aprēķiniem, šīs šūnas potenciālā kapacitāte turpmākai sadzīves atkritumu apglabāšanai ir ap 950 000 m³. Šūnas Nr. VIII pamatne jau ir izbūvēta un pieņemta ekspluatācijā 2020. gada februārī būvprojekta "Bioreaktora II kārtā un biodegradācijas šūnu III kārtā" ietvaros, taču, realizējot Paredzēto darbību IVN ietvaros, šūnas Nr. VIII funkcija tiks mainīta no pārstrādes šūnas – bioreaktora uz atkritumu apglabāšanas šūnu. IVN ziņojuma izstrādē veikts arī šūnas Nr. VIII izveides novērtējums četrās būvniecības kārtās, kas aprakstīts 3.12. apakšnodaļā "Paredzētās darbību būvniecībai nepieciešamā platība, objektu izbūves secība un plānotie termiņi".

Atkritumu apglabāšanas šūna Nr. IX - jaunas atkritumu apglabāšanas šūnas Nr. IX izveide aptuveni 9 ha platībā SAP "Getliņi" teritorijā (2. att. ar Nr. 31). Atbilstoši provizoriskajiem aprēķiniem, šīs šūnas potenciālā kapacitāte turpmākai sadzīves atkritumu apglabāšanai ir ap 1 750 000 m³. IVN ziņojuma izstrādē veikts arī šūnas Nr. IX izveides novērtējums četrās būvniecības kārtās, kas aprakstīts 5. nodaļā "Paredzētās darbību būvniecībai nepieciešamā platība, objektu izbūves secība un plānotie termiņi".

Šūnas Nr. IX būvniecības tehnoloģijas 1.alternatīvais risinājums - Šūnas Nr. IX būvniecības vietā pilnībā tiek norakts atkritumu slānis, šūnas pamatne tiek būvēta uz esošā kūdras slāņa. Pamatne tiks veidota saskaņā ar MK 2011. gada 27. decembra noteikumos Nr. 1032 "Atkritumu poligonu noteikumi" (turpmāk – MK noteikumi Nr. 1032) noteiktajām prasībām atbilstoši plānotajai atkritumu radītajai slodzei, kā arī nodrošinot atkritumu slāņa izolāciju no pamatnes smilts nogulumiem, nepieļaujot infiltrāta filtrēšanos gruntī un gruntsūdeņos.

Šūnas Nr. IX būvniecības tehnoloģijas 2.alternatīvais risinājums - Šūnas Nr. IX būvniecības vietā pilnībā tiek norakts atkritumu un kūdras slānis, šūnas pamatne tiek būvēta uz zem kūdras slāņa esošās limnoglaciālās smilts slāņa. Pamatne tiks veidota saskaņā ar MK noteikumos Nr. 1032 noteiktajām prasībām, atbilstoši plānotajai atkritumu radītajai slodzei, kā arī nodrošinot atkritumu slāņa izolāciju no pamatnes smilts nogulumiem, nepieļaujot infiltrāta filtrēšanos gruntī un gruntsūdeņos.

Vecā rekultivētā atkritumu izgāztuve – SAP "Getliņi" teritorijas daļa (2. att. skat. zonas, kas apzīmētas ar 22, 30, 31), kuru šobrīd daļēji aizņem vecā rekultivētā atkritumu izgāztuve, kas ierīkota izgāztuves darbības sākumposmā, neievērojot vides aizsardzības prasības.

Atkritumu apglabāšanas krātuve (saukta arī par šūnu) – SAP "Getliņi" teritorijā speciāli ierīkota un aprīkota vieta atkritumu apglabāšanai uz zemes vai zemē, kur nodrošināti normatīvajos aktos noteiktie vides aizsardzības pasākumi.

Pagaidu rekultivācija - ar atkritumiem piesārņotā teritorijā poligonā vai poligona daļā veicamu pasākumu komplekss, lai nodrošinātu piesārņotās vietas virsmas pārklāšanu ar piemērotu materiālu (piemēram, smalksne vai māls un auglīgā grunts), priekšroku dodot reģenerētam materiālam, kas ierobežo nokrišņu ūdens filtrāciju, emisijas gaisā, smaku un vieglās frakcijas izplatīšanos līdz atkritumu krātuves galīgai rekultivācijai, kā arī ar mērķi novērst atkritumu negatīvo ietekmi uz vidi un cilvēka veselību un nodrošinātu ar atkritumiem piesārņotas teritorijas iekļaušanos apkārtējā ainavā.

Bioreaktors – krātuve poligona teritorijā (2. att. ar Nr. 12), kur kopš 2016. gada tika novietoti bioloģiski noārdāmie atkritumi – gan SIA „Vides resursu centrs” nešķirotu sadzīves atkritumu šķirošanas rūpnīcā atšķirotie (BIMOX), gan dalīti vākti bioloģiskie atkritumi. Bioreaktors 2022. gada maijā tika slēgts un turpmāka atkritumu izvietošana tajā nenotiek. Kopējais bioreaktorā izvietotais bioloģiski noārdāmo atkritumu apjoms ir 1 525 184,72 t.

Biodegradācijas šūna (saukta arī par apglabāšanas šūnu/krātuvi) – vieta atkritumu apglabāšanas poligonā (tai sk. arī bioreaktors), kur tiek apglabāti ražošanas un sadzīves atkritumi, kas atbilst atļautajiem atkritumu apglabāšanas veidiem sadzīves atkritumu poligonā atbilstoši normatīvajā regulējumā, kā arī piesārņojošās darbības atļaujā noteiktajam.

Gāzes savākšanas sistēma - sistēma, kas izveidota SAP "Getliņi" atkritumu apglabāšanas aktīvajās šūnās (skat. 2. att. ar Nr. 21), bioreaktorā (skat. 2. att. ar Nr. 12), kā arī vecajā rekultivētajā atkritumu izgāztuvē (skat. 2. att. ar Nr. 22), ko plānots izveidot arī šūnā Nr. VIII un šūnā Nr. IX ar mērķi no atkritumiem radušos gāzi centralizēti savākt un sadedzināt energoblokā. Energoblokā elektroenerģijas ražošanai uzstādīti seši gāzes motori, vienlaicīgi darbojas četri motori, pamīšus mainot visu motoru darbību. Gāzes savākšanas sistēma nodrošina to, ka atkritumu gāzes nenonāk atmosfērā un tiek izmantotas kā atjaunojamās enerģijas avots.

Energobloks – iekārtas (2. att. ar Nr. 11) uz kurām tiek aizvadīta poligona gāze, kas veidojas šūnās (tai sk. arī pēc Paredzētās darbības īstenošanas no Šūnas Nr. VIII un Šūnas Nr. IX) un bioloģiski noārdāmu atkritumu pārstrādes kompleksā, kur savāktā gāze tiek sadedzināta sešos iekšdedzes motoros un pārvērsta enerģijā – elektrībā un siltumā. Elektrība tiek pārdota gan brīvajā tirgū, gan izmantota iekšējam patēriņam, bet siltumenerģija izmantota SIA „Getliņi EKO” siltumnīcās.

1. Paredzētās darbības raksturojums un darbības vietas izvēles pamatojums

Ietekmes uz vidi novērtējums (turpmāk - IVN) ir procedūra, kas veicama likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" noteiktajā kārtībā, lai novērtētu paredzētās darbības vai plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi un izstrādātu priekšlikumus nelabvēlīgas ietekmes novēršanai vai samazināšanai, vai aizliegtu paredzētās darbības uzsākšanu normatīvajos aktos noteikto prasību pārkāpumu gadījumos.

Saskaņā ar likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 16. pantu, 17. panta pirmo *prim* daļu un Ministru kabineta (turpmāk - MK) 2015. gada 13. janvāra noteikumu Nr. 18 "Kārtība, kādā novērtē paredzētās darbības ietekmi uz vidi un akceptē paredzēto darbību" IV sadaļas prasībām, pamatojoties uz SIA "Getliņi EKO" (IVN ierosinātāja) pilnvarotā pārstāvja SIA "Geo Consultants" 2021. gada 9. aprīļa iesniegumu, Vides pārraudzības valsts birojs (turpmāk - VPVB) 2021. gada 10. maijā ir izdevis "Programmu Nr. 5-03/6 ietekmes uz vidi novērtējumam jaunu apglabāšanas šūnu izveidei cieta sadzīves atkritumu poligona "Getliņi" teritorijā, Stopiņu novadā" (turpmāk - Programma).

IVN veikts SIA "Getliņi EKO" paredzētajai darbībai "Jaunu apglabāšanas šūnu izveide cieta sadzīves atkritumu poligona "Getliņi" teritorijā, Kaudzīšu ielā 57, Rumbulā, Stopiņu pagastā, Ropažu novadā" (turpmāk - Paredzētā darbība) atbilstoši Programmā (skat. 1. pielikumu) ietvertajām prasībām.

SIA "Getliņi EKO" ir atkritumu apsaimniekošanas uzņēmums, kurš pārvalda lielāko sadzīves atkritumu apglabāšanas poligonu Latvijā. Pēdējo gadu laikā sadzīves atkritumu poligonā "Getliņi" (turpmāk - SAP "Getliņi") ir pieņemtas vidēji 500 tūkstoši tonnas atkritumu gadā, t. sk. 300 tūkstoši tonnas nešķirotu sadzīves atkritumu gadā, kas ir nedaudz vairāk kā puse no visā Latvijas teritorijā sadzīves atkritumu poligonos pieņemtā atkritumu apjoma. Lai nodrošinātu pieņemto atkritumu apsaimniekošanu videi drošā veidā un sekmētu dabas resursu racionālu izmantošanu, SAP „Getliņi” nepārtraukti tiek veikta infrastruktūras pilnveidošana.

SIA "Getliņi EKO" 2010. gada 4. jūnijā Valsts vides dienesta (turpmāk - VVD) Lielrīgas reģionālā vides pārvalde ir izsniegusi "Atļauju A kategorijas piesārņojošai darbībai Nr. RI10IA0002" (turpmāk - Piesārņojuma atļauja). SAP "Getliņi" poligona darbība atbilst normatīvajos aktos un Piesārņojuma atļaujā izvirzītajiem nosacījumiem, tai skaitā emisijas ārpus poligona teritorijas nepārsniedz normatīvajos aktos noteiktās robežvērtības.

Nemot vērā ilgstošu atkritumu apglabāšanas periodu (kopš 1973. gada) SAP "Getliņi" kapacitāte pašreizējā veidolā tuvākajos gados būs izsmelta. Tādējādi ir jāizvēlas esošo atkritumu apglabāšanas teritoriju modernizēšana un jaunu atkritumu apglabāšanas šūnu izveidošana esošajā poligona teritorijā vai teritorijas paplašināšana, vai pilnīgi jauna atkritumu poligona veidošana.

No vides aizsardzības aspekta un ekonomisko apsvērumu vērtējuma raugoties, jaunu, mūsdienu prasībām atbilstošu atkritumu apglabāšanas šūnu izveide jau esoša, labiekārtota poligona teritorijā ir atbalstāma, salīdzinot ar risinājumu veidot pilnībā jaunu atkritumu poligonu, kam nepieciešama gan jauna platība, gan lieli kapitālieguldījumi infrastruktūras un saistīto objektu (piemēram atkritumu šķīrošanas, pārstrādes, kompostēšanas, u.c. objektu) būvniecībai. Tāpat Rīgas tuvumā varētu būt sarežģīti izvēlēties atbilstošu teritoriju, kas nodrošinātu minimālu atkritumu transportēšanas attālumu no lielākā atkritumu radītāja Rīgas pilsētas, kā arī atbilstu konkrētās teritorijas atļautajai izmantošanai, neradītu draudus īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, mikroliegumiem, īpaši aizsargājamiem biotopiem un īpaši aizsargājamām sugām, kur tuvumā neatrodas kultūras vai arheoloģiskie pieminekļi, jutīgi objekti u.c. prasībām, kas tiek izvirzītas jauna sadzīves atkritumu poligona izvietojumam.

Neizveidojot jaunas atkritumu apglabāšanas šūnas, poligona kapacitāte tuvākajos gados (provizoriski – 2025. gads) būs izsmelta un būs nepieciešams veidot jaunu sadzīves atkritumu poligonu Rīgas un Pierīgas teritorijās radušos atkritumu apsaimniekošanai, attiecīgi tiks apdraudēta atkritumu

apsaimniekošana daļai no Viduslatvijas atkritumu apsaimniekošanas reģiona¹ (iepriekš Pierīgas atkritumu apsaimniekošanas reģions), kas ietver Rīgas valstspilsētu, Ādažu, Bauskas, Ķekavas, Mārupes, Olaines, Ogres, Ropažu, Salaspils un Siguldas novada pašvaldību teritorijas.

Sabiedriskā pakalpojumu nepārtrauktības nodrošināšanai daļai no Viduslatvijas (iepriekš Pierīgas) atkritumu apsaimniekošanas reģionā Paredzētās darbības ietvaros SAP "Getliņi" ir plānota esošās infrastruktūras paplašināšana ar šādiem objektiem:

- Jaunas atkritumu apglabāšanas šūnas Nr. VIII izveide aptuveni 6 ha platībā (turpmāk – šūna Nr. VIII). Atbilstoši provizoriskajiem aprēķiniem, šīs šūnas potenciālā kapacitāte turpmākai sadzīves atkritumu apglabāšanai ir ap 950 000 m³.
Šūnas Nr. VIII pamatne jau ir izbūvēta un pieņemta ekspluatācijā 2020. gada februārī būvprojekta "Bioreaktora II kārtā un biodegradācijas šūnu III kārtā" ietvaros, taču, realizējot Paredzēto darbību, šūnas Nr. VIII funkcija tiks mainīta no pārstrādes šūnas – bioreaktora uz atkritumu apglabāšanas šūnu;
- Jaunas atkritumu apglabāšanas šūnas Nr. IX izveide aptuveni 9 ha platībā (turpmāk – šūna Nr. IX). Atbilstoši provizoriskajiem aprēķiniem, šīs šūnas potenciālā kapacitāte turpmākai sadzīves atkritumu apglabāšanai ir ap 1 750 000 m³.

Šūnas Nr. VIII un šūnas Nr. IX apsaimniekošanai nepieciešamā infrastruktūra – tiks veikta atbilstošu inženierkomunikāciju izbūve, kā arī tiks izmantoti jau šobrīd SAP "Getliņi" teritorijā esošie ceļi (aptuveni 1 ha platībā).

IVN procesa sākumā dažādas alternatīvas tika skatītas plašā griezumā - no Paredzētās darbības vietas alternatīvas, līdz dažādu atkritumu pārstrādes tehnoloģisko risinājumu vērtēšanai, jau detālāk apskatot divas alternatīvas, kas attiecināms uz šūnas Nr. IX būvniecības tehnoloģijas risinājumu, proti, šūnas Nr. IX būvniecības vietā pilnībā tiek norakts atkritumu slānis, šūnas pamatne tiek būvēta uz esošā kūdras slāņa (1. alternatīva) un šūnas Nr. IX būvniecības vietā pilnībā tiek norakts atkritumu un kūdras slānis, šūnas pamatne tiek būvēta uz zem kūdras slāņa esošās limnoglaciālās smilts slāņa (2. alternatīva). Detalizēts izklāsts saistībā ar piemērotāko alternatīvu izvērtēšanu sniegts šī ziņojuma 4. nodaļā "Paredzētās darbības alternatīvas".

SAP "Getliņi" plānoto infrastruktūras izbūvi kopumā paredzēts realizēt laika posmā no 2024. gada trešā ceturkšņa līdz 2030. gada beigām, kam seko atkritumu apglabāšana un, pēc pilnīgas šūnu aizpildīšanas - rekultivācijas darbi. IVN ziņojuma 5. nodaļā "Paredzētās darbību būvniecībai nepieciešamā platība, objektu izbūves secība un plānotie termiņi" un 5.3. apakšnodaļā "Šūnas Nr. VIII un šūnas Nr. IX izveides apraksts pa būvniecības darbu kārtām" sniegta detaļa informācija par šūnu izveidi apskatot četras būvniecības kārtas.

Videi un iedzīvotājiem radītie traucējumi vai zaudējumi Paredzētās darbības īstenošanas rezultātā tiek iespējami mazināti, jo darbība plānota teritorijā, kur jau līdz šim notikusi un turpinās atkritumu apsaimniekošana, proti ir ierīkots SAP un ir pieejama visa nepieciešamā infrastruktūra atkritumu pieņemšanai, apstrādei un apglabāšanai, kā arī poligonā notiek atkritumu atbilstoša apsaimniekošana saskaņā ar spēkā esošo normatīvo aktu prasībām.

Īstenojot šā IVN ietvaros Paredzēto darbību, proti, veidojot mūsdienu prasībām atbilstošas, videi drošas atkritumu apglabāšanas šūnas vietā, kur vecās izgāztuves infiltrāts joprojām piesārņo pazemes ūdeņus, šūnas Nr. IX būvniecības procesā nodrošinot atkritumu slāņa un piesārņotā kūdras slāņa norakšanu un atbilstošu apsaimniekošanu; arī papildus mākslīgas izolācijas slānis, kas tiek veidots atbilstoši MK noteikumu Nr. 1032 prasībām, un turpinās ne tikai kā šūnas Nr. IX pamatnē, bet arī vecās rekultivētās atkritumu izgāztuves ziemeļu nogāzē līdz nogāzes augšai, dos pozitīvu ieguvumu saistībā uz infiltrāta veidošanās apjoma mazināšanu jauno šūnu ekspluatācijas laikā, kā arī kopumā tiek samazināta slodze uz radušos vēsturisko piesārņojumu.

¹2023. gada 13. jūnija MK noteikumi Nr. 301 "Noteikumi par atkritumu apsaimniekošanas reģioniem": <https://likumi.lv/ta/id/342688-noteikumi-par-atkritumu-apsaimniekosanas-regioniem>

Ievērojot un uzturot visus jau līdz šim SAP "Getliņi" ieviestos vides aizsardzības un pārvaldības pasākumus, Paredzētā darbība nepalielina pašreiz noteiktās emisijas, tās īstenošanas rezultātā netiks pārsniegtas normatīvajos aktos vai Piesārņojuma atļaujā noteiktās robežvērtības vai limiti. Būtiski iespējamie ierobežojumi, ko var ietekmēt Paredzētā darbība, tajā skaitā kontekstā ar jau esošo teritorijas izmantošanu, IVN ziņojuma sagatavošanas laikā netika konstatēti.

2. Sadzīves atkritumu poligona "Getliņi" esošās darbības apraksts

Paredzētā darbība tiks veikta SAP "Getliņi" teritorijā, kas atrodas Kaudzīšu ielā 57, Rumbulā, Ropažu novada Stopiņu pagastā (skatīt 1. attēlu). Poligona "Getliņi" teritorijas (86,28 ha platībā) un piebraucamā ceļa teritorijas (5116 m² platībā) īpašumtiesības pieder SIA "Getliņi EKO", kas nostiprinātas Rīgas rajona tiesas Zemesgrāmatu nodaļā, Stopiņu novada zemesgrāmatas nodaļā.

1. attēls. Sadzīves atkritumu poligons "Getliņi", Ropažu novads, Stopiņu pagasts

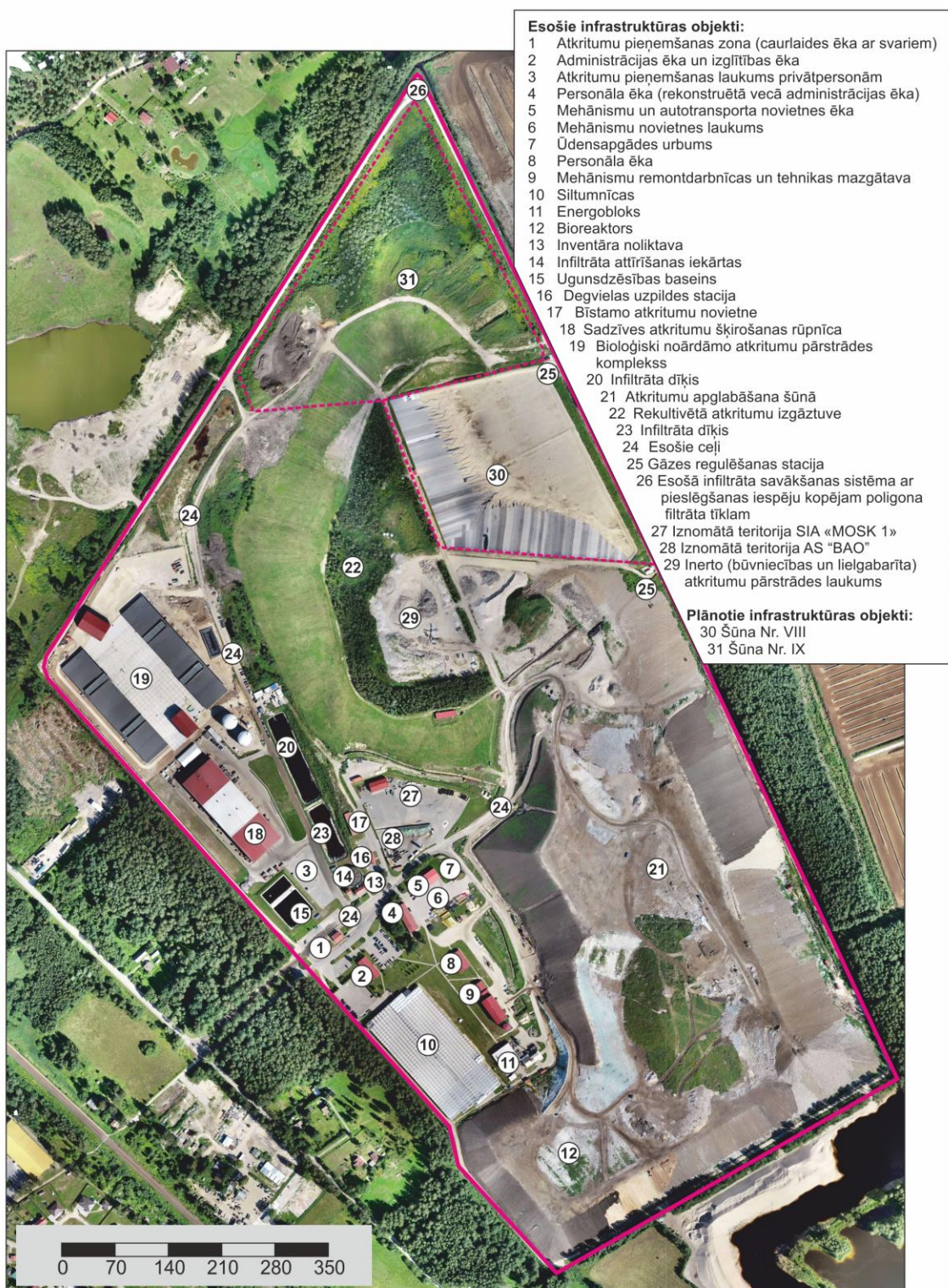
Atbilstoši Stopiņu novada teritorijas plānojumam Paredzētā darbības vieta atrodas teritorijā, kas apzīmēta kā Rūpnieciskās apbūves teritorija (R2). Teritorijas galvenie izmantošanas veidi ir smagās rūpniecības un pirmapstrādes uzņēmumu apbūve (13002), atkritumu apsaimniekošanas un pārstrādes uzņēmumu apbūve (13005) un inženiertehniskā infrastruktūra (14001).

Poligona kopējā ietilpība ir apmēram 12,4 milj. tonnu atkritumu un līdz 2022. gadam kopumā ir apglabātas ~ 11 milj. tonnas atkritumu. Tā kā atkritumi pēc to apglabāšanas turpina sadalīties un līdz ar to notiek atkritumu sablīvēšanās, kā arī daļa masas zūd gāzes un infiltrāta veidā, ir grūti novērtēt precīzu poligona tilpumu un masu. Vecās rekultivētās atkritumu izgāztuves platība ir 35,6 ha, vecā inerto atkritumu apglabāšanas vieta aizņem 2 ha, jauno šūnu un bioreaktora kopējā platība ir 27,35 ha.

SAP „Getliņi” atkritumus pieņem saskaņā ar apstiprinātajiem tarifiem vai noslēgtajiem līgumiem gan no fiziskām, gan juridiskām personām. Atkritumus pieņem saskaņā ar MK 2011. gada 27. decembra noteikumos Nr. 1032 "Atkritumu poligonu noteikumi" (turpmāk – MK noteikumi Nr. 1032) un MK 2011. gada 19. aprīļa noteikumiem Nr. 302 "Noteikumi par atkritumu klasifikatoru un īpašībām, kuras padara atkritumus bīstamus" (turpmāk - MK noteikumi Nr. 302), kā arī atbilstoši A kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas nosacījumiem.

SAP "Getliņi" infrastruktūras objektu izvietojums atspoguļots 2. attēlā. Šajā attēlā ar Nr. 30 attēlota šūnas Nr. VIII atrašanās vieta un ar Nr. 31 – šūnas Nr. IX izvietojums. Uzņēmuma teritorijā ir arī atkritumu gāzes koģenerācijas stacija, kuru apsaimnieko SIA „Rekonstrukcija un investīcijas”, un tā ir tehnoloģiski savienota ar SIA „Getliņi EKO” energobloku. Kopš 2015. gada poligona teritorijā darbojas sadzīves atkritumu

šķirošanas rūpnīca, ko apsaimnieko SIA „Vides resursu centrs”. SAP "Getliņi" teritorijā nomnieks AS "BAO" nodrošina īslaicīgu bīstamo atkritumu uzglabāšanu, šķirošanu, pārpakošanu un pārstrādi. Savukārt poligona teritorijas nomnieks SIA "MOSK 1" nodrošina rūpniecisko atkritumu metāla un elektronisko iekārtu otrreizējo pārstrādi.

2. attēls. Infrastruktūras objektu izvietojums sadzīves atkritumu poligonā "Getliņi"

Poligona teritorijai pieejama ūdensapgāde, sadzīves un ražošanas (infiltrāta) kanalizācija, elektroapgāde, siltumapgāde, iekšējais ceļu tīkls nodrošina ērtas piebraukšanas iespējas pie katra objekta.

SAP "Getliņi" ienākošā autotransporta plūsma, kas ievēd atkritumus, lielākoties tiek novirzīta uz SIA "Vides resursu centrs" šķirošanas rūpnīcu – nešķiroti sadzīves atkritumi un bioloģiskie noārdāmie atkritumi tiek vesti caur šķirošanas rūpnīcu, tad uz bioloģisko noārdāmo atkritumu (turpmāk- BNA) pārstrādes kompleksu.

Darbības ar atkritumiem SAP "Getliņi" notiek saskaņā ar SIA "Getliņi EKO" izsniegto Piesārņojuma atļauju (tai sk. arī ar šīs atļaujas grozījumiem), kur apsaimniekotājam noteiktas prasības poligona ekspluatācijai, apglabātajiem un poligona darbības rezultātā radītajiem atkritumu veidiem, pagaidu uzglabāšanas un nodošanas gada apjomiem, kā arī citi nosacījumi, kas ievērojami, veicot atkritumu apsaimniekošanu konkrētajā poligonā.

Atkritumu reģistrēšana SAP "Getliņi" notiek caurlaides ēkā, kurā atrodas svāri (ienākošajam un izejošajam transportam) un datorizēta elektroniskās uzskaites sistēma poligonā ievesto atkritumu uzskaitēi un klasifikācijai atbilstoši MK noteikumu Nr. 302 prasībām. Atkritumi, kas tiek klasificēti kā bīstami, poligonā netiek pieņemti. Visi SIA "Getliņi EKO" darbības rezultātā radušies bīstamie atkritumi nodoti AS "BAO", noformējot/saņemot atbilstošu karti-pavadzīmi (sērija A). 2022. gadā SAP "Getliņi" pieņemtas 410 031,18 tonnas atkritumu. Pieņemto atkritumu veidi un apjomi norādīti 1. tabulā.

1. tabula

**Sadzīves atkritumu poligonā "Getliņi" 2022. gadā pieņemto atkritumu veidi,
apjomi un rīcība ar tiem**

Klase	Atkritumu nosaukums	Daudzums, t	Rīcība
010306	Citi atkritumi, kuri neatbilst 010304 vai 010305 klasei	54,26	Apglabāts
010399	Citi šīs grupas atkritumi	54,69	Apglabāts
010408	Granti un sasmalcinātus iežus saturoši atkritumi, kuri neatbilst 010407 klasei	2,33	Apglabāts
010410	Putekļi un pulverveida atkritumi, kuri neatbilst 010407 klasei	1,27	Apglabāts
010499	Citi šīs grupas atkritumi	0,32	Apglabāts
010599	Citi šīs grupas atkritumi	0,33	Apglabāts
020104	Plastmasas atkritumi (izņemot iepakojumu)	26,78	Apglabāts
020107	Mežizstrādes atkritumi	13,10	Apglabāts
020110	Metāla atkritumi	0,29	Apglabāts
020199	Citi šīs grupas atkritumi	23,21	Apglabāts
020201	Mazgāšanas un tīrīšanas nogulsnes	2,71	Apglabāts
020203	Patēriņam vai apstrādei nederīgi materiāli	3,51	Apglabāts
020299	Citi šīs grupas atkritumi	3,82	Apglabāts
020304	Patērēšanai vai apstrādei nederīgi materiāli	86,63	Apglabāts
020399	Citi šīs grupas atkritumi	102,66	Apglabāts
020601	Pārstrādei vai patēriņam nederīgi materiāli	2,16	Apglabāts
020704	Patēriņam vai pārstrādei nederīgi materiāli	8,16	Apglabāts
030105	Zāģskaidas, koksnes atgriezum, sabojāta koksne un koksnes daļiņas, kuras neatbilst 030104 klasei	30,97	Apglabāts
030199	Citi šīs grupas atkritumi	94,64	Apglabāts
030399	Citi šīs grupas atkritumi	5,22	Apglabāts

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Getliņi EKO" paredzētajai darbībai "Jaunu apglabāšanas šūnu izveidei sadzīves atkritumu poligona "Getliņi" teritorijā"

Klase	Atkritumu nosaukums	Daudzums, t	Rīcība
040210	Dabisku produktu organiski atkritumi (piemēram, vaski, tauki)	0,00	Apglabāts
040221	Neapstrādātu tekstilšķiedru atkritumi	2,87	Apglabāts
040222	Apstrādātu tekstilšķiedru atkritumi	76,76	Apglabāts
040299	Citi šīs grupas atkritumi	1,05	Apglabāts
050117	Asfalts (bitumens)	14,02	Apglabāts
070213	Plastmasas atkritumi	99,77	Apglabāts
080112	Krāsu un laku atkritumi, kuri neatbilst 080111 klasei	20,14	Apglabāts
080410	Līmju un tepju atkritumi, kuri neatbilst 080409 klasei	23,59	Apglabāts
090107	Sudrabu vai sudraba savienojumus saturošas fotofilmas un fotopapīrs	0,82	Apglabāts
100101	Smagie pelni, izdedži un sodrēji, kuri neatbilst 100104 klasei	1 067,90	Apglabāts
		1 046,00	Pa tiešo poligona vajadzībām
100813	Oglekli saturoši anodu ražošanas atkritumi, kuri neatbilst 100812 klasei	0,88	Apglabāts
101003	Krāsns pelni	96,28	Apglabāts
101208	Keramikas izstrādājumu, ķieģeļu, flīžu un celtniecības produktu atkritumi (pēc termiskās apstrādes)	1,65	Apglabāts
101310	Citi azbestcimenta ražošanas atkritumi, kuri neatbilst 101309 klasei	1,99	Apglabāts
101311	Citi kompozītu cementa materiāli, kuri neatbilst 101309 vai 101310 klasei	15,93	Apglabāts
101314	Cementa atkritumi un nogulsnes	57,56	Apglabāts
120102	Melno metālu putekļi un cietās daļiņas	44,31	Apglabāts
120105	Plastmasu virsmas apstrādes un formēšanas atkritumi	35,85	Apglabāts
120117	Citas virsmu tīrīšanai izmantotās smiltis, kuras neatbilst 120116 klasei	169,29	Apglabāts
120199	Citi šīs grupas atkritumi	31,86	Apglabāts
150101	Papīra un kartona iepakojums	90,25	Apglabāts
150102	Plastmasas iepakojums	8 073,26	Apglabāts
150103	Koka iepakojums	1,48	Apglabāts
		0,16	Uz pārstrādi
150105	Kompozītmateriālu iepakojums	1,72	Apglabāts
150106	Jauktais iepakojums	2 671,94	Apglabāts
150107	Stikla iepakojums	4,10	Apglabāts
150109	Auduma iepakojums	298,06	Apglabāts
150203	Absorbenti, filtru materiāli, slaucīšanas materiāls un aizsargtērpi, kuri neatbilst 150202 klasei	350,89	Apglabāts
160106	Automašīnu vraki, kuri nesatur šķidrumus un citus bīstamus komponentus	28,08	Apglabāts
160117	Melnie metāli	3,55	Apglabāts
160119	Plastmasa	149,96	Apglabāts

Klase	Atkritumu nosaukums	Daudzums, t	Rīcība
160120	Stikls	10,44	Apglabāts
160122	Citur neminēti komponenti	3,01	Apglabāts
160199	Citi šīs grupas atkritumi	31,43	Apglabāts
160222	Citur neminēti komponenti	3,15	Apglabāts
160306	Citi organiskie atkritumi, kuri neatbilst 160305 klasei	30,85	Apglabāts
170101	Betons	8,68	Apglabāts
		2 008,18	Uz pārstrādi
170102	Ķieģeļi	6,75	Apglabāts
		1 093,02	Uz pārstrādi
170103	Flīzes, kārniņi un keramika	21,00	Apglabāts
170107	Betona, ķieģeļu, flīžu, dakstiņu, keramikas maisījumi, kuri neatbilst 170106 klasei	254,42	Apglabāts
		5 774,63	Uz pārstrādi
170201	Koks	9,26	Apglabāts
		35,15	Uz pārstrādi
170202	Stikls	3,90	Apglabāts
170203	Plastmasa	4,04	Apglabāts
70302	Asfaltu saturoši maisījumi, kuri neatbilst 170301 klasei	4,58	Apglabāts
		904,01	Uz pārstrādi
170411	Kabeļi, kuri neatbilst 170410 klasei	0,74	Apglabāts
170504	Augsne un akmeņi, kas neatbilst 170503 klasei	5,94	Apglabāts
170604	Izolācijas materiāli, kuri neatbilst 170601 un 170603 klasei	0,29	Apglabāts
170802	Būvmateriāli uz ģipša bāzes, kuri neatbilst 170801 klasei	124,08	Apglabāts
		431,27	Uz pārstrādi
170904	Būvniecības atkritumi, kuri neatbilst 170901, 170902 un 170903 klasei	22 925,94	Apglabāts
		24 149,10	Uz pārstrādi
180104	Atkritumi, kuru savākšanai un apglabāšanai nav noteiktas īpašas prasības, lai izvairītos no infekciju izplatīšanās (piemēram, pārsienamais materiāls, ģipša pārsēji, saites, vienreizlietojamais apģērbs, autiņi)	0,75	Apglabāts
190203	Jaukti atkritumi, kuri nesatur bīstamos atkritumus	5,93	Apglabāts
190206	Citas fizikāli ķīmiskās apstrādes nogulsnes, kuras neatbilst 190205 klasei	5,83	Apglabāts
190210	Degoši atkritumi, kuri neatbilst 190208 un 190209 klasei	2,15	Apglabāts
190401	Pārstikloti atkritumi	0,49	Apglabāts
190501	Sadzīves atkritumu un tiem pielīdzināmo atkritumu nekompostētā frakcija	0,17	Apglabāts
190503	Nederīgs komposts	2,74	Apglabāts
190801	Atkritumi no sietiem	1 671,95	Apglabāts
190802	Atkritumi no smilšu uztvērējiem	1 341,73	Apglabāts
190805	Sadzīves notekūdeņu attīrīšanas dūņas	41,35	Apglabāts

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Getliņi EKO" paredzētajai darbībai "Jaunu apglabāšanas šūnu izveidei sadzīves atkritumu poligona "Getliņi" teritorijā"

Klase	Atkritumu nosaukums	Daudzums, t	Rīcība
190812	Rūpniecisko notekūdeņu bioloģiskās attīrīšanas dūņas, kas neatbilst 190811klasei	28,55	Apglabāts
190902	Ūdens attīrīšanas atkritumi	14,87	Apglabāts
191004	Vieglā frakcija, kas neatbilst 191003 klasei	10 661,13	Pa tiešo poligona vajadzībām
191006	Citas frakcijas, kas neatbilst 191005 klasei	7 435,09	Pa tiešo poligona vajadzībām
191201	Papīrs un kartons	109,55	Apglabāts
191204	Plastmasa un gumija	1 055,04	Apglabāts
191205	Stikls	24,69	Apglabāts
191207	Koksne, kas neatbilst 191206 klasei	0,47	Apglabāts
		359,46	Uz pārstrādi
191208	Tekstila atkritumi	118,78	Apglabāts
191209	Minerāli (piemēram, smiltis, akmeņi)	1,66	Apglabāts
191210	Sadedzināmi atkritumi (no atkritumiem iegūts kurināmais)	868,78	Apglabāts
191212	Atkritumu mehāniskās apstrādes atkritumi (arī materiālu maisījumi), kuri neatbilst 191211 klasei	18 905,20	Apglabāts
191213	Bioloģiski noārdāmi atkritumi, kas piemēroti kompostēšanai vai anaerobai pārstrādei	0,85	Apglabāts
		3 842,66	Uz BNA pārstrādes kompleksu
		139,42	Uz bioreaktoru
191216	Pāršķiroti būvniecības atkritumi, kas paredzēti turpmākai izmantošanai (piemēram, ceļu būvē)	1 043,52	Apglabāts
		13 500,98	Uz pārstrādi
200101	Papīrs un kartons	125,37	Apglabāts
200102	Stikls	5,85	Apglabāts
200108	Bioloģiski noārdāmi virtuves atkritumi	2,91	Apglabāts
		1 038,00	Uz BNA pārstrādes kompleksu
200109	Mājsaimniecību, restorānu, sabiedriskās ēdināšanas iestāžu un mazumtirdzniecībastelpu pārtikas atkritumi un citi tiem pielīdzināmi pārtikas ražošanas atkritumi	3,40	Apglabāts
		130,40	Uz BNA pārstrādes kompleksu
200110	Drēbes	1,35	Apglabāts
200111	Tekstilizstrādājumi	12,52	Apglabāts
200125	Pārtikas eļļa un tauki	0,08	Apglabāts
200138	Koksne, kas neatbilst 200137 klasei	3,22	Apglabāts
		1,57	Uz pārstrādi
200139	Plastmasa	72,00	Apglabāts

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Getliņi EKO" paredzētajai darbībai "Jaunu apglabāšanas šūnu izveidei sadzīves atkritumu poligona "Getliņi" teritorijā"

Klase	Atkritumu nosaukums	Daudzums, t	Rīcība
200199	Citi šīs grupas atkritumi	351,87	Apglabāts
200201	Bioloģiski noārdāmi atkritumi	333,84	Apglabāts
		8 789,21	Uz BNA pārstrādes kompleksu
		433,13	Uz bioreaktoru
		79,22	Uz pārstrādi
		1 378,08	Uz kompostēšanu
200301	Nešķiroti sadzīves atkritumi	14 044,24	Apglabāts
		240 880,15	Nodots uz šķirošanu SIA "Vides resursu centrs"
200303	Ielu tīrīšanas atkritumi	131,91	Apglabāts
200307	Liela izmēra atkritumi	7 934,94	Apglabāts
		243,70	Uz pārstrādi
200399	Cituro neminēti sadzīves atkritumi	7,54	Apglabāts
KOPĀ:		410 031,18	

Pēc Paredzētās darbības īstenošanas SAP "Getliņi" kopumā netiek prognozētas izmaiņas pieņemto atkritumu veidam, daudzumam, to šķirošanai, uzglabāšanai, apstrādei, utilizācijai u.tml. Atkritumu apglabāšanas princips, tai sk. tehnoloģiskais process, apglabājamo atkritumu daudzums un veids jaunajās šūnās plānots tāds pats kā līdz šim jau esošajās atkritumu apglabāšanas šūnās.

3. Esošā vides stāvokļa novērtējums darbības vietā un tās apkārtnē, prognozētās izmaiņas

Videi un iedzīvotājiem radītie traucējumi vai zaudējumi Paredzētās darbības īstenošanas rezultātā tiek iespējami mazināti, jo darbība plānota teritorijā, kur jau līdz šim notikusi un turpinās atkritumu apsaimniekošana, proti ir ierīkots SAP un ir pieejama visa nepieciešamā infrastruktūra atkritumu pieņemšanai, apstrādei un apglabāšanai, kā arī poligonā notiek atkritumu atbilstoša apsaimniekošana saskaņā ar spēkā esošo normatīvo aktu prasībām.

Jaunās atkritumu apglabāšanas vietas – šūna Nr. VIII un šūna Nr. IX novietotas tik tālu no sensitīviem objektiem, ūdenstecēm utt., cik vien tehniski un ekonomiski iespējams. Paredzētās darbības vietai piegulošajās teritorijās atrodas lauksaimniecībā izmantojamās zemes, daļu no tām aizņem mežu teritorijas, purvs "Getliņi", kā arī rūpnieciskās apbūves teritorijas. Līdz ar to šī teritorija ir rekomendējama arī turpmākajai atkritumu apglabāšanai, t.i. Paredzētās darbības īstenošanai.

Īstenojot šā IVN ietvaros Paredzēto darbību, proti, veidojot mūsdienu prasībām atbilstošas, videi drošas atkritumu apglabāšanas šūnas vietā, kur vecās izgāztuves infiltrāts joprojām piesārņo pazemes ūdeņus, šūnas Nr. IX būvniecības procesā nodrošinot atkritumu slāņa un piesārņotā kūdras slāņa norakšanu un atbilstošu apsaimniekošanu; arī papildus mākslīgas izolācijas slānis, kas tiek veidots atbilstoši MK noteikumu Nr. 1032 prasībām, un turpinās ne tikai kā šūnas Nr. IX pamatnē, bet arī vecās rekultivētās atkritumu izgāztuves ziemeļu nogāzē līdz nogāzes augšai, dos pozitīvu ieguvumu saistībā uz infiltrāta veidošanās apjoma mazināšanu jauno šūnu ekspluatācijas laikā, kā arī kopumā tiek samazināta slodze uz radušos vēsturisko piesārņojumu.

Ar Paredzētās darbības īstenošanu nav saistāmi vides riski, būtiskas negatīvas ietekmes vai pastāvīgas negatīvas ietekmes, kas ir tuvas vai pārsniedz normatīvajos aktos noteiktās robežvērtības. Ņemot vērā visu iepriekš minēto, nav nepieciešams izstrādāt papildus ietekmes samazinošus vai kompensējošus pasākumus.

3.1. Teritorijas hidroloģisko, hidroģeoloģisko un inženierģeoloģisko apstākļu raksturojums

Paredzētās darbības teritorijā ģeoloģiskā griezuma augšējo daļu veido antropogēnie nogulumi – atkritumu kalns un tā apbērums, kopā maksimālais šo nogulumu biezums - aptuveni 28 m, no kuriem aptuveni 26,5 m veido atkritumu slānis un 1,5 m pārklājums - apbēruma ūdeni vāji caurlaidīgais slānis. Atkritumu kalna augstums pakāpeniski samazinās veidojot nogāzi ziemeļaustrumu virzienā līdz aptuveni 3,3 m, tālāk līdz meliorācijas novadgrāvim antropogēnos nogulumus veido uzbērtā grunts.

Kvartāra nogulumi (Q) veidojušies holocēnā un augšējā pleistocēnā. Ģeoloģiskā griezuma augšējo daļu pārsvarā veido dažādas izcelsmes smilšaini, ar ūdeni piesātināti ieži. Kopumā šiem nogulumiem raksturīga laba ūdens caurlaidība, to biezums mainās robežās no 10-15 m. Zem šiem nogulumiem iegul glaciģēnie nogulumi – morēnas smilšmāls un mālsmilts, kas izplatīts lielākajā teritorijas daļā.

Gruntsūdens līmenis poligona centrālajā daļā ir samērā augsts, un tas mainās robežās no 0,8 līdz 5,0 m nvz. Gruntsūdens plūsma vērsta dienvidaustrumu virzienā, uz Daugavas pusi.

Paredzētās darbības īstenošana neietekmē dziļāk iegulošos nogulumus, tādēļ šā IVN ietvaros netiek detalizēti aprakstīti dziļāk iegulošie pamatiežu kompleksi (Kembrija, Ordovika, Silūra, kā arī Apakšdevona un Vidusdevona nogulumieži) un kristāliskais pamatklintājs.

Šūnas Nr. XI būvniecībā nodrošinot atkritumu un kūdras slāņu norakšanu, teritorijas inženierģeoloģiskie apstākļi vērtējami kā labvēlīgi jaunas atkritumu apglabāšanas šūnas pamatnes būvniecībai. Kopumā teritorijas ģeoloģiskie, hidroloģiskie un inženierģeoloģiskie apstākļi ir labvēlīgi sadzīves atkritumu poligona darbībai, tai sk. tā paplašināšanai.

3.2. Esošais grunts un gruntsūdens piesārņojums

Grunts un gruntsūdens piesārņojums SAP "Getliņi" teritorijā izveidojies vēsturiski septiņdesmito gadu sākumā, laika posmā, kas atkritumu izgāztuve tika izveidota, neievērojot vides aizsardzības prasības. To radīja infiltrāts, kas veidojas nokrišņu ūdenim izsūcoties cauri atkritumu slānim un tā kā vēsturiskajai atkritumu izgāztuvei nebija izveidota ūdeni necaurlaidīga pamatne, infiltrāts filtrējās tālāk gruntsūdeņos un daļēji atslogojās virszemes ūdeņos, tādējādi veidojot grunts, gruntsūdens un virszemes ūdeņu piesārņojumu. Atkritumu izgāztuve "Getliņi" bija ierīkota esošajā purvā bez jebkādas pamatnes sagatavošanas, izolācijas gruntsūdens aizsardzībai un attīrīšanas sistēmas izveidošanas. Gan izgāztuves ierīkošanas laikā, gan tās turpmākajā ekspluatācijā netika veikti un ievēroti nekādi vides aizsardzības pasākumi. Pēc tam, kad izgāztuve tika izmantota jau vairākus gadus, tika atklāts, ka teritorijā un ārpus tās pastāv pazemes ūdeņu piesārņojums.

Līdz 1997. gadam izgāztuvē netika veikti nekādi pasākumi infiltrāta daudzuma samazināšanai, tā rezultātā turpinājās virszemes un pazemes ūdeņu piesārņošanās un piesārņojuma areāls turpināja paplašināties.

Pašlaik, bijušās izgāztuves vietā ir SAP „Getliņi”, tā teritorijā ir izvietota gan vecā rekultivētā atkritumu izgāztuve 35,6 ha platībā, gan jaunās atkritumu apglabāšanas šūnas (krātuves) ar atkritumu apglabāšanu aptuveni 27,35 ha platībā.

Mūsdienās atkritumu apglabāšana turpinās jaunizveidotajās videi draudzīgajās apglabāšanas vietās – bioreaktorā (līdz 2022. gada maijam), atkritumu apglabāšanas šūnās. Atkritumi šūnās tiek apglabāti, ievērojot visas Latvijas un Eiropas Savienības prasības, efektīvi savācot un izmantojot atkritumus. Jaunās atkritumu šūnas tiek ekspluatētas saskaņā ar Piesārņojuma atļauju (A kategorija) - ir ierīkots atbilstošs pretinfiltrācijas segums, tiek savākts un attīrīts infiltrāts un atbilstoši atļaujas prasībām, izmantojot inertos atkritumus, izveidots pagaidu segums tām šūnām, kurās apglabāšana vairs nenotiek, tādējādi netiek radīts jauns gruntsūdens piesārņojums.

3.3. Darbības vietas apkārtņē esošo dabas vērtību raksturojums

IVN ietvaros SAP "Getliņi" sertificētais eksperts sugu un biotopu aizsardzības jomā Egitas Grolles (Sert.Nr.003., derīgs līdz 13.05.2028. Spec. zālāji, meži un virsāji, jūras piekraste, Spec. vaskulārās augu sugas derīgs līdz 06.09.2024.) veica Paredzētās darbības un tai piegulošo teritoriju apsekošanu un veica sugu un biotopu novērtējumu.

Paredzētās darbības teritorija un poligons kopumā neietilpst īpaši aizsargājamā un *Natura 2000* teritorijā vai dabas resursu aizsargjoslās un nerobežojas ar tām. SAP "Getliņi", tai sk. šūnas Nr. IX būvniecības vietā un poligonam piegulošajās teritorijās eksperte nav konstatējusi retas un īpaši aizsargājamās augu sugas, un tajā nav identificēti Eiropas savienības nozīmes biotopi, tostarp īpaši aizsargājamo sugu atradnes un aizsargājami biotopi.

Paredzētā darbība, tās izbūve neradīs negatīvu ietekmi uz dabas vērtībām, un tā ir atļauta saskaņā ar vispārpieņemtajām vides aizsardzības prasībām.

3.4. Gaisa kvalitātes, smaku un trokšņa līmeņa novērtējums darbības vietas apkārtņē

Emisijas gaisā

SAP "Getliņi" poligonā esošais stacionāro piesārņojuma avotu emisijas limitu projekts (turpmāk - SPAELP) atjaunots 2023. gada oktobrī, ko izstrādāja SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment” (turpmāk – SIA "ELLE") (skat. IVN ziņojuma 5.1. pielikumu), kas atspoguļo poligonā esošos emisiju avotus, savukārt Paredzētās darbības ietekmes vērtēšanai SIA "TEST" ir sagatavojis "Jaunu apglabāšanas šūnu izveidei sadzīves atkritumu poligona "Getliņi" teritorijā (SIA "Getliņi EKO"). Šūnu būvniecības ietekme uz gaisa kvalitāti" (skat. IVN ziņojuma 5.2. pielikumu).

Tādējādi izskatīsim tikai to ar ko Paredzētā darbība atšķirsies no esošās darbības, un vai Paredzētā darbība būtiski ietekmēs apkārtējās vides gaisa kvalitātes stāvokli.

Galvenās izmaiņas, kas plānotas SAP "Getliņi" darbībā un kas vērtētas gaisa emisiju jautājumu kontekstā šā IVN procedūrā:

- Inerto (būvniecības un liela izmēra) atkritumu šķirošanas līnija tiks pārvietota, bet netiks mainīta tajā izmantojamā tehnoloģija un nav plānots palielināt šīs līnijas pārstrādes jaudas;
- Pašreizējā inerto (būvniecības un liela izmēra) atkritumu pārstrādes laukuma vietā tiks ierīkotas atšķirto smalko atkritumu frakciju pagaidu krautnes no esošajiem apglabātajiem atkritumiem šūnas Nr. IX būvniecības vietā, ko vēlāk paredzēts izmantot šūnu pagaidu rekultivācijai.
- Tiks izbūvētas un ekspluatētas divas jaunas atkritumu apglabāšanas šūnas Nr. VIII un Nr. IX. Šūnas Nr. IX izbūves ietvaros tiks norakta daļa no vecās rekultivētās atkritumu izgāztuves apglabāto atkritumu kalna.

Vienīgā darbība, kas rada papildus slodzi uz apkārtējās vides gaisa kvalitātes stāvokli ir šūnas Nr. IX būvniecības laikā veicamās darbības (1. un 2. būvniecības kārtas ietvaros), jo gan inerto (būvniecības un liela izmēra) atkritumu šķirošanas līnijas pārvietošana, gan atkritumu apglabāšana jaunajās šūnās papildus slodzi nerada, bet gan mainās tikai piesārņojošo vielu emisijas vieta salīdzinot ar pašreizējo darbību.

Līdz ar to piesārņojošo vielu emisijas ziņā paredzams putekļu daļiņu emisiju pieaugums poligonā līdz 2 % apjomā, jo tiks izrakti un šķiroti vecās izgāztuves kalnā esošie atkritumi (1. būvniecības darbu kārtā, šūnas Nr. IX teritorijā). Šajā procesā tiks izmantotas divas vai trīs šķirošanas līnijas. Lai ierobežotu putekļu un smaku emisijas no paredzētā darbības šķirošanas līnijas tiks apjostas ar speciālu putekļus un smakas aizturošu (samazina to izplatību 85 % apmērā) materiālu. Tāpat putekļu emisiju ierobežojošs pasākums ir atkritumu kalna norakšana punktveidā, tas ir norakšanas darbi notiek tikai vienlaicīgi vienā vietā, kas attiecīgi samazina putekļu emisijas.

Vecās rekultivētās izgāztuves kalnā apglabāto atkritumu izrakšana un iekraušana tiks veikta apstākļos, kad šis materiāls satur palielinātu mitruma daudzumu, līdz ar to putekļu rašanās iekraušanas laikā transportēšanai un tās laikā uz šķirošanas līniju nav vērā ņemama.

Tāpat gan šobrīd, gan jauno šūnu būvniecības laikā aprēķinos konstatētās transporta radītās putekļu, oglekļa oksīda, sēra dioksīda emisijas ir nebūtiskas un līdz ar to nav ņemamas vērā. Savukārt slāpekļa oksīdu emisijas jaunās krātuves būvniecības laikā pieaugs (īpaši būvniecības sākuma stadijā (1. būvniecības dabu kārtā), kad tiks veikta esošā atkritumu kalna norakšana un grunts pamatnes nomaiņa), jo tās laikā transporta intensitāte poligona teritorijā pieaugs par aptuveni 30 – 40 %, attiecīgi slāpekļa oksīdu emisijas arī pieaugs. Tajā pašā laikā pēc šūnas Nr. IX izbūves slāpekļa oksīdu emisijas nepārsniegs pašlaik esošās un izvērtējot šobrīdējās prognozes par nākotnes attīstību, visticamāk samazināsies līdz pat 20 - 30% apjomam. Līdz ar to paredzams, ka Paredzētā darbība ilgtermiņā neizraisīs apkārtējās vides gaisa kvalitātes pasliktināšanos.

SEG aprēķini

SIA "Getliņi EKO" nodrošinot atbildīgu un ilgtspējīgu attīstību savas darbības analīzē sākot no 2022. gada nodrošina ar savu darbību saistītos radušos siltumnīcefekta gāzu (turpmāk – SEG) aprēķinus. Aprēķinu metodiku izstrādāja kā arī pašus aprēķinus veica SIA "KPMG Baltics", ņemot vērā SIA "Getliņi EKO" vēlmi iegūt ilgtspējas datu apkopošanas metodiku un MS Excel rīku visu SIA "Getliņi EKO" darbības jomu SEG emisiju aprēķinu veikšanai (Scope 1-3 atbilstoši GHG Protocol aprēķinu metodikas klasifikācijai un CSRD1 prasībām) un to turpmākai monitorēšanai.

Darbības analīzes rezultātā konstatēts, ka SAP "Getliņi" darbība rada divas lielākās tiešās SEG emisijas faktoru grupas – atkritumu apglabāšanas rezultātā radušos gāzu emisijas un transportlīdzekļu izplūdes gāzu emisijas. Daudz mazākā apmērā SEG emisijas rada no poligona gāzes uzņēmuma saražotā elektroenerģija un siltumenerģija, t.i. aptuveni 8 CO₂ ekvivalent tonnas.

Atkritumu apglabāšanas emisijas faktoru novērtējumam izmantota sekojoša metodika: veiktas noglabājamo atkritumu morfoloģiskās analīzes, kuras ietvaros apglabājamie atkritumi iedalīti sekojošās atkritumu grupās – papīrs un papīru saturoši atkritumi; plastmasa un plastmasu saturoši atkritumi; BNA un bioloģiskie atkritumi; smalkā frakcija (<10 mm) (pelni, smiltis u.c.); tekstila atkritumi; metālus saturoši atkritumi; stikls un stiklu saturoši atkritumi; būvniecības un ēku nojaukšanas atkritumi; elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumi; bateriju un akumulatoru atkritumi; liela izmēra atkritumi (vismaz viens ārējais izmērs pārsniedz 50 cm); pārējie atkritumi, kuri neatbilst citām minētajām frakcijām.

Turpmākos aprēķinos ņemtas vērā šo atkritumu grupu vidējais procentuālais īpatsvars atkritumu masā un attiecināts uz visu noglabājamo atkritumu apjomu, tajā pašā laikā ņemot vērā katras grupas radušos CO₂ emisijas faktoru.

Šāda aprēķina rezultātā iegūts, ka katras apglabātā atkritumu tonna rada aptuveni 0,517445 CO₂ ekvivalent tonnas. Tātad ņemot vērā kopējo apglabāto atkritumu apjomu 2022. gadā (206672,28 tonnas apglabāto atkritumu) tas rada 106941,61 CO₂ ekvivalent tonnas. Tajā pašā laikā uzņēmums iegulda lielas pūles, lai samazinātu šo gāzu nonākšanu atmosfērā un veic intensīvu apglabāto atkritumu pārklāšanu, kas būtisku samazina SEG gāzu nonākšanu atmosfērā, bet gan ar gāzu savākšanas sistēmu palīdzību savāc radušos gāzi un to novada uz energobloku, kur to pārstrādā elektroenerģija un siltumā.

Transportlīdzekļu emisijas iedalās divās apakšdaļās – viena ir saistīta ar atkritumu transportēšanu no atkritumu radītāja līdz atkritumu pieņemšanai poligonā, otra daļa saistīta ar atkritumu pārstrādi un apglabāšanu pašā poligona teritorijā. Atkritumu transportēšanas emisijas tika novērtētas, ņemot vērā atkritumu transportēšanas attālumu un reisu skaitu. Pēc tam iegūtos rezultātus izmantoja SEG emisiju gala aprēķinam tos sareizinot ar CO₂ emisijas faktora koeficientu par katru nobraukto kilometru. Tādējādi tika iegūts kopējā SEG emisiju rezultāts 830,56 CO₂ ekvivalent tonnas. Attiecībā uz iekšējo transportlīdzekļu darbības rezultātā radušos emisijas apjomu tika izmantota metodika, kas saistīta ar iegādāto un saimnieciskajā darbībā patērēto degvielu (benzīnu un dīzeļdegvielu). Sareizinot patērēto degvielu ar atbilstošiem CO₂ emisijas faktora koeficientiem katram degvielas veidam iegūstam 820,61 CO₂ ekvivalent tonnas.

Paredzētās darbības ietvaros vienīgā ietekme uz SEG emisiju palielinājumu būs transporta emisiju jomā un šis palielinājums ir saistīts ar būvniecības posmu līdz atkritumu šūnas pamatnes izbūvei (būvniecības darbu 1. kārtas ietvaros), jo tiks veikta esošo apglabāto atkritumu izrakšana, šķirošana un atbilstoši pa to veidiem transportēšana gan poligona teritorijā, gan ārpus, kā arī tam sekojošie būvniecības darbi krātuves izveidē (būvniecības darbu 2. kārtas ietvaros).

Nākotnē prognozējams vēl straujāks radīto SEG emisiju kritums, jo paredzams, ka atkritumu transportēšanai uz poligonu tiks izmantoti arī transportlīdzekļi, kurus nedarbinās fosilā degviela un tas savukārt nodrošinās emisiju samazinājumu. Tāpat ir paredzams, ka radušās emisijas atkritumu apglabāšanā arī strauji samazināsies saistībā ar ES līmenī izvirzītajiem mērķiem, ka pakāpeniski jāsamazina apglabāto atkritumu īpatsvars radīto atkritumu apjomā.

Smaku emisijas

Smakas izraisītāji ir atkritumi un to sadalīšanās produkti. Sadzīves atkritumu anaerobās sadalīšanās rezultātā veidojas biogāze, kas sastāv no permanentu gāzu maisījuma: metāna (CH₄), oglekļa dioksīda (CO₂), slāpekļa (N₂), skābekļa (O₂) un ūdeņraža (H₂). Bez minētām gāzēm atkritumu gāzes sastāvā ir vesela virkne citu ķīmisku savienojumu, t.sk. sērūdeņradis, sulfīdi, merkaptāni, organometāli, ēteri, esteri, poliaromātiskie ogļūdeņraži, monoaromātiskie ogļūdeņraži, ketoni, hlorinētie savienojumi, hlorfluorogļūdeņraži, siloksāni un citi savienojumi. Šo piemaisījumu īpatsvars atkritumu gāzē ir atkarīgs no atkritumu sastāva. Sulfīdi un merkaptāni, kas veidojas atkritumu sadalīšanas procesā, ir viens no galvenajiem smaku izraisītājiem.

Piesārņojuma atļaujā atsevišķi netiek izvirzītas prasības veikt regulāru smaku monitoringu.

IVN ietvaros 2023. gada jūnijā SIA "ELLE" izstrādāja "Cieto sadzīves atkritumu poligona "Getliņi" smaku emisijas novērtējumu" esošajiem un plānotajiem emisijas avotiem (šūna Nr. IX un šūna Nr. VIII) summāri. Šā novērtējuma ietvaros definēti emisiju avoti, veikti smaku emisiju daudzuma aprēķini atbilstoši emisiju mērījumu rezultātiem, veikts emisiju daudzuma un smaku izkliedes aprēķins.

SAP "Getliņi" darbības rezultātā smakas veidojas no šādiem emisijas avotiem:

- seši gāzes motori JENBACHER JGS 320 GS ar siltuma jaudu 1,229 MW katram, kurināmais – iegūtā atkritumu gāze (emisijas avoti A1-A6);
- četras SIA "Rekonstrukcija un investīcijas" koģenerācijas iekārtas TEDOM CENTO T160 ar siltuma jaudu 0,56 MW katrai (iekārtas tehnoloģiski savienotas ar SIA "Getliņi EKO" energobloku), kurināmais – iegūtā atkritumu gāze ar zemu metāna saturu (emisijas avoti A27.1-A27.4);
- atkritumu apglabāšanas aktīvā vieta kalnā, šūnās (emisijas avoti A15, A34);
- infiltrāta attīrīšanas iekārta (emisijas avots A17) un divi infiltrāta apsaimniekošanas dīķi (emisijas avots A44, A45);
- BNA pieņemšanas ēka (emisijas avots A39);
- četri biofiltri BNA pārstrādes iekārtu kompleksā (emisijas avoti A35-A38);
- BNA iekārtu kompleksā pārstrādātās masas šķirošana (emisijas avots A43);
- BNA biomasas tuneļu iekraušana un izkraušana (emisijas avots A30);
- BNA iekārtu kompleksā pārstrādātās masas uzglabāšanas laukums (emisijas avots A31);
- šūna Nr. IX, šūnas ierīkošana un atkritumu apglabāšanas aktīvā vieta kalnā (emisijas avots A46).

Smaku emisijas novērtējumā apskatīti četri emisijas avoti A34 (atkritumu apglabāšanas aktīvā vieta kalnā; atkritumu apglabāšanas aktīvā vieta kalnā pie maksimālā augstuma) un A46 (kalna norakšana; ar infiltrātu piesārņotas kūdras izrakšana; atkritumu apglabāšanasaktīvā vieta kalnā pie maksimālā augstuma) scenāriji:

- 1. scenārijs – vecās atkritumu krātuves kalna norakšanas posms (emisijas avots A46), kur emisijas avota laukums attiecināts uz visu kalna pamatnes laukumu, emisijas avots A34 nav aktīvs;
- 2. scenārijs – ar infiltrātu piesārņotās kūdras izrakšanas posms, ko veiks pa 30×30 m lieliem sektoriem, līdz ar to emisijas avota laukums ir 900 m² (kūdras ekskavēšana plānota dienas laikā no 7:00 līdz 19:00; lai apskatītu nelabvēlīgāko situāciju, emisijas avots interpretēts šūnas ziemeļu stūrī), emisijas avots A34 nav aktīvs;
- 3. scenārijs – šūnu Nr. VIII un Nr. IX aizpildīšanas ar atkritumiem uzsākšana (pie minimālā augstuma);
- 4. scenārijs – šūnu Nr. VIII un Nr. IX aizpildīšana ar atkritumiem maksimālā augstumā.

Novērtējot piesārņojuma izkliedes aprēķinu rezultātus, jāsecina, ka aprēķinātā smakas koncentrācija attiecībā pret smakas mērķlielumu ir nozīmīga, taču nepārsniedz MK 2014. gada 25. novembra noteikumos Nr. 724 "Noteikumi par piesārņojošās darbības izraisīto smaku noteikšanas metodēm, kā arī kārtību, kādā ierobežo šo smaku izplatīšanos" (turpmāk – MK noteikumi Nr. 724) noteikto mērķlielumu nevienā no scenārijiem ne poligona, ne tam piegulošajās teritorijās.

Trokšņu emisijas

Paredzamie trokšņa avoti SAP "Getliņi" ir darbības nodrošināšanai izmantojamais autotransports, tehnika un iekārtas – no atkritumu piegādes, šķirošanas, pārstrādes un apglabāšanas procesiem.

IVN ietvaros 2024. gada februārī plānotajai saimnieciskajai darbībai SIA "ELLE" izstrādāja "Vides trokšņa novērtējumu jaunu apglabāšanas šūnu izveidei sadzīves atkritumu poligona "Getliņi" teritorijā, Kaudziņu ielā 57, Rumbulā" (turpmāk - Trokšņa novērtējums).

Informācija par SAP "Getliņi" tuvākajām apbūves teritorijām, kurām piemērojami vides trokšņa robežlielumi redzama 3. attēlā. Tāpat šajā attēlā parādīti SIA "Getliņi EKO" atkritumu poligona teritorijā un tā tiešā tuvumā izvietotie citi rūpniecības uzņēmumi un derīgo izrakteņu atradnes (ražošanas teritorijas).

Trokšņa novērtējums veikts ar mērķi noteikt, vai, izbūvējot un ekspluatējot, divas jaunas atkritumu apglabāšanas šūnas SAP "Getliņi" teritorijas ziemeļu daļā, tiks ievēroti vides trokšņa robežlielumi poligona tuvumā izvietotajās dzīvojamās apbūves teritorijās. Trokšņa novērtējuma ietvaros dzīvojamās apbūves teritorijas sadalītas pa vērtēšanas blokiem (skat. 4. attēlu), kurā katrā ietilpst vairākas adreses.

Saskaņā ar 2014. gada 24. janvāra MK noteikumiem Nr. 16 „Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība” (turpmāk – MK noteikumi Nr. 16), vides trokšņa robežlielumi tiek noteikti gada vidējiem trokšņa rādītājiem. Trokšņu novērtējumā tika apskatītas divas robežlielumu kategorijas - satiksmes objektu radītais troksnis un rūpniecisko objektu radītais troksnis.

Nozīmīgākie troksni radošie avoti/procesi SAP "Getliņi" teritorijā ir šādi:

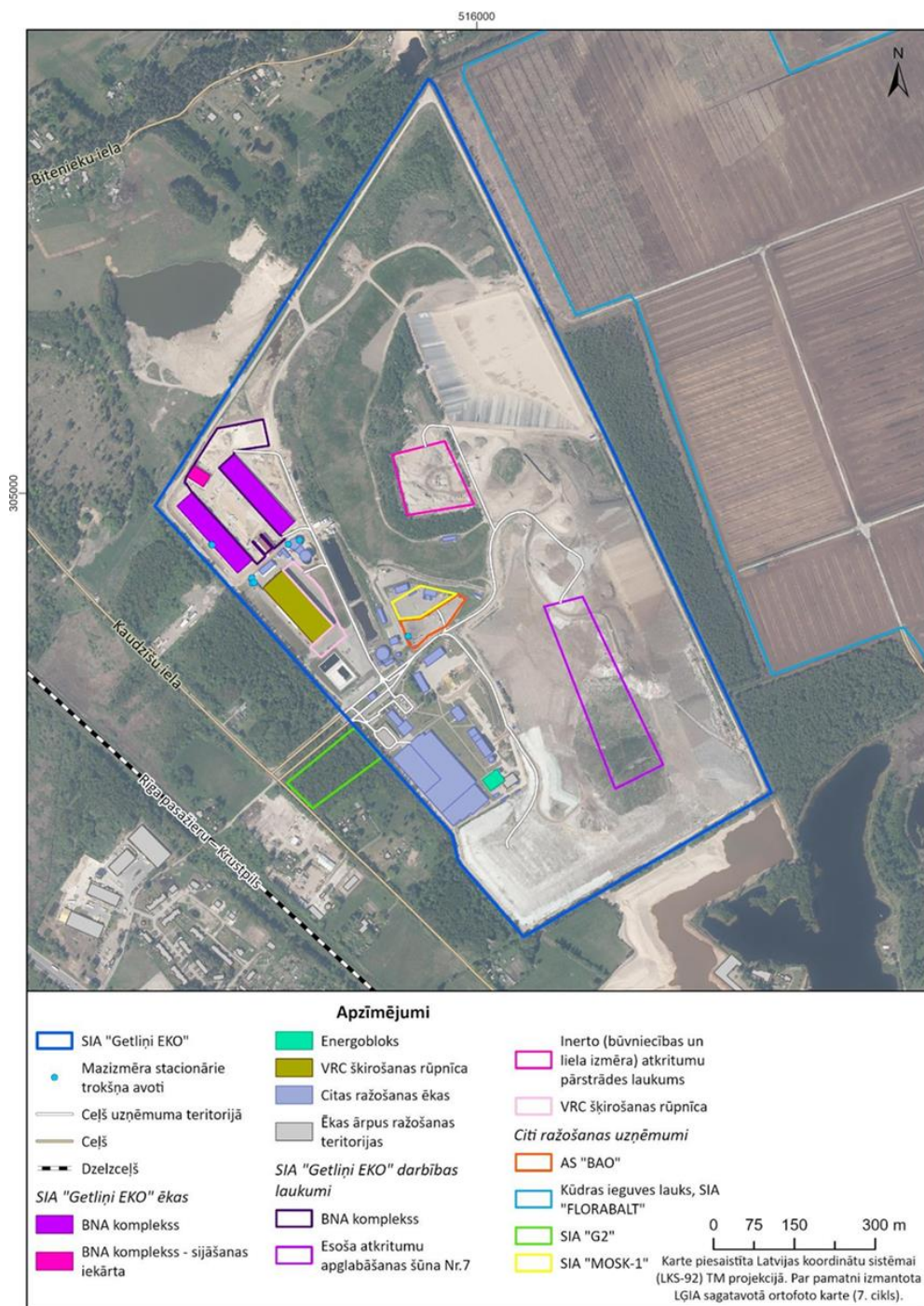
- SIA "Vides resursu centrs" atkritumu šķirošanas rūpnīca;
- BNA pārstrādes komplekss;
- šī brīža aktīvās atkritumu apglabāšanas šūnas darbība (šūna Nr. VII);
- inerto (būvniecības un liela izmēra) atkritumu pārstrādes laukums;
- energobloka darbība;
- atkritumu transportēšana ar iekšējām kravas mašīnām (piemēram, no atkritumu šķirošanas rūpnīcas uz apglabāšanu).

Citu komersantu atkritumu piegāde ar kravas transportu pa Kaudzišu, Getliņu un Bitenieku ielām ir uzskatāma par vienu no galvenajiem trokšņa avotiem poligonam pieguļošajā teritorijā. Detalizēts tehnikas vienību uzskaitījums un to raksturojums sniegts Trokšņu novērtējumā (IVN ziņojuma 3. pielikums), ietverot arī tuvumā esošo rūpniecības uzņēmumu trokšņa avotus, kā arī satiksmes radīto troksni (Kaudzišu, Getliņu un Bitenieku ielas; dzelzceļa līnija Rīga – Daugavpils).

Operators nodrošina, ka SAP "Getliņi" darbībām ar atkritumu apsaimniekošanu tiek izmantoti tikai tehniskajām prasībām atbilstoši transporta līdzekļi. Tehnika, kas iegādāta pēdējo gadu laikā, atbilst ES trokšņu standartiem. Poligonam pienākošais pievedceļš klāts ar asfalta segumu. Daļēji poligona teritorija dabīgi atrodas mežu ielokā, kas samazina troksni, kas nonāk apkārtējās teritorijās.

Piesārņojuma atļaujā netiek izvirzītas prasības trokšņu limitiem. Piesārņojuma atļaujā noteikts, ka:

- Autotransporta darbība nakts laikā nav pieļaujama.
- Saņemot par operatora darbību vismaz vienu pamatotu sūdzību par traucējošiem trokšņiem, mēneša laikā no sūdzības saņemšanas dienas veikt trokšņa mērījumu normatīvajos aktos par trokšņa novērtēšanu un pārvaldību noteiktajā kārtībā.
- Argumentētu sūdzību saņemšanas gadījumā veicami mērījumi un, atkarībā no to rezultātiem, lemjams par papildus pasākumiem, tajā skaitā Paredzētās darbības vai citu poligona darbību realizācijas nosacījumu un ierobežojumu nepieciešamību. Pēc papildus pasākumu realizācijas (ja tādi bijuši nepieciešami) jāveic atkārtoti trokšņa mērījumi. Visi trokšņa mērījumu rezultāti iesniedzami VVD un pašvaldībā, bet trokšņa pārsnieguma gadījumā arī pasākumu plāns, ar kuriem tiks nodrošināta robežlielumu ievērošana.
- Ja tiek paredzēti jauni, IVN ziņojuma ietvaros nenovērtēti trokšņa avoti vai Paredzētās darbības realizācijas gaitā tiek identificēti citi iepriekš neprognozēti apstākļi, kas var būt pamats trokšņa līmeņa pieaugumam, pirms šādu izmaiņu veikšanas jānodrošina atkārtota trokšņa novērtējuma veikšana, balstoties uz aktualizēto informāciju, rezultāti jāiesniedz Pārvaldē. Atkarībā no novērtējuma rezultātiem lemjams par papildus pasākumu, tajā skaitā izmaiņu pieļaujamības un Paredzētās darbības realizācijas nosacījumu un ierobežojumu nepieciešamību.
- Mērījumus veikt atbilstoši pastāvošās likumdošanas prasībām vides trokšņa mērījumiem, izmantojot laboratorijas, kuras akreditācijas sfērā iekļauti skaņas spiediena līmeņa mērījumi.

3. attēls. SIA "Getliņi EKO" poligonā teritorijā esošo galveno trokšņa avotu izvietojums un citu rūpniecības uzņēmumu ražošanas teritorijas (avots: "Vides trokšņa novērtējums jaunu apglabāšanas šūnu izveidei sadzīves atkritumu poligona "Getliņi" teritorijā, Kaudzīšu ielā 57, Rumbulā", SIA "ELLE")

SIA „Getliņi EKO” par saņemtajām sūdzībām informē VVD, līdz šim iedzīvotāju sūdzības par trokšņiem nav saņemtas. Sūdzību gadījumā par uzņēmuma darbības rezultātā radīto troksni veikt trokšņa līmeņu instrumentālos mērījumus apdzīvotās teritorijās (pie dzīvojamām mājām, no kuru iedzīvotājiem saņemtas sūdzības) dienas, vakara un nakts laikā. Trokšņa līmeņu pārsniegšanas gadījumā plānot un realizēt konkrētus pasākumus apdzīvoto teritoriju un iedzīvotāju aizsardzībai pret trokšņiem.

Sagatavojot Trokšņa novērtējumu daļai iekļauto trokšņa avotu skaņas līmeņa noteikšanai SIA "ELLE" vides izpētes laboratorijas personāls veica mērījumus, testējot reprezentatīvus avotus (izņemot mobilās tehnikas vienības) SAP "Getliņi" teritorijā, daļai izmantota SIA "Getliņi EKO" sniegtā informācija kā arī oficiāli

pieejamie statistikas dati, tai sk. kartes.

SIA "Getliņi EKO" neveic atkritumu piegādi uz poligona teritoriju, bet gan nodrošina atvesto atkritumu apsaimniekošanu poligonā, bet atkritumu piegādi veic citi komersanti, kam izsniegtas atbilstošas atļaujas atkritumu pārvadāšanā. Citu komersantu atkritumu piegāde ar kravas transportu pa Kaudzišu, Getliņu un Bitenieku ielām ir uzskatāma par vienu no galvenajiem trokšņa avotiem izpētes teritorijā.

Saistībā ar Paredzēto darbību, Trokšņa novērtējuma ietvaros tika sagatavoti divi aprēķinu varianti:

1) 1. būvniecības kārta – trokšņa ietekme, kas saistāma ar šūnas Nr. IX būvniecību. Aprēķinos vērtētais apglabāšanas šūnas būvniecības darba augstums ir 24 m v.j.l.

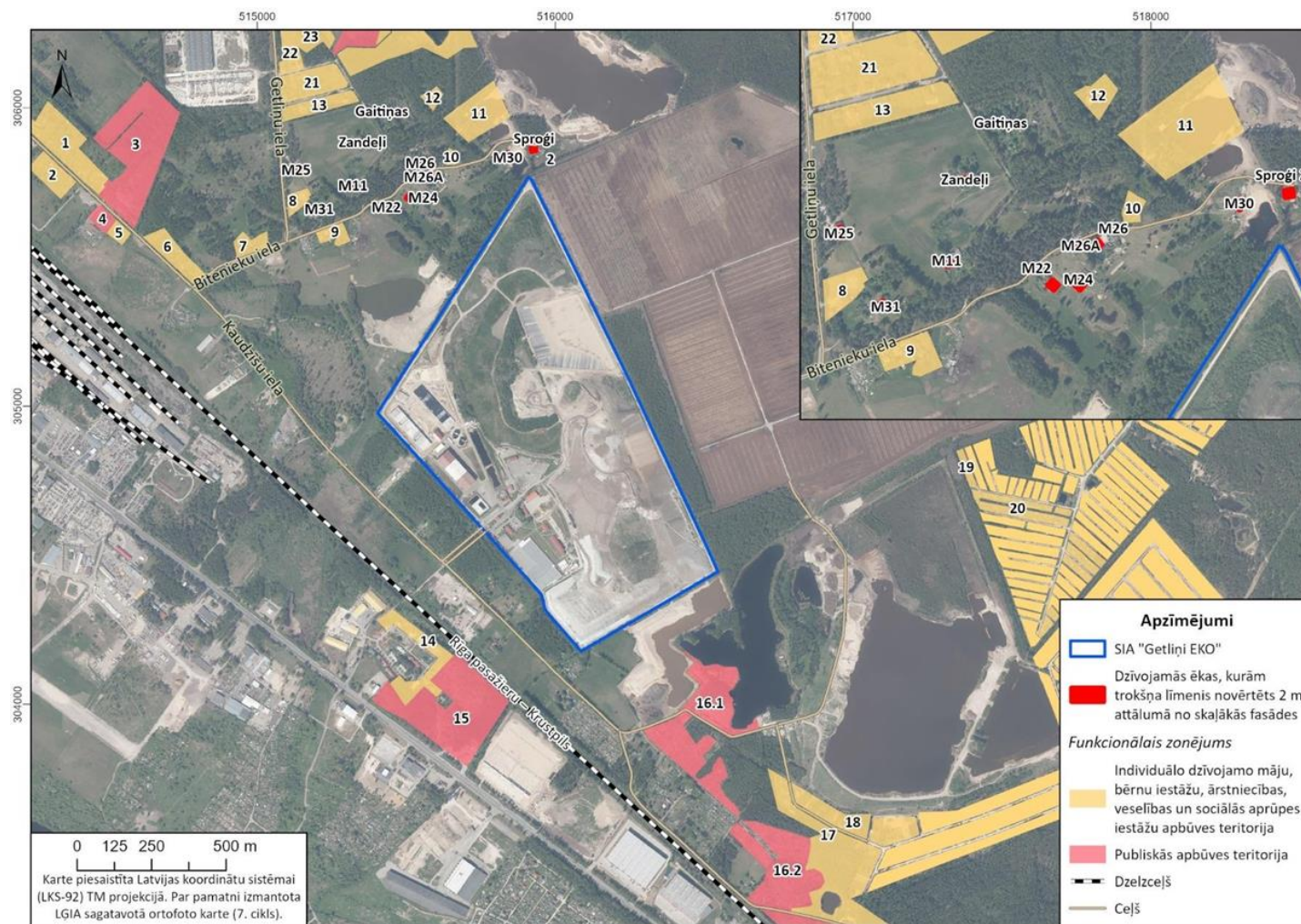
Paralēli 9. šūnas būvniecībai, pārējā poligona teritorijā notiks visas tās pašas darbības, kas vērtētas esošās situācijas scenārijā. Kā izņēmums jāmin inerto (būvniecības un liela izmēra) atkritumu pārstrādes laukuma pārcelšana uz VII šūnas (šī brīža aktīvās) teritoriju.

2) 3. būvniecības kārta – sadzīves atkritumu šūnu Nr. VII un Nr. IX ekspluatācija (atkritumu aizpildīšana) pilnā apjomā. Aprēķinos vērtētais apglabāšanas šūnu augstums ir 55 m v.j.l.

Konkrētās būvniecības kārtas izvēlētas, jo raugoties no trokšņa piesārņojuma aspekta, tās potenciāli varētu radīt vislielāko ietekmi un tuvumā esošajām dzīvojamās apbūves teritorijām.

Saskaņā ar modelēšanas rezultātiem, fona trokšņa līmenis ir vērtējams kā augsts un pārsniedz MK noteikumos Nr. 16 noteiktos satiksmes vides trokšņa robežlielumus vakara periodā dzīvojamās apbūves teritorijās Nr. 14, 15, 16.1, 16.2 un nakts periodā apbūves teritorijās Nr. 14, 15 un 16.2. Visas minētās teritorijas atrodas tiešā dzelzceļa līnijas "Rīga pasažieru – Krustpils" ietekmē. Augstākais trokšņa līmenis konstatēts dzīvojamās apbūves teritorijā Nr. 15, kur neatkarīgi no diennakts perioda trokšņa līmenis ir 65 dB(A).

Satiksmes radītais summārais trokšņa līmenis vērtējams kā augsts un pārsniedz MK noteikumos Nr. 16 noteiktos satiksmes vides trokšņa robežlielumus jau esošajā situācijā, gan pārsniegs nākamajos poligona attīstības etapos (1. un 3. būvniecības kārtā). Turpretim Paredzētās darbības īstenošanas gadījumā summārais rūpniecisko objektu radītais trokšņa līmeņa pārsniegums netiek prognozēts. 1. būvniecības kārtas ietvaros nav prognozējamās izmaiņas kopējā trokšņa līmenī, proti, summārais trokšņa piesārņojums saglabāsies pašreizējā līmenī. 3. būvniecības kārtā kopumā visās dzīvojamās apbūves teritorijās (apbūves grupa Nr. 5, skat. 4. attēlu), summārais trokšņa līmenis samazināsies salīdzinot ar pašreizējo stāvokli, kas vērtējams pozitīvi.

4. attēls. Sadzīves atkritumu poligona "Getliņi" teritorijas tuvumā novietoto apbūves teritoriju izmantošanas funkcijas (avots: "Vides trokšņa novērtējums jaunu apglabāšanas šūnu izveide sadzīves atkritumu poligona "Getliņi" teritorijā, Kaudzīšu ielā 57, Rumbulā", SIA "ELLE")

Apskatot SIA "Getliņi EKO" esošo darbību, augstākais trokšņa līmenis ir dienas laikā (9:00-19:00), kas saistīts ar dažāda veida tehnikas izmantošanu poligona teritorijā. Stacionāro trokšņa avotu grupā par būtiskāko uzskatāms inerto (būvniecības un liela izmēra) atkritumu pārstrādes laukumā izvietotā būvniecības atkritumu drupināšanas līnijas iekārta CitySkid 7V3 (109,1 dB (A)), savukārt no mobilajām tehnikas vienībām: atkritumu aktīvajā apglabāšanas šūnā (šūna Nr. VII) darbojošais kompaktores TANA 520 ECO (111,0 dB (A)) un BNA kompleksā - frontālais iekrāvējs KOMATSU WA470-8E0 9 (113,0 dB (A)).

Tomēr poligona teritorijā darbojošās transporta ietekme ir lokāla, trokšņa avoti uzņēmuma teritorijā būs sajūkami, bet to ietekme ārpus uzņēmuma teritorijas ir atbilstoša noteiktajiem normatīviem.

Lielākais transporta vienību skaita pieaugums sagaidāms 1. būvniecības kārtas ietvaros, kad notiks šūnas Nr. IX būvniecība, kas ietver vecās atkritumu krātuves rekultivācijas pārklājošā slāņa noņemšanu; atkritumu izrakšanu un šķirošanu; kūdras slāņa izrakšana un inertā materiāla piepildīšana izraktās kūdras vietā; papildus inertā vai māla materiāla ievietošanu. Lielākais intensitātes pieaugums sagaidāms iekšējos kravas transporta reisos – 288 reisi (turp - atpakaļ virzienā) (no šūnas Nr. IX uz aktīvo šūnu Nr. VII). Plānotie darbi notiks tikai dienas laikā (9:00-19:00).

Salīdzinot esošo summāro satiksmes radīto trokšņa piesārņojumu ar 1. būvniecības kārtas situāciju, var secināt, ka nav prognozējamās izmaiņas kopējā trokšņa līmenī, proti, 1. būvniecības kārtas ietvaros summārais trokšņa piesārņojums saglabāsies pašreizējā līmenī.

Salīdzinot esošo stāvokli ar 3. būvniecības kārtas etapu, kurā paredzama gan šūnas Nr. VIII, gan šūnas Nr. IX ekspluatācija, var secināt, ka dzīvojamās apbūves teritorijās, kas izvietotas gar Kaudzīšu ielu līdz poligona caurlaides punktam, Getliņu un Bitenieku ielām ir sagaidāms summārā trokšņa līmeņa samazinājums par 1 līdz 2 dB (A).

Balstoties uz aprēķinu rezultātiem, tika konstatēts, ka SIA "Getliņi EKO" poligona darbības radītais troksnis visos poligona attīstības etapos ir/būs zemāks nekā MK noteikumos Nr. 16 noteiktie rūpniecisko objektu vides trokšņa robežlielumi. Pamatojoties uz iepriekš minēto trokšņa faktors vērtējams kā nebūtisks, attiecīgi pasākumi trokšņa samazināšanai nav paredzēti.

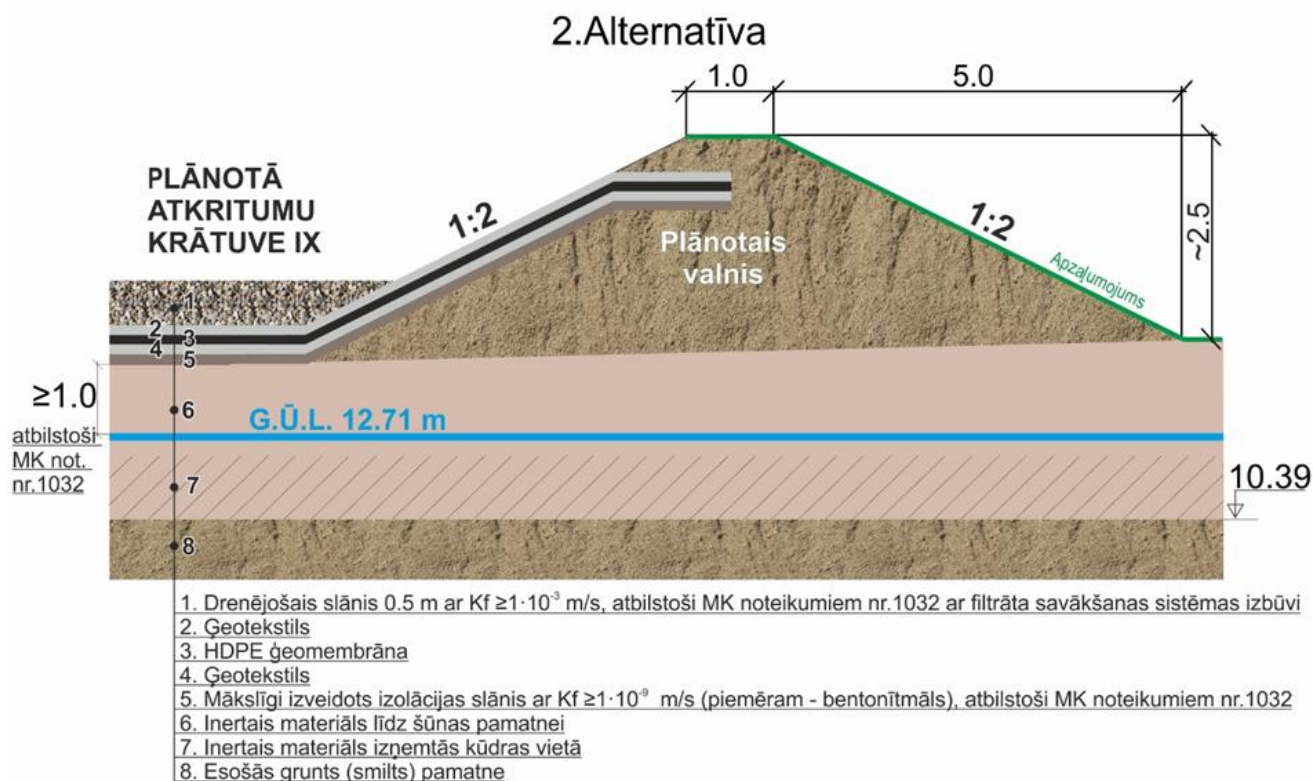
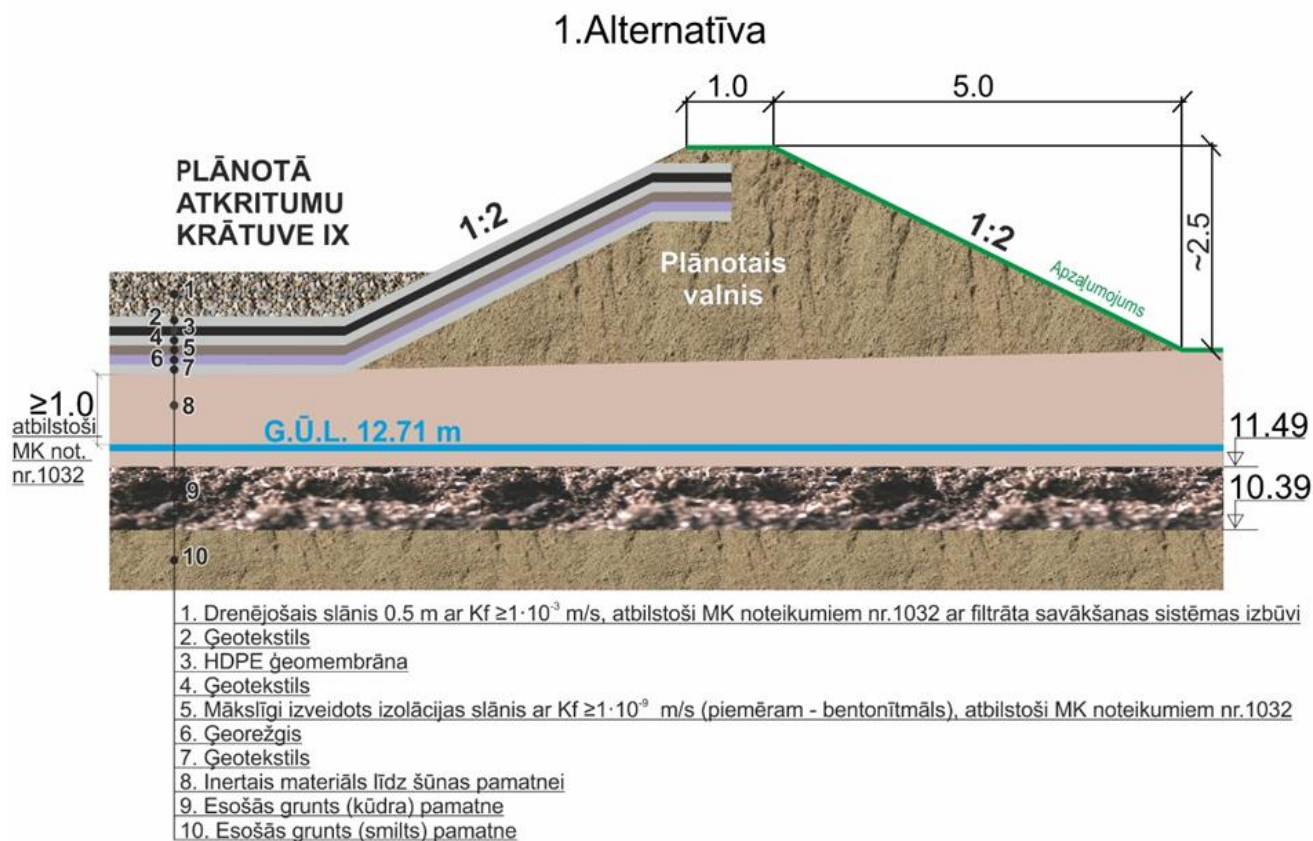
4. Paredzētās darbības alternatīvas

Paredzētās darbības īstenošanai netika izvērtētas vietas vai teritoriālās alternatīvas, jo SAP "Getliņi" teritorija ir ierobežota un netika izvērtēta iespēja teritoriju paplašināt. Tāpat atkritumu apglabāšanas kārtība un risinājumi šūnā Nr. VIII ir noteikti Piesārņojuma atļaujā un SIA "Getliņi EKO" ievēro un plāno ievērot minētās prasības gan šūnā Nr. VIII, gan šūnā Nr. IX.

Kā alternatīva jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidei IVN sagatavošanas laikā sīkāk ir apskatīta šūnas Nr. IX pamatnes izbūve, meklējot piemērotāko inženiertehnisko risinājumu. Kopumā abu alternatīvu galvenais mērķis ir pārstrādei nederīgo sadzīves atkritumu apsaimniekošana. Tomēr katrai no alternatīvām kontekstā ar Paredzēto darbību ir savas priekšrocības un trūkumi.

Turpmāk tiek analizētas šādu alternatīvu risinājumu ietekme uz vidi:

- Jaunas atkritumu apglabāšanas šūnas Nr. IX izveide būvniecības vietā pilnībā norokot atkritumu slāni, šūnas pamatne tiek būvēta uz esošā kūdras slāņa (apsaimniekošanas darbības klasifikācija saskaņā ar 2011. gada 26. aprīļa MK noteikumiem Nr. 319 "Noteikumi par atkritumu reģenerācijas un apglabāšanas veidiem" (turpmāk – MK noteikumi Nr. 319) – D1 "Apglabāšana uz zemes vai zemē (piemēram, atkritumu apglabāšana poligonos vai izgāztuvēs") (1. alternatīva). Atkritumu apglabāšanas šūnas uzbūve redzama 5. attēlā;
- Jaunas atkritumu apglabāšanas šūnas Nr. IX izveide būvniecības vietā pilnībā norokot atkritumu un kūdras slāni, šūnas pamatne tiek būvēta uz zem kūdras slāņa esošās limnoglaciālās smilts slāņa (apsaimniekošanas darbības klasifikācija saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 319 – D1 "Apglabāšana uz zemes vai zemē (piemēram, atkritumu apglabāšana poligonos vai izgāztuvēs") (2. alternatīva). Atkritumu apglabāšanas šūnas uzbūve attēlota 5. attēlā.

5. attēls. 1. alternatīvas un 2. alternatīvas atkritumu apglabāšanas šūnas Nr. IX uzbūve (shematisks zīmējums)

Abi alternatīvie varianti tika izvērtēti Paredzētās darbības plānošanas sākuma posmā. Šāda pieeja ļāva izvēlēties atbilstošāko alternatīvo risinājumu jau ietekmes uz vidi novērtējuma procesa sākuma posmā, izvairoties no bezmērķīgiem pētījumiem vai izvērtējumiem.

Alternatīvu salīdzināšanai izmantoto kritēriju vērtējums: "-2" - būtiska negatīva ietekme; "-1" - negatīva ietekme; "0" - nav ietekmes; "+1" - pozitīva ietekme; "+2" - būtiska pozitīva ietekme (skat. 2. tabulu).

2. tabula

Alternatīvu salīdzinājums

Ietekmes objekts vai veids	1. alternatīva	2. alternatīva	Paskaidrojums/komentāri
Gaisa piesārņojums, ietekme uz klimatu un smaku emisija	-1	-1	Gaisa piesārņojums un smaku emisijas radītā ietekme, ko var izraisīt atkritumu apglabāšana krātuvē, neatkarīgi no alternatīvas izvēles, tomēr veidojošās emisijas būs līdzvērtīgas abu alternatīvu gadījumā. Kā viens no SEG emisijas avotiem ir atkritumu apsaimniekošana. Paredzētās darbības potenciālo ietekmi uz klimatu saistāma ar atkritumu gāzes veidošanos. Neatkarīgi no izvēlētajā alternatīvas, Paredzētās darbības ietvaros tiks nodrošināta apglabāšanas vietas izolācija un atkritumu gāzu savākšana, tās novadot uz sadedzināšanas iekārtām, tādējādi šīs gāzes no atkritumu apglabāšanas šūnām nonāk atmosfērā minimāli. Prognozējams (3 – 4 mēnešu griezumā) smakas pieaugums būvniecības darbu pirmās kārtas laikā (2. alternatīva), kad notiks kūdras slāņa, kas piesārņota ar infiltrātu, izrakšana. Jāatzīmē, lai ierobežotu smaku izplatību, ir izstrādāta tehnoloģija kūdras slāņa izrakšanai pa nelieliem sektoriem: izrokot vienu kūdras materiāla sektoru, tā vietā tiek ievietots inertijs materiāls. Tālāk tiek izrakts nākamais kūdras sektors, secīgi tāpat ievietots inertijs materiāls.
Satiksmes intensitāte	0	0	Šūnas ekspluatācijas laikā transporta kustības intensitāte abu alternatīvu gadījumā būs vienāda. Neliela atšķirība atzīmējama šūnas būvniecības laikā saistībā ar atsevišķu (līdz 4) smagās tehnikas vienību pieaugumu laikā (aptuveni 4 mēnešiem), kad 2. alternatīvas gadījumā notiks papildus kūdras slāņa norakšanu līdz esošajai grunts (smilts pamatnei), secīgi inertā materiāla piepildīšanu izņemtās kūdras vietā.
Troksnis un vibrācijas	0	0	Ņemot vērā to, ka galvenais trokšņa un vibrāciju avots būs transports, kas brauks uz/no poligona teritorijas, kā arī pa poligona teritoriju kopumā,

Ietekmes objekts vai veids	1. alternatīva	2. alternatīva	Paskaidrojums/komentāri
			pārvietojošā transporta intensitāte abu alternatīvu gadījumā būs vienāda. 2. alternatīvas gadījumā būvniecības laikā sagaidāms nebūtisks trokšņa un vibrācijas pieaugums saistībā ar tehnikas darbību, kas veiks kūdras slāņa izņemšanu un tā aizstāšanu ar papildus inerto materiālu, attiecīgi tā transportēšanu, ja salīdzina ar 1. alternatīvu.
Elektromagnētiskais, gaismas un siltuma starojums	0	0	Ne būvniecības, ne ekspluatācijas fāzē nav prognozējams elektromagnētiskais, gaismas vai siltuma starojums nevienā no izvēlētajām alternatīvām.
Ietekme uz virszemes ūdeņu kvalitāti	-1	0	Kopumā nevienā no salīdzināmajām alternatīvām atbilstošā ekspluatācijas režīmā netiek prognozēta ietekme uz virszemes ūdeņu kvalitāti (neitrāla ietekme). Atzīmējams gan, ka raugoties no inženiertehnisko risinājuma viedokļa, 2. alternatīvas izvēles gadījumā, Šūnas Nr. IX pamatne tiks būvēta uz stingras grunts, kas sastāv no limnoglaciālās smilts slāņa, kas mazina riskus šūnas pamatnes deformācijai, nekā būvējot pamatni uz vājajām gruntīm-kūdras (1. alternatīva), līdz ar to samazina riskus pamatnes bojājumiem, secīgi infiltrāta nonākšanai gruntī.
Ietekme uz pazemes ūdeņu kvalitāti	-1	+2	Salīdzinot abas alternatīvas, tomēr 1. alternatīvas gadījumā krātuves ekspluatācijas režīmā tiek prognozēta ietekme uz pazemes ūdeņu kvalitāti. 1. alternatīvas gadījumā, šūnas pamatni veidojot uz esošā piesārņotās kūdras slāņa, turpināsies piesārņotās kūdras infiltrāta filtrēšanās gruntī un gruntsūdeņos. Savukārt, 2. alternatīvas gadījumā, norokot veco apglabāto atkritumu slāni, kā arī zem tā esošo kūdras slāni, kurš ir piesārņots ar infiltrātu un izveidojot jaunajai šūnai normatīvo aktu prasībām atbilstošu pamatni, tiek pilnībā novērsta turpmākā grunts un līdz ar to pazemes ūdeņu piesārņošanas šajā teritorijā. Īstenojot 2. alternatīvu, lielā mērā tiek ietverti piesārņotās vietas sanācijas pasākumi. Jāatzīmē arī tas, ka svarīgi ir novērst potenciālo piesārņojuma nokļūšana pazemes ūdenī, rūpējoties ne tikai par poligona vidi, bet arī apzinoties, ka piesārņojums no poligona ar pazemes ūdeņu plūsmu var nonākt netālu atrodamos īpašumu akās un/vai dziļurbumos. Tāpat papildus mākslīgas izolācijas slānis, kas tiek veidots atbilstoši MK noteikumu Nr. 1032 prasībām,

Ietekmes objekts vai veids	1. alternatīva	2. alternatīva	Paskaidrojums/komentāri
			un turpinās ne tikai kā šūnas Nr. IX pamatnē, bet arī vecās atkritumu izgāztuves ziemeļu nogāzē līdz nogāzes augšai, dos pozitīvu ieguvumu saistībā uz infiltrāta veidošanās apjoma mazināšanu jauno šūnu ekspluatācijas laikā. Raugoties no inženiertehnisko risinājuma viedokļa, 2. alternatīvas izvēles gadījumā, Šūnas Nr. IX pamatne tiks būvēta uz stingras grunts, kas sastāv no limnoglaciālās smilts slāņa, kas mazina riskus šūnas pamatnes deformācijai, nekā būvējot pamatni uz vājajām gruntīm-kūdras (1. alternatīva), līdz ar to samazina riskus pamatnes bojājumiem, secīgi infiltrāta nonākšanai pazemes ūdeņos. Izvēloties 2. alternatīvu, proti, kūdras slāņa izņemšanu Šūnas Nr. IX pamatnē, tiks veicināta gruntsūdens kvalitātes uzlabošanās.
Ietekme uz augšnes un grunts kvalitāti	-1	+2	Salīdzinot abas alternatīvas, tomēr 1. alternatīvas gadījumā šūnas ekspluatācijas režīmā tiek prognozēta ietekme uz grunts kvalitāti. Izvēloties 2. alternatīvu šūnas izbūves vietā pēc atkritumu un kūdras slāņu norakšanas, atraktā teritorija tiks izlīdzināta, atbrīvota no akmeņiem un asiem priekšmetiem, secīgi būvēta pamatne, atbilstoši plānotajai atkritumu radītajai slodzei, kā arī nodrošinot atkritumu slāņa izolāciju no pamatnes smilts nogulumiem, nepieļaujot infiltrāta filtrēšanos gruntī un gruntsūdeņos. Norokot veco apglabāto atkritumu slāni, kā arī 2. alternatīvas gadījumā zem tā esošo kūdras slāni, kurš ir piesārņots ar infiltrātu un izveidojot jaunajai šūnai normatīvo aktu prasībām atbilstošu pamatni, tiek pilnībā novērsta turpmākā grunts un gruntsūdens piesārņošanas šajā teritorijā. Tādēļ īstenojot 2. alternatīvu, lielā mērā tiek ietverti piesārņotās vietas sanācijas pasākumus. Savukārt 1. alternatīvas gadījumā, šūnas pamatni veidojot uz esošā piesārņotās kūdras slāņa, turpināsies piesārņotās kūdras infiltrāta filtrēšanās gruntī un gruntsūdeņos. Raugoties no inženiertehnisko risinājuma viedokļa, 2. alternatīvas izvēles gadījumā, Šūnas Nr. IX pamatne tiks būvēta uz stingras grunts, kas sastāv no limnoglaciālās smilts slāņa, kas mazina riskus šūnas pamatnes deformācijai, nekā būvējot pamatni uz vājajām gruntīm-kūdras (1. alternatīva), līdz ar to samazina riskus pamatnes bojājumiem, secīgi infiltrāta nonākšanai gruntī.

Ietekmes objekts vai veids	1. alternatīva	2. alternatīva	Paskaidrojums/komentāri
Ietekme uz apkārtējo ainavu	-1	-1	Abu alternatīvu gadījumā krātuves vizuālais izskats būs nemainīgs. Jāatzīmē, ka netiek skarti ne vietējas nozīmes, ne valsts nozīmes kultūras pieminekļus vai to aizsargjoslas. Atkritumu poligona darbības rezultātā tiks radītas tiešas, ilglaicīgas un neatgriezeniskas izmaiņas ainavas ietekmē. Rekultivācijas rezultātā apkārtējā ainava iegūs jaunu veidolu un ilgtermiņā šīs izmaiņas var tikt novērtētas neitrāli.
Ietekme uz dabas resursu izmantošanu	+1	0	Abu alternatīvu gadījumā, šūnas ekspluatācijas laikā, ietekme uz dabas resursu izmantošanu uzskatāma par pozitīvu un vienādu abos gadījumos. Ietekme vērtējama netiešā veidā, jo abu alternatīvu gadījumā no atkritumu sadalīšanās procesa izdalās biogāze, kura tiek savākta un sadedzināta koģenerācijas iekārtā, ražojot elektroenerģiju un siltumu. Jāatzīmē, ka neliela ietekme uz dabas resursu patēriņu ir abu alternatīvu gadījumā, kas saistīta ar inertā materiāla aizpildīšanu līdz šūnas pamatnei, un kas sastāv no reģenerēta materiāla un dabiskas izcelsmes materiāla (piemēram, smilts). Nedaudz lielāka ietekme uz dabas resursu patēriņu ir 2. alternatīvas gadījumā saistībā ar papildus inertā materiāla slāni izņemtās kūdras vietā aizstājot gan ar reģenerētu materiālu, gan arī dabiskas izcelsmes, piemēram smilts.
Ietekme uz bioloģisko daudzveidību	0	0	Nevienā no salīdzināmajām alternatīvām atbilstošā ekspluatācijas režīmā netiek prognozēta ietekme uz bioloģisko daudzveidību.
Negadījumu risks	-1	-1	Abu alternatīvu realizēšanas gadījumā negadījumu risks vērtējams vienādi, tas saistīts ar avāriju gadījumiem, kas vairāk attiecināmi ar būvniecības darbiem vai apglabāšanas procesā iesaistīto cilvēku savainošanās risku (cilvēku saskare ar sašķīrotiem atkritumiem, kuros var būt nepamanīti bīstami priekšmeti, tai.sk. sprādzienbīstami, savainošanās risks vērtējams kā zems). Atbilstošā krātuves ekspluatācijas režīmā negadījumu risks maksimāli ir izslēgts vai vērtējams ar zemu riska pakāpi.
Sociāli ekonomiskā ietekme, ieguvumi	+2	+2	Abu alternatīvu gadījumā sociāli-ekonomiskie ieguvumi vērtējami pozitīvi. Kā galvenie aspekti minami: - Dabas resursu nodokļa maksājumi pašvaldības budžetā, kas novirzāmi vides aizsardzības pasākumu īstenošanai;

Ietekmes objekts vai veids	1. alternatīva	2. alternatīva	Paskaidrojums/komentāri
			- Nodarbinātības stabilitātes veicināšana – pastāvīgu darbavietu nodrošinājums vietējiem iedzīvotājiem, nodokļu nomaksa pašvaldības budžetā; - Atbalsts ilgtspējīgas atkritumu apsaimniekošanas sistēmas izveidei vietējā, reģionālā un valsts līmenī kopumā.
Tehnoloģisko iekārtu izmaksas/ekspluatācijas izmaksas	-1	-2	Abu alternatīvu gadījumos gan atkritumu apglabāšanas krātuves izveides, gan ekspluatācijas izmaksas ir ievērojamas, kas attiecīgi atstās iespaidu uz atkritumu apsaimniekošanas maksu, tomēr 2. alternatīvas gadījumā būvniecības izmaksas būs lielākas, jo papildus izņemtā kūdras slāņa izrakšana un aizvietošana ar inerto materiālu, šūnas izbūves izmaksas palielina. Īstenojot 2. alternatīvu būvdarbu laikā sagaidāmi nedaudz lielāki arī tehnikas ekspluatācijas izdevumi. Ekspluatācijas izmaksas vērtējamas vienlīdzīgi.
Energoresursu patēriņš	-1	-1	Neliels energoresursu patēriņā pieaugums būvniecības laikā paredzēts 2. alternatīvas gadījumā, kas saistīts ar lielāku šūnas izveides laiku, attiecīgi tiks patērēts vairāk degvielas. Pie atbilstoša šūnas ekspluatācijas režīma, vērtējot abus alternatīvu gadījumus, energoresursu patēriņš vērtējams kā vienāds.

Kopumā vērtējot 2. tabulā ietverto abu alternatīvu salīdzinājumu un analīzi, jo īpaši to ietekmes uz vidi, netika konstatēti tādi apstākļi, kas nepieļautu vienas vai otras alternatīvas realizāciju. Abu alternatīvu realizācija ir iespējama, alternatīvas ir līdzvērtīgas un vienlīdz īstenojamas. 2. alternatīvas gadījumā kā būtiskāko ieguvumu var izcelt grunts un pazemes ūdeņu piesārņošanās risku samazinājumu.

Rezultātā tika konstatēts, ka, ieviešot 2. alternatīvo variantu, tiek būtiski samazināta gruntsūdens piesārņošanās ar vecās atkritumu izgāztuves infiltrātu. Savukārt 1. alternatīvas būvniecības fāzes izmaksas vērtējamas kā zemākas, nekā realizējot 2. alternatīvu. Tomēr, ņemot vērā darbības potenciāli radītās ietekmes piesardzības, to lietderīguma apsvērumus, rekomendējams īstenot 2. alternatīvo variantu, kas ir videi draudzīgāks.

5. Paredzētās darbības būvniecībai nepieciešamā platība, objektu izbūves secība un plānotie termiņi

5.1. Paredzētās darbības vieta, būvniecībai nepieciešamā platība

Infrastruktūras paplašināšanas ietvaros paredzētie objekti (jaunas atkritumu apglabāšanas šūnas Nr. VIII un šūnas Nr. IX izbūve), kas tiek apskatīti šajā IVN ziņojumā, tiek plānoti SAP "Getliņi" teritorijā, kas atrodas nekustamajā īpašumā Kaudzīšu ielā 57 (ar kadastra Nr. 8096 009 0009), Rumbulā, Stopiņu pagastā, Ropažu novadā.

Jauno infrastruktūras objektu izbūvei paredzētās platības:

- Jaunā atkritumu apglabāšanas šūna Nr. VIII, tās pamatne aptvers ~ 6 ha lielu platību;
- Jaunā atkritumu apglabāšanas šūna Nr. IX, tās pamatne aptvers ~ 9 ha lielu platību.

Šūnas Nr. VIII apraksts

Šūnas Nr. VIII pamatne jau ir izbūvēta un pieņemta ekspluatācijā 2020. gada februārī būvprojekta "Bioreaktora II kārtā un biodegradācijas šūnu III kārtā" ietvaros, taču, realizējot Paredzēto darbību, šūnas Nr. VIII funkcija tiks mainīta no pārstrādes šūnas – bioreaktora uz apglabāšanas šūnu. Būtiskākā atšķirība starp pārstrādes šūnu - bioreaktoru un apglabāšanas šūnu ir novietoto atkritumu veids, proti, bioreaktora ekspluatācijas gadījumā tiktu izvietoti atšķīroti BNA, savukārt apglabāšanas šūnā tiks apglabāti tikai tādi atkritumi, kas nav derīgi turpmākai pārstrādei vai reģenerācijai.

Izbūvētās šūnas Nr. VIII pamatni veido māla slānis 1 m biezumā, secīgi virs tā HDPE ģeomembrāna 2 mm biezumā, ģeotekstils un drenējošais slānis ar infiltrāta savākšanas sistēmu, tādējādi izslēdzot infiltrāta noplūšanu augsnē, gruntī un gruntsūdeņos. Šūnas pamatne veidota tā, lai izpildītu visas MK noteikumos Nr. 1032 noteiktās prasības. Ņemot vērā to, ka apglabāšanas šūnas pamatne ir jau izveidota, papildus darbi pamatnes sagatavošanai nav nepieciešami. Šūnas Nr. VIII jau izveidotās pamatnes konstrukcija ir analogiska šūnas Nr. IX pamatnei. Detāla informācija par šūnu pamatnes izveidi sniegta zemāk 5.3. apakšnodaļā "Šūnas Nr. VIII un šūnas Nr. IX izveides apraksts pa būvniecības darbu kārtām" atbilstoši būvniecības darbu 2. kārtas ietvertajā aprakstā.

5.2. Plānoto infrastruktūras objektu izbūves secība un plānotie termiņi

SAP "Getliņi" plānoto infrastruktūras izbūvi, proti, šūnas Nr. IX izveidi kopumā paredzēts realizēt laika posmā no 2024. gada otrā ceturkšņa līdz 2030. gada beigām (būvniecības darbu 1. un 2. kārtā), kam seko jau iepriekš izveidotās šūnas Nr. VIII un jaunizveidotās šūnas Nr. IX aizpildīšana ar atkritumiem un noslēgumā pagaidu rekultivācija (būvniecības darbu 3. un 4. kārtā). Būvniecības darbus SAP "Getliņi" teritorijā plānots veikt dienas laikā no plkst. 7 - 19.

Kopumā šūnu izveidošanu paredzēts realizēt četrās būvniecības kārtās:

- **Būvniecības darbu 1. kārtā:** rekultivācijas pārklājošā slāņa izņemšana, atkritumu izņemšana un inertās kārtas ievietošana šūnai Nr. IX. Būvniecības darbi plānoti laika posmā no 2024. gada trešā ceturkšņa līdz 2026. gada martam.
- **Būvniecības darbu 2. kārtā:** vaļņu un krātuves konstrukcijas izveidošana, infiltrāta sistēma izveide šūnai Nr. IX. Būvniecības darbi plānoti orientējoši laika posmā no 2026. gada aprīļa līdz 2030. gadam.
- **Būvniecības darbu 3. kārtā:** gāzes savākšanas sistēmas izbūve atkritumu aizpildīšanas laikā šūnai Nr. VIII un šūnai Nr. IX. Būvniecības darbi notiek paralēli atkritumu apglabāšanai.

Pašreizējā situācijā jauno atkritumu šūnu aizpildīšanas laiks tiek lēsts no 5 - 15 gadiem. Dotajā brīdī precīzu ekspluatācijas laika prognozi nav iespējams sagatavot, jo atkritumu krātuvju aizpildīšanās laiks ir tieši atkarīgs no alternatīvo pārstrādei nederīgu atkritumu apsaimniekošanas tehnoloģiskajām alternatīvām, proti, šobrīd nav zināms vai un kad Latvijā būs pieejamas atkritumu reģenerācijas iekārtas (waste-to-energy), kas ļautu būtiski samazināt apglabāto atkritumu apjomu; aprites ekonomikas principu ieviešana ir

sākumstadijā, attiecīgi, iespējas atkritumu rašanās novēršanas, atkritumu atkārtotas izmantošanas un pārstrādājamības veicināšanas pasākumu efektivitātes novērtēšanai ilgtermiņā šobrīd ir ierobežotas.

- **Būvniecības darbu 4. kārtā:** šūnas Nr. VIII un šūnas Nr. IX pagaidu rekultivācija. Rekultivācijas darbi plānoti pēc pilnīgas šūnu aizpildīšanas. Rekultivācijas darbus plānots veikt viena kalendārā gada laikā.

Šūnai Nr. IX pirms būvniecības nepieciešams izstrādāt būvprojektu. Šūnas Nr. VIII pamatne jau ir izbūvēta un pieņemta ekspluatācijā 2020. gada februārī būvprojekta "Bioreaktora II kārtā un biodegradācijas šūnu III kārtā" ietvaros. Šūnas Nr. IX būvprojektā detalizēti tiks paredzēti optimālākie risinājumi gan paša objekta, gan saistīto inženierkomunikāciju izbūvei. Šajā IVN ziņojumā sniegtā informācija un vērtēšanai izmantotie raksturlielumi ir maksimāli pietuvināti plānotās darbības šobrīd zināmajiem apjomiem, bet atsevišķi risinājumi var nebūtiski mainīties projekta realizācijas gaitā.

Jauno infrastruktūras objektu būvniecības laikā esošā poligona darbība netiks ietekmēta, un turpināsies atkritumu pieņemšana, priekšapstrāde un apglabāšana esošajā šūnā.

5.3. Šūnas Nr. VIII un šūnas Nr. IX izveides apraksts pa būvniecības darbu kārtām

Jauno šūnu izbūvei, gan arī apsaimniekošanai tiks izmantoti jau šobrīd SAP "Getliņi" teritorijā esošie iekšējie ceļi aptuveni 1 ha platībā. Jaunos infrastruktūras objektus Paredzētās darbības nodrošināšanai, piemēram, artēziskos urbumus, notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, gāzes vadus, pievedceļus vai elektroapgādes transformatorus un līnijas ārpus nekustamā īpašuma Kaudzīšu ielā 57, Rumbulā, Stopiņu pagastā, Ropažu novadā kadastra robežām nav nepieciešams ierīkot. Jauno objektu saistošās inženierkomunikācijas tiks izbūvētas un pievienotas esošajām. Nepieciešamības gadījumā tiks pārvērtēta esošo komunikāciju jaudas palielināšana.

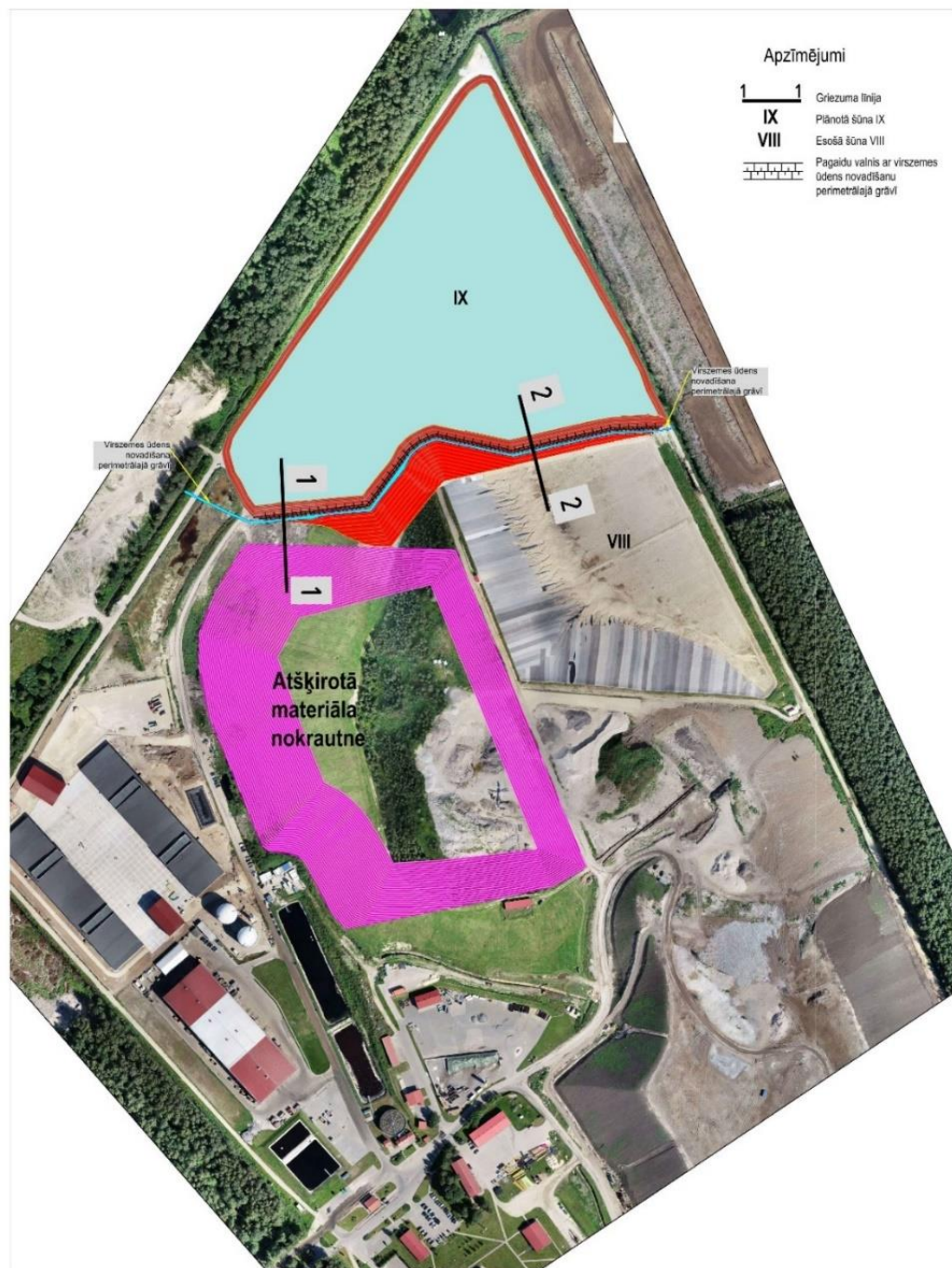
Nemot vērā to, ka, lai izbūvētu šūnu Nr. VIII un šūnu Nr. IX, tiks izmantota tikai transporttehnika, kas darbojas uz dīzeļdegvielas, netiek prognozēta papildus elektroenerģijas izmantošanas nepieciešamība. Arī ūdens resursu papildus izmantošana būvniecības laikā netiek paredzēta.

Būvniecības darbu 1. kārtā

Šūnas Nr. IX būvniecības 1. kārtu var izdalīt četrās apakškārtās:

- Rekultivācijas pārklājošā slāņa noņemšana;
- Atkritumu izrakšana;
- Kūdras slāņa izrakšana un inertā materiāla piepildīšana izraktās kūdras vietā;
- Papildus inertā vai māla materiāla ievietošana.

6. attēlā parādīts 1-1 griezuma un 2-2 griezuma izvietojums, kā arī parādīts šūnas Nr. VIII un šūnas Nr. IX izvietojums un galvenā informācija par 1. būvniecības kārtu.

6. attēls. Būvniecības darbu 1. kārtā: rekultivācijas pārklājošā slāņa izņemšana, atkritumu izņemšana un inertās kārtas ievietošana, 1-1 griezuma un 2-2 griezuma izvietojums

Rekultivācijas pārklājošā slāņa noņemšana

Vecās atkritumu krātuves rekultivācijas pārklājošo slāni no šūnas Nr. IX, kas sastāv no māla un auglīgās grunts, ir biezumā līdz vienam metram, plānots izrakt ar ekskavatoru un buldozeru pa nelieliem sektoriem (viens sektors ~ 0,5 ha). Izrakto materiālu ar kravas auto transportēt uzglabāšanai pagaidu

krautnēs šī brīža aktīvajā atkritumu apglabāšanas šūnā (skat. 2. att. ar Nr. 21) un/vai uz veco rekultivēto atkritumu izgāztuves vidusdaļu un dienviddaļu (skat. 2. att. ar Nr. 22), līdz materiāla atkārtotai izmantošanai citiem iekšējiem infrastruktūras objektiem, piemēram, pagaidu rekultivācijas slāņa izveidošanai.

Pirms materiāla novietošanas vecās atkritumu izgāztuves vidusdaļā un dienviddaļā (skat. 2. att. ar Nr. 22), nepieciešams veikt sagatavošanas darbus: šobrīd esošo inerto (būvniecības un liela izmēra) atkritumu pārstrādes laukumu (2. att. ar Nr. 29; uz vietu ar Nr. 21) plānots pārvietot no aktīvās būvniecības darbu teritorijas uz poligona daļu, kur dotajā brīdī notiek atkritumu apglabāšana; apkārt laukumam esošos kokus un krūmus plānots izcirst. Kopumā jāsagatavo, jāatbrīvo visa vecās krātuves virsma pirms tiek atvests materiāls apglabāšanai un/vai pagaidu novietošanai no šūnas Nr. IX zonas.

Atkritumu izrakšana

Pēc rekultivācijas slāņa noņemšanas tālāk no šūnas Nr. IX plānots izņemt zemāk iegulošo atkritumu slāni, ko veido ar trūdvielu sadalījušies organiskie atkritumi, dažādi būvniecības materiāli, metāli, iespējams bīstamie atkritumi. Atkritumu slāņa biezums ir 1,7 - 25,0 m (vid. 10,4 m), plānotais apjoms aptuveni 1 097 906 m³. To plānots izrakt pa nelieliem sektoriem (viens sektors 30x30 m) un pa kāplēm (kāples vidējais biezums 3 m). Rakšanu plānots uzsākt no šūnas ziemeļu stūra, pakāpeniski virzoties uz dienvidrietumiem.

Izrakto atkritumu pāršķirošanu vienlaikus veiks trīs sijātāji, kas būs izvietoti šūnas Nr. IX vidusdaļā. Darba zona aptuveni 50x50 m, kas tiks no trijām pusēm iežogota ar trīs metru augstu pretputekļu tīklu. Atkritumi sijāšanai/šķirošanai tiks piegādāti ar kravas automašīnām.

Sašķirojot izraktos atkritumus pa to veidiem, kas kopā sastāda ap 1 097 906 m³, to tālāka apsaimniekošana tiek plānota atbilstoši sašķirotajai grupai, tai sk. gan izvešana ārpus poligona, gan poligona teritorijā nodošanai SIA "Getliņi EKO" atbilstoši atkritumu apsaimniekošanai.

Lai maksimāli samazinātu putekļu emisijas, transportējot sašķirotos atkritumus, tiek veikti šādi preventīvie pasākumi:

- sašķirotie atkritumi pa to veidiem, kas tiks vesti ārpus poligona teritorijas, tiks transportēti ar slēgtā tipa kravas auto vai ar piekabēm/puspiekabēm, kuru augšējā daļa tiks pārklāta ar nostiprinātu tentu. Savukārt, sašķirotos atkritumus, kas ar kravas automašīnām tiks pārvadātas tikai poligona teritorijā, ņemot vērā nelielos attālumus un to, ka atkritumi ir mitri, kravas netiks atsevišķi pārsegtas;
- visā šūnu būvniecības laikā iekšējie ceļi tiks pastāvīgi mitrināti ar ūdeni. Mitrināšanas biežums plānots atkarībā no laikapstākļiem, sausajā periodā no 2 līdz 3 reizēm dienā.

Kūdras slāņa izrakšana un inertā materiāla piepildīšana izraktās kūdras vietā

Pēc atkritumu slāņa noņemšanas secīgi plānots izrakt zemāk esošo kūdras slāni, kas ir piesārņots ar infiltrātu un ir vidēji un stipri sadalījusies, sablīvējusies kūdra. Kūdras slāņa vidējais biezums ir 1 m, plānotais kūdras apjoms aptuveni 221 324 m³. Kūdru plānots izrakt pa nelieliem sektoriem (viens sektors 30 x 30 m). Izrokot vienu kūdras materiāla sektoru, tā vietā tiek ievietots inertijs materiāls (piemēram, reģenerēts inertijs materiāls, smiltis). Tālāk tiek izrakts nākamais kūdras sektors, secīgi tāpat ievietots inertijs materiāls.

Vienam sektoram (30x30 m) - kūdras ekskavēšanai un inertā materiāla ievietošanai plānota viena darba diena (no plkst. 7-19).

Izrakto kūdras materiālu plānots transportēt un uzglabāt pagaidu krautnēs poligonā esošajā atkritumu apglabāšanas šūnā (skat. 2. attēlā ar Nr. 21), līdz materiāla atkārtotai izmantošanai pagaidu rekultivācijas slāņa izveidei.

Pagaidu rekultivācijas slāņa izveide, rekultivētā slāņa atjaunošana vecajā atkritumu krātuvē

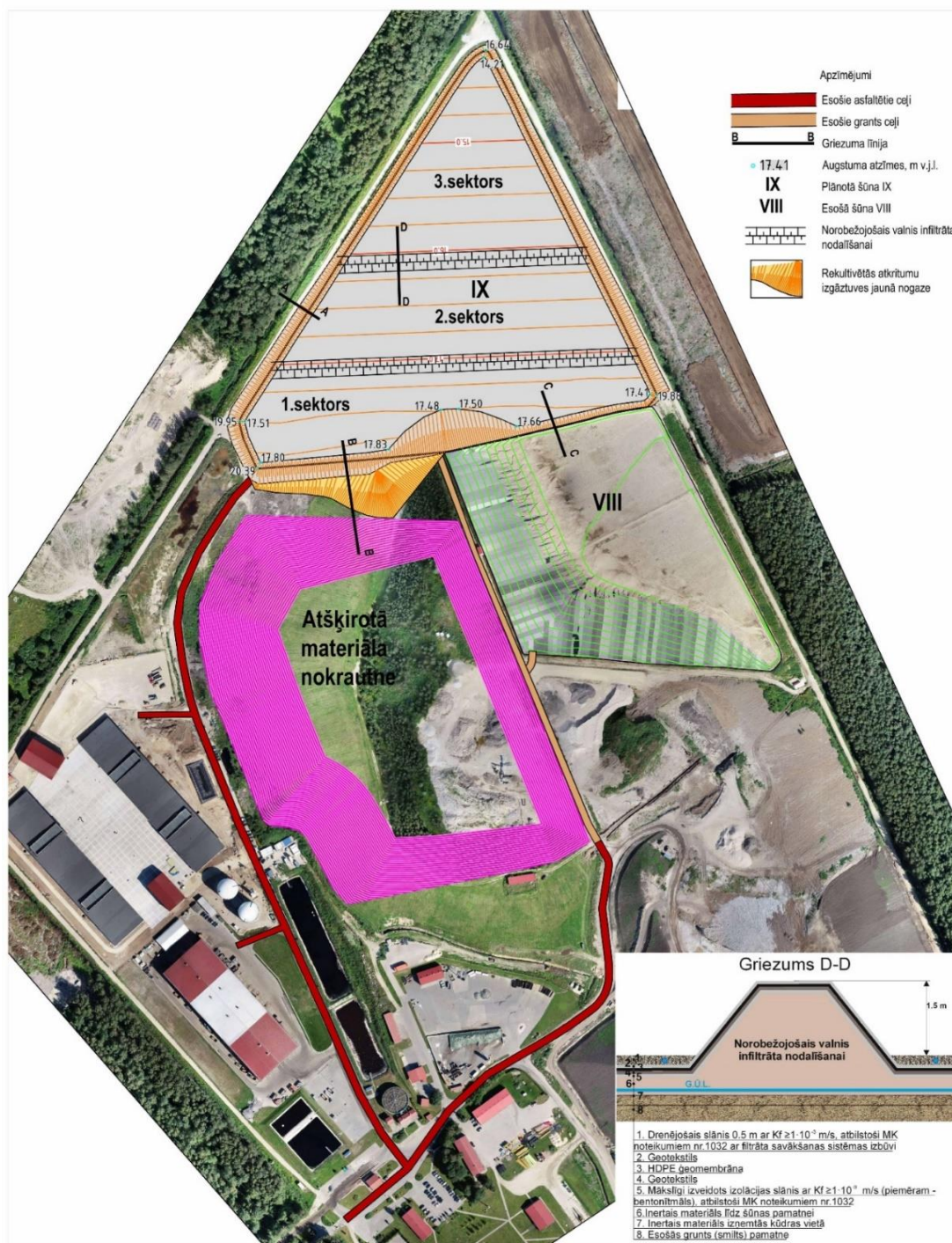
Noslēdzoties būvniecības darbu 1. kārtai, vecās atkritumu krātuves vidus un dienvidu zonā (skat. 2. att. ar Nr.22) virs jau iepriekš sablīvētiem atkritumiem, nepieciešams izveidot pagaidu rekultivācijas slāni.

Pagaidu rekultivācijas slāņa izveide plānota visā vecajā atkritumu krātuvē, izņemot tās ziemeļu nogāzi, kur būvniecības 2. kārtā plānots izveidot pārsedzošu pamatni (aprakstu skat. zemāk - 2. būvniecības kārtā).

Pagaidu rekultivācijas slāņa biezums plānots no 0,5 – 1,5 m, kas veidots no piemērota materiāla (piemēram, smalksne vai māls un auglīgā grunts).

Būvniecības darbu 2. kārtā

Šūnas Nr. IX būvniecības 2. kārtā paredzēta vaļņu un krātuves konstrukcijas izveidošana. Valnis tiek veidots pa šūnas perimetru, kā arī divi norobežojošie vaļņi tiek izveidoti nosacīti sadalot šūnu trijās zonās ar mērķi nodalīt infiltrātu. Vaļņi tiek veidoti no mālainas grunts vai inerta materiāla. Vaļņa šķērsgriezums ir attēlots D-D griezumā (skat. 7. attēlu). Tāpat šajā attēlā ir atspoguļots šūnas Nr. IX izbūves process kopumā, tai skaitā arī parādītas A-A, B-B, C-C, D-D griezumu atrašanās vietas.

7. attēls. Būvniecības darbu 2. kārtā: Šūnas Nr. IX izbūve poligona teritorijā, D-D griezumā

Atkritumu apglabāšanas krātuves (šūnas) pamatne tiks veidota atbilstoši MK noteikumu Nr. 1032 prasībām, kas ietver šādas prasības:

- Atkritumu apglabāšanas nodalījuma pamatne un iekšējās sienas ir no dabīga materiāla izolācijas slāņa vai mākslīgi izveidota izolācijas slāņa, kura biezums ir ne mazāks kā 0,5 metri. Pamatnes un iekšējo sienu iežu filtrācijas koeficients nevar būt lielāks kā 10^{-9} m/s;
- Virs dabīgā vai mākslīgā izolācijas slāņa ierīko mākslīgo hidroizolācijas slāni un vismaz 0,5 metrus biezu labi filtrējošas grunts vai materiāla slāni, kura filtrācijas koeficients ir vismaz 10^{-3} m/s, ar drenu cauruļvadu vai drenu sistēmu infiltrāta savākšanai un novadīšanai, kā arī paredz drenāžas sistēmas skalošanas iespējas.

Virsnā inerta materiāla slāņa, ar ko noslēdzās būvniecības darbu 1. kārtā, tālāk tiek konstruēta šūnas Nr. IX pamatne. Kā šūnas pamatnes apakšējais slānis tiek ieklāta ģeotekstila kārtā, virs tā seko ģeorežģis. Atbilstoši MK noteikumu Nr. 1032 prasībām tālāk tiek veidots mākslīgs izolācijas slānis (piemēram bentonītmāls) ar filtrācijas koeficientu, kas nevar būt lielāks kā 10^{-9} m/s un kura biezums ir vismaz 0,5 metri. Sākot no šī slāņa, tas tiek turpināts veidots ne tikai kā šūnas Nr. IX pamatne, bet arī veidots vecās izgāztuves ziemeļu nogāzē līdz nogāzes augšai. Virs šī slāņa seko ģeotekstila kārtā, HDPE ģeomembrānas slānis. Svarīga ir pareiza HDPE ģeomembrānas ieklāšana, ko sametina pa posmiem un pārbauda ūdens necaurlaidību pēc ES standartiem. Virs HDPE ģeomembrānas kā nākamā seko vēl viena ģeotekstila kārtā. Attiecīgi vecās atkritumu krātuves ziemeļu nogāzes virsmu noslēgs ģeotekstila kārtā. Šūnai Nr. IX secīgi virspusē, atbilstoši MK noteikumu Nr. 1032 prasībām, tiek veidots vismaz 0,5 metrus biezs labi filtrējošas grunts vai materiāla slānis, kura filtrācijas koeficients ir vismaz 10^{-3} m/s. Šajā slānī tiek veidota arī drenu sistēma infiltrāta un notekūdeņu savākšanai un novadīšanai, kā arī paredzētas drenāžas sistēmas skalošanas iespējas. Infiltrāta drenāžas sistēma būs pieslēgta esošās infiltrāta sistēmas kolektorai, kas izvietota poligona teritorijas ziemeļos blakus šūnas ziemeļu stūrim. Savāktais infiltrāts nonāk infiltrāta dīķī un pēc vajadzības var tikt izmantots atkritumu mitrināšanai, lai veicinātu gāzes rašanās procesus. Pārpalikums tiek novadīts uz esošām attīrīšanas iekārtām.

Notekūdeņi, kas veidosies būvniecības laikā, kā arī turpmāk - šūnu ekspluatācijas laikā, tiks savākti pa perforētajām drenāžas caurulēm, tālāk pievienoti esošajai notekūdeņu sistēmai un novadīti uz infiltrāta attīrīšanas iekārtu. Būvdarbu laikā paredzams īslaicīgs/neliels notekūdeņu pieaugums – līdz 50 m³/dnn, kas vērtējams kā nebūtisks. Arī šūnas Nr. VIII jau iepriekš izbūvētā notekūdeņu un infiltrāta savākšanas sistēma, pēc analogijas ar šūnu Nr. IX, ir pieslēgta kopējam notekūdeņu savākšanas tīklam.

Būvniecības darbu 3. kārtā

Pēc 2. būvniecības kārtā sagatavotās atkritumu novietošanas vietas (šūnas pamatnes), secīgi tālāk būvniecības darbu 3. kārtā paredzēta atkritumu apglabāšana šūnā Nr. IX un šūnā Nr. VIII, kā arī abās šūnās paralēli atkritumu apglabāšanas procesam gāzes savākšanas sistēmas izbūve. Atkritumu apglabāšanas princips jaunajās šūnās plānots nemainīgs tāds pats kā līdz šim poligonā jau esošajās atkritumu apglabāšanas šūnās.

8. attēlā parādīta galvenā informācija par 3. būvniecības kārtu.

Krātuvju aizpildīšanu ar atkritumiem (atkritumu apglabāšanas šūnu ekspluatācija) sāk no šūnas Nr. VIII dienvidu malas līdz tiek sasniegts 55 m v.j.l. Šūnas aizpildītajai daļai veic pagaidu rekultivāciju. Tālāk atkritumu apglabāšanu sāk no šūnas Nr. IX 1. sektora (no rietumu malas) paralēli pildot arī savienojuma (pārejas) vietu starp šūnu Nr. IX un šūnu Nr. VIII. Šūnā Nr. IX 6 – 10 metru augstumā no pamatnes ar atkritumiem tiek aizpildīts pirmais slānis secīgi virzoties no 1. sektora uz 3. sektoru. Pēc pirmā atkritumu slāņa izveidošanas tiek veidotas nākamās atkritumu kārtas tieši tādā pašā secībā un virzienā kā apakšējais atkritumu slānis. Attiecīgi pēc šādas pieejas tiek izveidotas visas atkritumu kārtas līdz augstuma atzīmes 55 m v.j.l. sasniegšanai.

8. attēls. Būvniecības darbu 3. kārtā: Atkritumu aizpildīšana un gāzes savākšanas sistēmas izbūve šūnā Nr. IX un šūnā Nr. VIII

Jaunajās šūnās paralēli atkritumu apglabāšanas procesam paredzēts izbūvēt gāzes ekstrakcijas sistēmu, ja nepieciešams, un nodrošināt tās atbilstošu darbību. Izbūvējot gāzes ekstrakcijas sistēmas atkritumu aizpildīšanas laikā paredz izveidot biogāzes ieguves sistēmu izveidojot horizontālas perforētas cauruļu līnijas kombinējot ar vertikālām līnijām. Pirmais horizontālais gāzu savākšanas līmenis paredzēts

tuvu krātuves pamatnei. Horizontālās caurules paredzēts izvietot līmeņos, atkritumos, aptuveni pa 6 metriem augstumā (katrs nākamais līmenis jāizveido aptuveni ik pēc sešiem metriem).

Gāzes regulēšanas stacijas izveido visu kārtu gāzes savākšanas cauruļvadiem. Pēc gāzes ieguves sistēmas izveidošanas, visi savienojšie cauruļvadi jāapvieno vienā sistēmā – gāzes regulēšanas stacijā. Gāzes regulēšanas stacijā tiek ievilkti gāzes vadi no katras atsevišķās trases, šeit tie tiek pievienoti kolektoram. Gāzes regulēšanas stacijā paredzēts uzstādīt kolektoru ar gāzes līniju pievadiem. Regulēšanas stacija tiek izvietota moduļtipa konteinerī. Tiklīdz gāzes ieguves sistēma ir sagatavota, tā tiek pieslēgta gāzes regulēšanas stacijai, kas tālāk pa gāzes vadu nonāk līdz energoblokam.

Šūnas Nr. VIII un šūnas Nr. IX apsaimniekošanai tiks izmantoti jau šobrīd SAP "Getliņi" teritorijā esošie ceļi. Vairums ceļu ir klāti ar asfaltbetonu, bet esošo ceļa posmu, kas atrodas šūnas Nr. VIII dienvidrietumu malā, sedz grants. Esošo ceļu kvalitāte raksturojama kā laba, kas šūnu būvniecības laikā tiks atbilstoši uzturēti.

Būvniecības darbu 4. kārtā

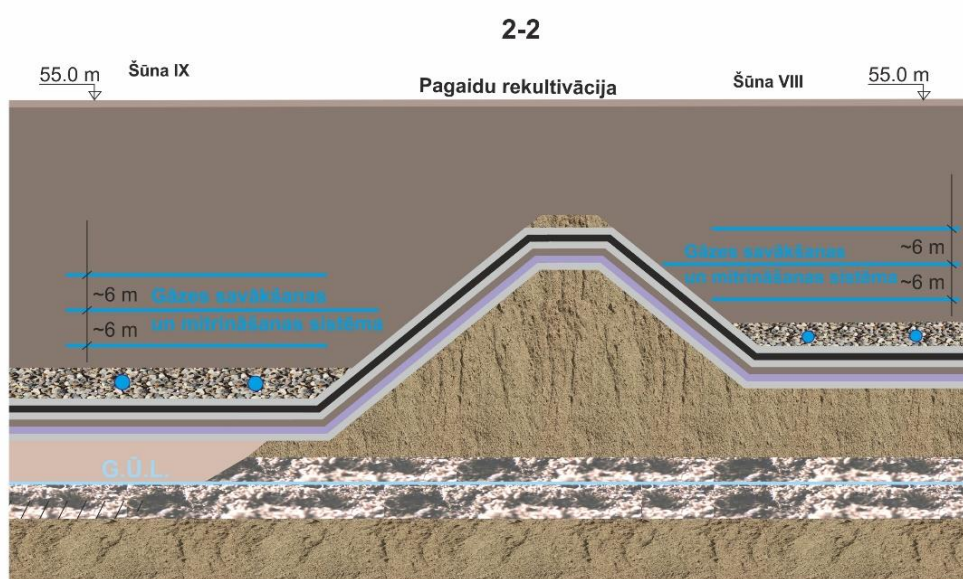
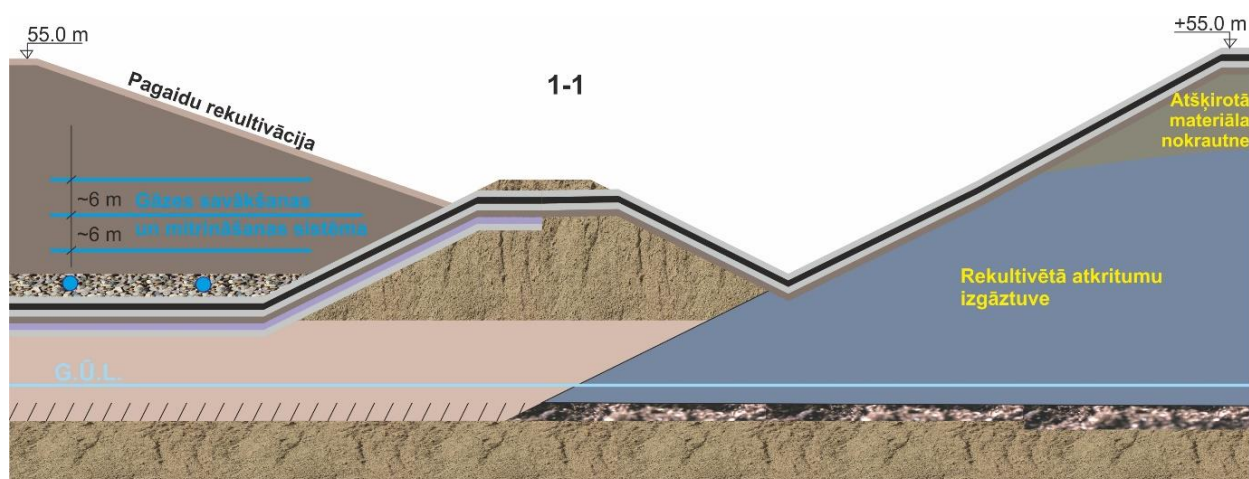
Būvniecības darbu 4. kārtā plānota vispirms šūnas Nr. VIII, secīgi šūnas Nr. IX pagaidu rekultivācija. Pēc abu šūnu aizpildīšanas ar atkritumiem, piesārņotās vietas virsmas tiks pārklātas ar piemērotu materiālu veicot pagaidu rekultivācijas darbus. Pagaidu rekultivācijas slānis (0,5 – 1,5 m biezumā) tiek veidots no materiāla (piemēram, smalksnes vai māla un auglīgās grunts; prioritāri izvēloties reģenerētu materiālu), kas ierobežo nokrišņu ūdens filtrāciju, emisijas gaisā, smakas un vieglās frakcijas izplatību, kā arī nodrošina ar atkritumiem piesārņotas teritorijas iekļaušanos apkārtējā ainavā.

9. attēlā parādīta galvenā informācija par 4. būvniecības kārtu. Savukārt 10. attēlā 1 – 1 šķērsgriezumā attēlota šūnas Nr. IX dienvidrietumu daļas savienojuma konstrukcija ar veco rekultivēto atkritumu izgāztuvi. 2 – 2 šķērsgriezumā attēlota šūnas Nr. IX dienvidaustrumu daļas savienojuma konstrukcija ar šūnas Nr. VIII ziemeļdaļu.

9. attēls. Būvniecības darbu 4. kārtā: šūnas Nr. VIII un šūnas Nr. IX pagaidu rekultivācija

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums SIA "Getliņi EKO" paredzētajai darbībai "Jaunu apglabāšanas šūnu izveidei sadzīves atkritumu poligona "Getliņi" teritorijā"

10. attēls. Būvniecības darbu 4. kārtā: Šūnas Nr. VIII un šūnas Nr. IX pagaidu rekultivācija. 1-1 griezum un 2-2 griezum

6. Risinājumu veidi un pasākumi, kas paredzēti, lai novērstu, nepieļautu vai mazinātu paredzētās darbības būtisku nelabvēlīgu ietekmi uz vidi

Lai novērtētu Paredzētās darbības ietekmes uz vidi būtiskumu, katram vides faktoram tika veikta šādu ietekmes uz vidi veidu analīze:

- Vai ietekme ir īslaicīga vai ilglaicīga?
- Vai ietekme ir primāra (tieša) vai sekundāra (netieša)?
- Vai ietekme ir pozitīva vai negatīva?
- Vai ietekmei ir kumulatīvs raksturs?

Ietekmes būtiskuma izvērtējuma kritēriji apskatīti 3. tabulā.

3. tabula

Ietekmes būtiskuma izvērtējuma kritēriji

Ietekmes būtiskums	Raksturojošie kritēriji
Nebūtiska ietekme	Ietekmes apjoms, varbūtība un/vai ilgums ir nenozīmīgs;
Neliela nelabvēlīga ietekme	Iespējamās neliela apjoma un/vai īslaicīgas pārmaiņas vidē, kuru rezultātā nav sagaidāmi vides kvalitātes robežlielumu vai mērķlielumu pārsniegumi
Vērā ņemama nelabvēlīga ietekme	Iespējamās nozīmīga apjoma vai mēroga pārmaiņas vidē, kuru rezultātā sagaidāmi vides kvalitātes robežlielumu vai mērķlielumu pārsniegumi
Neliela labvēlīga ietekme	Iespējamās pozitīvas pārmaiņas vidē, tomēr tās ir salīdzinājumā nelielas un/vai īslaicīgas
Vērā ņemama labvēlīga ietekme	Paredzamas pozitīvas pārmaiņas vidē, kuru rezultātā tiks sasniegti noteiktie vides kvalitātes robežlielumi vai mērķlielumi

Piesardzības pasākumu ievērošanai, lai samazinātu vides piesārņošanu vai tās risku, Paredzētās darbības īstenošanai ir izvirzāmi vairāki inženiertehniski un organizatoriski pasākumi ietekmju mazināšanai un/vai novēršanai, kas apkopoti 4. tabulā.

4. tabula

Inženiertehniskie un organizatoriskie pasākumi ietekmes uz vidi mazināšanai vai novēršanai un paliekošo ietekmju raksturojums

Ietekmei pakļautā vide, ietekmes faktori	Ietekmes potenciālais rašanās avots/ienesls	Ietekmes novēršanas un / vai samazināšanas pasākumi	Paliekošās ietekmes vērtējums
Gaisa piesārņojums un smakas	• Atkritumu apglabāšanas šūna. • BNA pārstrādes komplekss. • Atkritumu vieglās frakcijas. • Inerto (būvniecības un liela izmēra) atkritumu pārstrādes laukums. • Putekļi no grants un citiem neasfaltētiem ceļu segumiem.	• Atkritumu apglabāšanas šūnā tiek nodrošināts iespējami mazs atkritumu izkraušanas laukums, pārējo atkritumu virsmu regulāri pārklājot ar pārklājuma materiālu, kas samazina poligona gāzu emisijas gaisā. • Izkrautie atkritumi tiek sablīvēti ar kompaktoru, lai samazinātu putekļu un atkritumu vieglās frakcijas emisijas gaisā. • Būvniecības atkritumu un liela izmēra atkritumu šķirošana un smalcināšana piemērotos meteoroloģiskos laika apstākļos (vēja ātrums mazāks par 6 m/s). • Tiek nodrošināts iespējami mazs atkritumu izkraušanas laukums, pārējo atkritumu virsmu regulāri pārklājot ar pārklājuma materiālu, kas samazina smakas. • Kopš BNA pārstrādes iekārtas darbības uzsākšanas BNA pārstrāde gāzē tiek veikta hermētiski noslēgtos tuneļos un reaktoros. Gaisa emisija tiek veikta caur biofiltriem. Biofiltrs ir gaisa piesārņojuma kontroles tehnoloģija, kas izmanto mikroorganismus gāzveida piesārņotāju, tādējādi efektīvi samazinot smaku un kontrolē izplūdes gaisa plūsmu emisijas. • Gada sausajos periodos krātuves mitrināšana ar infiltrātu, lai novērstu atkritumu pašizdegšanos. • Sausā laikā tiek veikta difūzo putekļu emisiju avotu (piemēram, glabāti atkritumi, kustības zonas	Nebūtiska ietekme. Gaisa piesārņojuma un smaku samazināšanai poligonā jau šobrīd un arī turpmākajā ekspluatācijas laikā tiek paredzēti vairāki pasākumi, tostarp ieviešot LPTP, kuru kopums maksimāli mazinās emisiju izplatību poligonā un tā tuvākajā apkārtnē.

Ietekmei pakļautā vide, ietekmes faktori	Ietekmes potenciālais rašanās avots/iemesls	Ietekmes novēršanas un / vai samazināšanas pasākumi	Paliekošās ietekmes vērtējums
		un nenoslēgtas manipulāciju zonas) mitrināšana ar ūdeni vai miglu. • Ierīkota gāzes savākšanas apsaimniekošanas sistēma, samazinot gaisu piesārņojošo vielu emisijas, kas veidojas atkritumu sadalīšanās procesā. • Piebraucamais poligona ceļš un daļa poligona iekšējo ceļu ir klāti ar asfalta segumu, bet grunts ceļi sausā laikā tiek mitrināti ar speciālu laistīšanas mašīnu, tādējādi samazinot putekļu daudzumu gaisā. • Regulāra poligona un tam piegulošās teritorijas sakopšana savācot vieglo atkritumu frakciju, kas ar vēju ir tikusi izklīdēta. • Infiltrāta savākšanas sistēmas un uzkrāšanas baseina regulāra tīrīšana un uzturēšana darba kārtībā. • Koģenerācijas iekārtas gaisa piesārņojuma avotam - dūmenim nodrošināta paraugu ņemšana un emisijas mērīšana atbilstoši standartu prasībām.	
Troksnis	• Transporta tehnikas pārvietošanās radītās trokšņa emisijas. • Poligonā darbojošos iekārtu radītais troksnis (piemēram, energobloks, infiltrāta attīrīšanas iekārta).	• Atkritumu pieņemšana poligonā tiek veikta darba laikā no plkst. 7:00 līdz 22:00. • Iekārtas, kas rada pastiprinātu troksni (piemēram, sūkņi, motori, infiltrāta attīrīšanas iekārtas) pēc iespējas tiek izvietoti slēgtās telpās vai konteineros, lai samazinātu to ietekmi. Attīrīšanas iekārtu kompresori ievietoti speciālās troksni slāpējošās kastēs, gāzes motoru telpas veidotas no troksni slāpējošiem materiāliem. • Lai samazinātu specializētā transporta pārvietošanos pa koplietošanas ceļiem, poligonā	Nebūtiska ietekme. Tuvākajām dzīvojamām mājām trokšņa līmenis nepārsniedz normatīvos noteiktos trokšņa rādītājus.

Ietekmei pakļautā vide, ietekmes faktori	Ietekmes potenciālais rašanās avots/iemesls	Ietekmes novēršanas un / vai samazināšanas pasākumi	Paliekošās ietekmes vērtējums
		izveidota uzņēmuma degvielas uzpildes stacija un izbūvēta tehnikas mazgāšanas vieta. • Piebraucamais poligona ceļš un daļa poligona iekšējo ceļu ir ar asfalta segumu.	
Augsnes, grunts un pazemes ūdeņu piesārņojums	- Iespējamās nelielas degvielas noplūdes no iebraucošā/izbraucošā transporta, no poligonā darbojošās smagās tehnikas. - Bīstamo atkritumu nejauša nonākšana kopēja atkritumu masā. - Iespējamās notekūdeņu vai infiltrāta sistēmas bojājuma gadījumā.	- Visas atkritumu apstrādes zonas (atkritumu pieņemšanas, manipulāciju, apglabāšanas, apstrādes zonas) nodrošinātas ar ūdens necaurlaidīgu segumu. - Šūnu pamatnes izklāšanu, ar ūdensnecaurlaidīgu materiālu. - Lietus ūdeņu, rūpniecisko un saimniecisko notekūdeņu savākšanas un novadīšanas sistēma nodrošinās tai skaitā arī augsnes, grunts un pazemes ūdeņu aizsardzību no potenciālām noplūdēm. - Infiltrāta savākšanas sistēmas un uzkrāšanas baseinu regulāra tīrīšana un uzturēšana darba kārtībā, pārplūdes nepieļaušana (kontrolē ar ultraskaņas līmeņa sensoru palīdzību; līmeņa pietuvināšanās augšējās robežas gadījumā tiek nodrošināta priekšattīrīšana un novadīšana uz SIA "Rīgas ūdens" centralizētajiem kanalizācijas tīkliem), tāpat infiltrāta uzkrāšanas baseins ir izklāts ar ūdensnecaurlaidīgu materiālu. - Ieviestie nešķīrotie sadzīves atkritumi tiek izbērti SIA "Vides resursu centrs" šķirošanas rūpnīcas atkritumu pieņemšanas zonā, kas atrodas zem jumta un segums ir klāts ar cieto segumu. Šķirošanas process notiek slēgtās telpās uz cietas, betonētas virsmas.	Nebūtiska ietekme. Poligonā šobrīd kā arī pēc Paredzētās darbības realizācijas, paredzēti vairāki pasākumi, kas nodrošinās apkārtējās teritorijas augsnes, grunts un pazemes ūdeņu aizsardzību pret iespējamo piesārņojumu. Poligona darbības ietekmes uz vidi novērtēšanai tiek veikts regulārs vides kvalitātes novērtēšanas monitorings, kas sevī ietver: gruntsūdens, virszemes ūdens, infiltrāta, notekūdens sastāva un apglabātās atkritumu masas monitoringu. Monitorings tiek veikts saskaņā ar uzņēmumam izsniegtās Piesārņojuma atļaujas nosacījumiem un MK noteikumiem Nr.1032 5. pielikumā ietvertajām prasībām.

Ietekmei pakļautā vide, ietekmes faktori	Ietekmes potenciālais rašanās avots/iesmesls	Ietekmes novēršanas un / vai samazināšanas pasākumi	Paliekošās ietekmes vērtējums
		- Nešķiroto sadzīves atkritumu masā pamanīto bīstamo atkritumu izņemšana un atbilstoša to tālāka apsaimniekošana. - Transporttehnikas degvielas noplūdes gadījumā poligona teritorijā, nekavējoši tiks veikta izlijušās vielas savākšana ar absorbējošiem materiāliem.	
Virszemes ūdeņu piesārņojums	Lietus ūdeņi, saimnieciskās kanalizācijas notekūdeņi un infiltrāts.	Poligona teritorijā jau ir ierīkotas lietus ūdeņu un saimniecisko kanalizācijas notekūdeņu savākšanas un novadīšanas sistēmas. Veicot infrastruktūras paplašināšanas darbus, attiecīgi tiks izbūvētas arī atbilstošas lietus ūdeņu, notekūdeņu un infiltrāta savākšanas un attīrīšanas sistēmas.	Nebūtiska ietekme. Centralizēta lietus ūdeņu, ražošanas un saimniecisko kanalizācijas notekūdeņu savākšana un attiecīga to apsaimniekošana, kā arī atbilstoša infiltrāta apsaimniekošanas sistēmas uzturēšana izslēdz neattīrītu notekūdeņu/infiltrāta nonākšanu apkārtējā vidē tai sk. virszemes ūdeņos.
Atkritumu apsaimniekošana, t.sk. bīstamie atkritumi	Poligonā pieņemtie, apstrādājamie un apglabājamie atkritumi.	- Poligona teritorijā ienākošā nešķiroto atkritumu masa tiek nogādāta uz SIA "Vides resursu centrs" šķirošanas rūpnīcu, kur atkritumi pirms pārstrādes automatizēti tiek sašķiroti, nodalot citus pārstrādājamus atkritumus, bīstamos atkritumus un apglabājamus atkritumus. - Bīstamo atkritumu izņemšana no nešķiroto sadzīves atkritumu masas un atbilstoša to tālāka apsaimniekošana (nomniekam AS "BAO", kas nodrošina īslaicīgu bīstamo atkritumu uzglabāšanu, šķirošanu, pārpakošanu un pārstrādi). - Atbilstoša atkritumu sagatavošana un to apglabāšana poligonā. - BNA kompleksa darbība, kas piemērota BNA kompostēšanai vai anaerobai pārstrādei.	Nebūtiska ietekme. Apsaimniekot poligonā pieņemtos atkritumus atbilstoši labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem (LPTP) kā arī nepārsniedzot Latvijas likumdošanā noteiktos vides kvalitātes robežlielumus vai mērķlielumus. Poligonā tiek veikts regulārs vides kvalitātes novērtēšanas monitorings.

Ietekmei pakļautā vide, ietekmes faktori	Ietekmes potenciālais rašanās avots/iesmesls	Ietekmes novēršanas un / vai samazināšanas pasākumi	Paliekošās ietekmes vērtējums
Ietekme uz dabas vērtībām	Paredzētās darbības un tai piegulošajās teritorijās nav konstatētas retas un īpaši aizsargājamas augu sugas, un nav identificēti ES nozīmes biotopi, tostarp īpaši aizsargājamo sugu atradnes un aizsargājami biotopi. Tāpat Paredzētās darbības realizācijas rezultātā netiks ietekmētas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, mikroliegumi un <i>Natura 2000</i> teritorijas.	Pasākumi ietekmes novēršanai vai samazināšanai nav nepieciešami.	Nebūtiska ietekme.
Ietekme uz ainavu un kultūrvēsturiskajām vērtībām	Vizuālā ietekme uz ainavu.	Krātuves rekultivācija. Esošo atkritumu šūnu rekultivācija – pēc esošās atkritumu šūnas ekspluatācijas laika beigām, tiks nodrošināta tās rekultivācija, izveidojot rekultivācijas segumu.	Nebūtiska ietekme. Atkritumu poligona izstrādes rezultātā tiks radītas tiešas, ilglaicīgas un neatgriezeniskas izmaiņas ainavas ietekmē. Rekultivācijas rezultātā apkārtējā ainava iegūs jaunu veidolu un ilgtermiņā šīs izmaiņas var tikt novērtētas neitrāli. Saistībā ar rekultivācijas ietvaros veiktajiem pasākumu kompleksiem, tiek novērsta atkritumu negatīvā ietekme uz vidi un cilvēka veselību kā arī nodrošināta ar atkritumiem piesārņotas teritorijas iekļaušanos apkārtējā ainavā. Paredzētā darbība neskar ne vietējas nozīmes, ne valsts nozīmes kultūras pieminekļus vai to aizsargjoslas.

Ietekmei pakļautā vide, ietekmes faktori	Ietekmes potenciālais rašanās avots/ienesls	Ietekmes novēršanas un / vai samazināšanas pasākumi	Paliekošās ietekmes vērtējums
Sociāli - ekonomiskā ietekme	- Dabas resursu nodokļa maksājumi par faktisko ūdeņu piesārņojumu. - Vietējo iedzīvotāju nodarbinātība. - Ilgspējīgas atkritumu apsaimniekošanas sistēmas nodrošināšana.	- Dabas resursu nodokļa maksājumi Ropažu novada pašvaldības budžetā, kas novirzāmi vides aizsardzības pasākumu īstenošanai. - Nodarbinātības stabilitātes veicināšana – pastāvīgu darbavietu nodrošinājums tuvākās apkāmes iedzīvotājiem. - Atbalsts ilgtspējīgas atkritumu apsaimniekošanas sistēmas izveidei vietējā, reģionālā un valsts līmenī kopumā.	Vērā ņemama labvēlīga ietekme.

7. Iespējamā ietekme uz vidi un tās novērtējums objekta izbūves un ekspluatācijas laikā

Būvdarbus organizē un veic tā, lai kaitējums videi būtu iespējami mazāks. Būvdarbu laikā parasti ietekme uz vidi visvairāk saistīta ar:

- Satiksmi un autoparku, kas izraisa troksni, putekļus, smaku no auto izplūdes gāzēm;
- Būvniecības darbiem, piemēram, cieta daļiņu nogulsnešanās ūdens objektos, iespējamās naftas produktu noplūdes, iespējamās ķīmikāliju izplūdes, atsevišķu būvdarbu izraisītais troksnis.

Īstenojot Paredzēto darbību, īpaši būvdarbu laikā, ir sagaidāmas īslaicīgas neērtības apkārtējiem iedzīvotājiem. Tās galvenokārt būs saistītas ar būvdarbiem un iespējamām neērtībām vai traucējumiem tiešā būvlaukuma tuvumā. Iespējams būvtechnikas kustības intensitātes pieaugums, kā arī papildus transporta satiksme būvmateriālu un iekārtu piegādei. Minētie jautājumi tiks risināti, izstrādājot būvprojektu, kā arī sagatavojot darbu veikšanas projektu pirms būvdarbu uzsākšanas. Šajos dokumentos tiks paredzēti satiksmes organizācijas risinājumi, lai radītu pēc iespējas mazākas neērtības apkārtējiem iedzīvotājiem un zemju īpašniekiem.

Būvdarbu tehnoloģiskos procesus paredzēts veikt pēc plūsmas metodes, savienojot tos secībā laika ziņā, kā arī, ņemot vērā būvdarbu veikšanai piemērotus laikapstākļus. Būvdarbi tiks veikti darba dienās, darba laikā (no plkst. 7:00 līdz 19:00). Nakts stundās un brīvdienās ar būvdarbiem saistītas aktivitātes poligona teritorijā nenotiks. Detalizēta būvdarbu veikšanas kārtība tiks noteikta izstrādājamajā būvprojektā, ko izstrādā saskaņā ar 2014. gada 19. augusta MK noteikumiem Nr. 500 "Vispārīgie būvnoteikumi" un 2017. gada 9. maija MK noteikumiem Nr. 253 "Atsevišķu inženierbūvju būvnoteikumi".

Veicot būvniecības darbus, tiks ievēroti visi piesardzības un drošības pasākumi, lai pasargātu grunti, gruntsūdeņus, gaisu un apkārtējo teritoriju kopumā no potenciālā piesārņojuma.

Papildus, lai novērstu vai ierobežotu potenciālās ietekmes, tiks veikti ietekmi uz vidi mazinoši pasākumi:

- Optimāla darbu plānošana, organizācija un vienmērīga būvniecības procesa nodrošināšana. Būvobjektā strādājošā personāla instruktāža par darbu drošību un vides aizsardzības ievērošanu būvdarbu objektā un būvdarbu procesā;
- Periodiskas ievērojamā būvniecībai nepieciešamā izejmateriāla analīzes un to iespējamā piesārņojuma kontrole;
- Darba zonas uzturēšana kārtībā;
- Sadzīves atkritumu konteinera uzstādīšana;
- Būvniecības atkritumu savākšanas konteinera uzstādīšana;
- Biotualešu uzstādīšana un to regulāra apsaimniekošana;
- Lai nepieļautu grunts piesārņojumu ar naftas produktiem, patstāvīgi tiks uzraudzīts, lai nebūtu degvielas, darba šķidrumu un eļļu nosūces no būvobjektā izmantojamo mehānismu un transporttechnikas dzinējiem;
- Gadījumā, ja notiktu piesārņojošo vielu noplūde gruntī būvdarbu laikā, šim nolūkam nekavējoties tiks izmantoti naftas produktus absorbējoši pakļāji vai salvetes. Absorbējošie materiāli būs pieejami būvlaukuma palīgtelpās. Būvlaukuma teritorijā būs novietots arī kontainers bīstamo atkritumu savākšanai (piemēram, ar naftas produktiem piesārņotas grunts savākšanai);
- Būvdarbi tiks veikti nepieļaujot būvlaukuma piegružošanu ar būvgružiem, piesārņošanu ar notekūdeņiem;
- Transporttechnikas motora izslēgšana, ja tā darbība nav nepieciešama;
- Būvtechnikas uzpilde ar degvielu tiks veikta vietās ar cieta segumu un degvielas pievedēji tiks nodrošināti ar naftas produktus absorbējošo materiālu;

- Beramkravu transportēšanas laikā valējās kravas tiks pārsegtas ar smalko daļiņu aizturošu materiālu;
- Būvniecības laikā tiks izmantotas iekārtas/transporttehnika, kas atbilst normatīvajos aktos noteiktajām prasībām un iekārtu/transporta skaņas jaudas līmeņi nedrīkst pārsniegt noteiktās maksimālās trokšņa emisijas robežvērtības;
- Pabeidzot būvdarbus, sadzīves ēkas, komunikācijas, konteineri no teritorijas tiks izvesti.
- Krātuvēm piegulošā teritorija un pievedceļi tiks labiekārtoti.

Veicot būvdarbus tiks ievēroti visi piesardzības un drošības pasākumi, lai pasargātu grunti, gruntsūdeņus, virszemes ūdeņus, gaisu un apkārtējo teritoriju kopumā no potenciālā piesārņojuma. Būvniecības ietekmes galvenokārt ir salīdzinoši īslaicīgas vai vidēji īslaicīgas. Šo darbību radītās ietekmes ir pārvaldāmas, turklāt, tās beidzas līdz ar būvniecības darbu beigām. Kopumā būvniecības laikā, ievērojot darba drošības prasības un augstāk minētos ietekmi uz vidi mazinošos pasākumus, ietekme uz vides kvalitāti paredzētās darbības piegulošajās teritorijās nav sagaidāma. Tāpat ne būvniecības, ne ekspluatācijas fāzē nav prognozējams elektromagnētiskais, gaismas vai siltuma starojums.

Transporta intensitātes izmaiņas, troksnis, vibrācija

Apskatot transporta plūsmas intensitātes izmaiņas Paredzētās darbības īstenošanas laikā, ir sagaidāmas īslaicīgas neērtības apkārtējiem iedzīvotājiem. Tās galvenokārt būs saistītas ar būvdarbiem un iespējamām neērtībām vai traucējumiem tiešā būvlaukuma tuvumā. Iespējams būvtechnikas kustības intensitātes pieaugums, kā arī papildus transporta satiksme būvmateriālu un iekārtu piegādes laikā (maksimāli līdz 10 vienībām dienā, kas mijas ar periodiem, kad materiāla piegāde netiks veikta). Gan būvniecības materiāli, gan iekārtas, kas būs nepieciešamas plānotajiem infrastruktūras paplašināšanas darbiem, poligona teritorijā tiks ievestas, ievērojot poligona darba laiku, kā arī transporta kustības nosacījumus.

Ņemot vērā to, ka SIA "Getliņi EKO" turpinās apkalpot Viduslatvijas atkritumu apsaimniekošanas reģionu (iepriekš Pierīgas atkritumu apsaimniekošanas reģions), Paredzētās darbības īstenošanas gadījumā reisu biežuma pieaugums kopumā netiek prognozēts, izņemot, kā jau minēts iepriekš, nelielu tā pieaugumu būvdarbu laikā. Turklāt pēdējā piecgadē poligonā novērojams ienākošās atkritumu plūsmas pieauguma dinamikas samazinājums.

Arī pievedceļš poligonam ir veidots tā, lai transporta līdzekļi netraucētu satiksmes drošību un neradītu neērtības apkārtējiem iedzīvotājiem. Līdz ar to prognozētās transporta intensitātes izmaiņas paredzētās darbības īstenošanas gadījumā, būs maznozīmīgas un neradīs traucējumus vai zaudējumus apkārtnes iedzīvotājiem.

Jauno šūnu izbūve nerada izmaiņas pašreizējā atkritumu pieņemšanas, šķirošanas un nodošanas apglabāšanai sistēmā. Turklāt, izrietoši no apglabājamo atkritumu apjoma samazināšanās tendences, attiecīgi prognozēts arī atkritumu piegādātāju kravas transporta intensitātes samazinājums (līdz ~ 30 % salīdzinoši ar šā brīža atkritumu piegādātājiem) jaunizbūvēto šūnu ekspluatācijas laikā – atkritumu aizpildīšanas laikā, kas izriet no Direktīvā 1999/31/EK tai sk. arī AAVP2028 izvirzītajiem mērķiem (piemēram, apglabājamo atkritumu daudzuma samazināšana vismaz 10 % apmērā; atkritumu reģenerācijas iekārtu izveide; atkritumu rašanās novēršana un kopējā radīto atkritumu daudzuma ievērojama samazināšanās nodrošināšana; resursu izmantošanas efektivitātes palielināšana, ilgtspējīgākas patērētāju uzvedības modeļa attīstības veicināšana).

Jāatzīmē, ka jaunās atkritumu apglabāšanas šūnas nav uzskatāmas par papildus trokšņa avotu, jo atkritumu apglabāšana tajās tiks uzsākta pēc esošās šūnas Nr. VII piepildīšanas un darbības tās teritorijā izbeigšanas. Jaunajās apglabāšanas šūnās analogi kā esošajā aktīvajā tiks izmantots tas pats kompakts TANA520 ECO un nav prognozējams, ka strādājot šūnās Nr. VIII un Nr. IX trokšņa līmenis poligonā pārsniegtu esošo, jo netiks veidoti jauni trokšņa avoti.

Pamatojoties uz iepriekš minēto, trokšņa ietekmes jauno šūnu ekspluatācijas laikā raksturojamas kā nebūtiskas, tādas, kas nepārsniedz normatīvajos aktos noteiktās pieļaujamās robežvērtības. Secīgi pasākumi trokšņa samazināšanai nav paredzēti.

Detālāka informācija par trokšņu piesārņojuma radītām ietekmēm jauno šūnu būvniecības un ekspluatācijas laikā sniegta IVN ziņojuma kopsavilkuma 3.4. apakšnodaļā "Gaisa kvalitātes, smaku un trokšņa līmeņa novērtējums darbības vietas apkārtnē".

Būvdarbu laikā Paredzētās darbības vietā kā potenciālos vibrācijas iedarbības avotus var minēt būvniecības tehnikas un transporttehnikas izmantošanu. Savukārt tādi avoti, kas radīs vibrācijas uz piegulošajām teritorijām, būvdarbu laikā nav prognozēti. Vibrāciju ietekme, kas potenciāli var veidoties būvdarbu laikā uz apkārtējo teritoriju, ir vērtējama kā nenozīmīga un īslaicīga, un apkārtējo dzīvojamo māju iedzīvotāji to neizjutīs. Nav sagaidāma mikroseismiska iedarbība uz piegulošajām teritorijām un apkārtējo vidi ne esošo, ne jauno infrastruktūras objektu būvdarbu laikā un ekspluatācijas periodā.

Operators, plānojot un projektējot jaunus objektus, izvērtē to radīto ietekmi uz apkārtējiem objektiem. Sūkņi un motori pēc iespējas tiek izvietoti slēgtās telpās, lai samazinātu to ietekmi. Iespēju robežās tiek radītas barjeras (būvmateriālu kaudzes, ēkas, u. tml.), radot trokšņu bloķētājus. Regulāri tiek veikta iekārtu un transportlīdzekļu apkope, kā arī iepirkti jauni transportlīdzekļi ar samazinātu trokšņa līmeni. Pēc iespējas tiek samazināta darbības aktivitāte vakaros.

Troksni un vibrācijas rada tikai darbībā izmantotie tehniskie līdzekļi. Tā kā jauno apglabāšanas šūnu darbības nodrošināšanai tiek izmantoti līdzšinējie tehniskie līdzekļi un poligonā tiek izmantoti tikai visām tehniskajām prasībām atbilstoši un labā darba kārtībā esoši tehniskie līdzekļi, trokšņa vai vibrāciju līmeņa pieaugums nav prognozējams arī IVN objekta ekspluatācijas laikā, salīdzinot ar līdzšinējo poligona darbību. Īslaicīgs trokšņa un vibrāciju pieaugums saistāms ar šūnas Nr. IX izbūvi (1. būvniecības kārtas ietvaros).

Gaisa kvalitātes izmaiņas

Jauno šūnu ierīkošana nerada izmaiņas pašreizējā atkritumu pieņemšanas, šķirošanas un nodošanas apglabāšanai sistēmā. Izmainās tikai apglabāšanas vieta un transporta ceļš no atkritumu šķirošanas rūpnīcas uz jauno apglabāšanas vietu (šūnu Nr. VIII un šūnu Nr. IX).

Lai mazinātu putekļu/emisiju izplatību apkārtējā vidē IVN objektu izbūves laikā paredzēti vairāki pasākumi, piemēram:

- Būvlaukuma norobežošana ar žogu;
- Šūnas Nr. IX rekultivācijas slāņa atrakšana un atkritumu izrakšana un pāršķirošana tiks veikta pa nelieliem sektoriem, lai samazinātu potenciālās emisijas (smakas, putekļi).
- Šūnas Nr. IX būvniecības laikā izrakto atkritumu pāršķirošanu veiks trīs sijātāju grupa, kas būs izvietoti šūnas vidusdaļā, to darba zona aptuveni 50x50 m no trijām pusēm tiks iežogota ar trīs metru augstu pretputekļu tīklu;
- Kūdras slāni šūnas Nr. IX būvniecības laikā plānots izrakt pa nelieliem sektoriem un kāplēm. Izrokot vienu kūdras materiāla sektoru, tā vietā tiek ievietots inerta materiāls, tādējādi tiks samazinātas arī potenciālās smaku un putekļu emisijas;
- Putekļu mazināšanai būvniecības laikā grunts ceļu (sausā laikā) mitrināšana ar speciālu laistīšanas mašīnu;
- Būvniecības procesā tiks izmantoti normatīvo aktu prasībām atbilstoši tehniskie līdzekļi, kuru emisijas gaisā atbilst normatīvajos aktos noteiktajām prasībām.

Detalizēti praktiskie un tehniskie atkritumu norakšanas un sijāšanas pasākumi tiks izstrādāti būvprojektā.

Jauno šūnu ekspluatācijas laikā gaisa emisiju (tai sk. smaku un putekļu) ierobežošanai/samazināšanai paredzēti vairāki pasākumi, piemēram:

- Atkritumu priekšapstrādes laukumā līdz šķirošanai atvesto un uzkrāto atkritumu (materiāla) noseģšana ar agropļēvi vai citu līdzvērtīgu materiālu;
- Šūnā izkrauto atkritumu sablīvēšana ar kompaktoru, secīgi apglabāto atkritumu regulāra pārklāšana ar pārklājuma materiālu;
- Šūnas daļas, kurā vairāk nenotiek aktīvā atkritumu apglabāšana, pārklāšanu ar pagaidu pārkājumu, piemēram, māla un augsnes klājumu;
- Tiek nodrošināts iespējami mazs atkritumu izkraušanas laukums, pārējo atkritumu virsmu operatīvi pārklājot ar cietējošu materiālu, kas samazina ikdienas, starpposma un nogāžu smaku emisijas gaisā;
- Tiek nodrošināta izkrautie atkritumu sablīvēšana ar kompaktoru, lai samazinātu putekļu un atkritumu vieglās frakcijas emisijas gaisā;
- Apglabāšanas procesā tiek nodrošināta regulāra atkritumu slāņa pārklājuma pielietošana izmantojot cietējošu vielu (celulozes izcelsmes materiāls). Pārklājuma materiāla tehniskās specifikācijas ir tādas, kas nodrošina tā mērķus neatkarīgi no laikapstākļiem;
- Būvniecības, būvju nojaukšanas un liela izmēra atkritumu vienmērīga izbēršana laukumā un noseģšana ar agropļēvi vai citu, līdzvērtīgu materiālu līdz šķirošanai, lai novērstu smalko frakciju izplatīšanos vēja ietekmē;
- Būvniecības, būvju nojaukšanas un liela izmēra atkritumu šķirošana un smalcināšana piemērotos meteoroloģiskos laika apstākļos (vēja ātrums mazāks par 6 m/s);
- Gada sausajos periodos tiek veikta difūzo putekļu emisiju avotu (piemēram, glabāti atkritumi, kustības zonas un nenoslēgtas manipulāciju zonas) mitrināšana ar ūdeni vai miglu, vai šūnas mitrināšana ar infiltrātu.

Tāpat IVN ietvaros veiktie emisiju aprēķini un to izkliedes modelēšana demonstrē, ka, emisijas gaisā, tai skaitā smaku emisijas SAP "Getliņi", iekļaujot šūnu Nr. VIII un šūnu Nr. IX, nepārsniedz normatīvajos aktos noteiktās robežvērtības poligona un tam piegulošajās teritorijās.

Novērtējot smaku emisiju izkliedes aprēķinu rezultātus (tai skaitā plānotajām šūnām Nr. VIII un Nr. IX četros scenārijos), secināts, ka aprēķinātā smakas koncentrācija attiecībā pret smakas mērķlielumu ir nozīmīga, taču nepārsniedz MK noteikumos Nr. 724 noteikto mērķlielumu nevienā no apskatītajiem scenārijiem ne SAP "Getliņi", ne tam piegulošajās teritorijās.

Pamatojoties uz augstāk minēto un ņemot vērā, ka saistībā ar Paredzētās darbības realizēšanu, tiks saglabātas līdz šim jau ieviestās darbības, kas saistītas ar pasākumiem gaisa emisiju novēršanā vai samazināšanā, var secināt, ka ietekmes uz gaisa kvalitāti paredzētās darbības īstenošanas procesā nav definējamas kā būtiskas ietekmes.

Hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā režīma izmaiņas

Izvērtējot poligonā plānoto objektu tehnoloģiskos procesus, atkritumu pieņemšanas, apstrādes, uzglabāšanas un izvešanas nosacījumus, jaunajiem infrastruktūras objektiem paredzētās teritorijas sagatavošanas un pamatni veidojošās konstrukcijas, kā arī teritorijā iekārto un plānoto notekūdeņu savākšanas sistēmu, nav paredzams, ka jaunie infrastruktūras objekti varētu veicināt hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā režīma izmaiņas ne poligona, ne tam piegulošajās teritorijās. Gruntsūdeņu pazemināšanas darbi objektu būvniecības laikā netiek paredzēti (nav nepieciešami). Tāpat nav paredzams, ka jauno infrastruktūras objektu izbūves rezultātā būtiski palielināsies vidē novadāmo notekūdeņu apjoms. Sadzīves notekūdeņu un lietus ūdeņu attīrīšana tiks nodrošināta esošajās attīrīšanas iekārtās līdz normatīvajos aktos noteiktajām robežvērtībām. Attīrīto ūdeņu izplūde vidē tiks saglabā esošā – savācot lietus notekūdeņus, attīrot mehāniskajās attīrīšanas iekārtās un pēc tam novadot meliorācijas grāvī; sadzīves un ražošanas notekūdeņi, pirms novadīšanas meliorācijas grāvī, tiek attīrīti bioloģiskajās attīrīšanas iekārtās; izņemot

ūdeni, kas veidojas no tehnikas mazgātaves ar izplūdes vietas identifikācijas numuru N100501, kas tiek savākts un attīrīts caur smilts-naftas ķērājiem, secīgi tālāk novadot meliorācijas grāvī. Arī infiltrāta apsaimniekošanai tiks saglabāta esošās sistēmas princips – ir izveidota infiltrāta savākšanas sistēma, kas katrā atkritumu krātuvē ir pieslēgta kolektorakām. No akām infiltrāts tālāk tiek novadīts uz savākšanas baseinu no kura tālāk tas tiek novadīts uz bioloģiskām attīrīšanas iekārtām, kas nodrošina poligona infiltrāta attīrīšana līdz tādai pakāpei, kas pieļauj tā novadīšanu vidē vai nodošanu SIA "Rīgas ūdens".

Veicot infrastruktūras paplašināšanas darbus, attiecīgi tiks izbūvētas arī atbilstošas lietusu ūdeņu, notekūdeņu un infiltrāta savākšanas un attīrīšanas sistēmas. Infiltrāta drenāžas sistēma būs pieslēgta esošās infiltrāta sistēmas kolektorakai, kas izvietota poligona teritorijas ziemeļos blakus šūnas Nr. IX ziemeļu stūrim. Savāktais infiltrāts nonāk infiltrāta dīķī un pēc vajadzības var tikt izmantots atkritumu mitrināšanai un uz esošajām attīrīšanas iekārtām.

Citu inženierkomunikāciju darbību (piemēram, elektrolīnijas, centralizēti ūdensapgādes un kanalizācijas tīkli u.c.), kas izvietotas poligona piegulošajās teritorijās, un kuru varētu skart Paredzētā darbība, netiek ietekmēta.

Augsnes, grunts, gruntsūdeņu un virszemes ūdeņu piesārņojuma iespējamība

Paredzētās darbības teritorijā nav identificēti citi piesārņojuma avoti, kas potenciāli varētu radīt augsnes, grunts, gruntsūdeņu vai virszemes ūdeņu piesārņojuma draudus plānotās darbības un tai piegulošajās teritorijās, izņemot SAP "Getliņi" teritorijas vēsturisko piesārņojumu (LVĢMC Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu datu bāzē reģistrēta ar Nr. 80968/1404). Tā kā vecā atkritumu izgāztuve tika ierīkota bez atbilstošas izolējošas pamatnes, piesārņojums konstatēts gruntī un gruntsūdeņos. Turklāt apglabāšanas šūnas Nr. IX būvniecības 2. alternatīvais variants paredz daļēju veco atkritumu slāņa norakšanu un pārstrādi, kā arī piesārņotā kūdras slāņa atkritumu krātuves pamatnē izrakšanu un atbilstošu apsaimniekošanu. Tādējādi, īstenojot 2. alternatīvo būvniecības variantu, tiks likvidēts esošais piesārņojuma avots šūnas Nr. IX teritorijā, attiecīgi samazinot iespējamo piesārņojuma infiltrāciju gruntsūdeņos. Līdz ar to Paredzētā darbība atstās būtisku pozitīvu ietekmi uz vēsturiski izveidojušos piesārņojumu.

Atkritumu apsaimniekošana - uzglabāšana, šķirošana, reģenerācija un apglabāšana paredzēta ar atbilstošu ūdensnecaurlaidīgu pamatni/segumu aprīkotās teritorijās. Poligonā ievesto, šķirošanai paredzēto atkritumu vai atšķirotu atkritumu un materiālu ilgstoša uzglabāšana netiek paredzēta, līdz ar to potenciālais infiltrāts, kas varētu notecēt no atkritumiem/materiāliem ir ierobežots.

Gan gruntsūdeņu, gan virszemes ūdeņu aizsardzībai no potenciāla piesārņojuma poligonā tiek veikti vairāki preventīvi pasākumi, kā piemēram, lietusu ūdeņu centralizēta savākšana no poligona teritorijas asfaltētajiem laukumiem un to attīrīšana lokālajās attīrīšanas iekārtās; attīrīto lietusu ūdeņu izplūdes vietas regulāra kontrole un tīrīšana; jaunajās šūnās tiks izveidota infiltrāta savākšanas sistēma; infiltrāta savākšanas sistēmas un uzkrāšanas baseina regulāra tīrīšana un uzturēšana darba kārtībā, tostarp, pārplūdes nepieļaušana.

Augsnes, grunts un pazemes ūdeņu potenciālā piesārņojuma draudi var veidoties gan objekta būvniecības laikā, gan poligona ikdienas apsaimniekošanā, kad neuzmanīgu un neatbilstošu darbību rezultātā augsnē, gruntī, un tālāk pazemes ūdeņos var izlīst un noplūst degviela no būvdarbos iesaistītās transporttehnikas, agregātiem un darba instrumentiem. Gadījumā, ja notiktu piesārņojošo vielu noplūde gruntī būvdarbu laikā, šim nolūkam nekavējoties tiks veikta izlijušās vielas savākšana ar absorbējošiem materiāliem. Absorbējošie materiāli būs pieejami būvlaukuma palīgtelpās. Savāktie bīstamie atkritumi tālāk tiks utilizēti atbilstoši bīstamo atkritumu apsaimniekošanas prasībām, nododot tos specializētam atkritumu apsaimniekošanas operatoram. Būvdarbu laikā izmantojamās transporttehnikas mazgāšana un tehniskā apkope būvlaukuma teritorijā netiks veikta.

Piesārņojuma migrāciju nosaka divi galvenie faktori - vertikālā ūdens filtrācija un horizontālā ūdens filtrācija (gruntsūdeņu plūsmas virziens). Vertikālo filtrāciju nosaka ūdeni necaurlaidīgo un caurlaidīgo iežu klātbūtne.

Apskatot ģeoloģisko griezumu poligona teritorijā, kvartāra gruntsūdens horizontu pamatā veido dažādas graudainības smiltis ar grants un oļu piejaukumu. Kopumā šiem nogulumiem raksturīga laba ūdens caurlaidība, zem smilts nogulumiem iegul morēnas slānis. Līdz ar to, veidojas ūdeņu pārteces iespējas no gruntsūdens horizonta uz dziļāk esošajiem slāņiem. Zemāk iegulošo Augšdevona Pļaviņu spiedienūdens horizontu veido plaisaini un masīvi dolomīti ar māla un merģeļa starpkārtām. Horizonta ūdens caurlaidību nosaka plaisu un poru esamība. Līdz ar to aplūkojamā teritorijā kvartāra ūdens horizonts un arī zemkvartāra virsmā iegulošais Pļaviņu ūdens horizonts dabīgi ir vāji aizsargāts no virszemes piesārņojuma iekļūšanas tajā. Attiecīgi domājot par krātuves konstrukcijas izveidošanu, bija nepieciešamas rast atbilstošu risinājumu atkritumu apglabāšanas pamatnes izveidei, lai maksimāli novērstu iespējamā piesārņojuma migrāciju no augšējiem slāņiem uz leju.

Nodrošinot atkritumu un kūdras slāņu norakšanu, teritorijas inženierģeoloģiskie apstākļi vērtējami kā labvēlīgi jaunas atkritumu apglabāšanas šūnas pamatnes būvniecībai. Šūnas Nr. IX pamatni veido smalka, putekļaina vidēji blīva smiltis, piesātināta ar ūdeni. Saskaņā ar standartu LVS NE ISO 14688 - putekļaina, vidēji rupja, vienveidīgi vai vidēji frakcionēta smiltis ir ar labu nestspēju un piemērota atkritumu šūnas pamatnes būvniecībai. Ņemot vērā to, ka atkritumu apglabāšanas krātuves (šūnas) pamatne tiks veidota atbilstoši MK noteikumu Nr. 1032 prasībām, kas nozīmē ūdensnecaurlaidīgu apstākļu nodrošināšanu zem apglabātajiem atkritumiem, tādējādi līdz minimuma samazinot no atkritumiem veidojošā piesārņojuma nonākšanu gruntī un pazemes ūdeņos. Līdz ar to jebkāda veida mijiedarbība ar zemāk iegulošajiem pamatiežiem, tajā skaitā – dzeramos ūdeņus saturošiem, Paredzētās darbības kontekstā netiek prognozēta.

Saistībā ar jauno infrastruktūras elementu, proti, šūnas Nr. VIII un šūnas Nr. IX izveidi, nebūs jāparedz papildus jaunu monitoringa urbumu ierīkošanu vai papildus ūdens paraugošanas vietu izveidi, to paraugošanas biežuma izmaiņas. Jau šobrīd poligonā esošo urbumu novietojums vērtējams kā atbilstošs un pietiekams, kas ļaus "pārtvert" potenciālo piesārņojumu arī no jaunizbūvējamām šūnām, jo gruntsūdeņu plūsma pašlaik ir vērsta no ziemeļiem uz dienvidaustrumiem.

Tā kā abas šūnas tiek izveidotas ar atbilstošu izolētu pamatni, apvaļņojumu un infiltrāta savākšanas sistēmu, nav prognozējama ietekme uz pazemes ūdens kvalitāti. Ņemot vērā arī to, ka līdz šim šī teritorija bija rekultivēta tādā veidā, lai samazinātu infiltrāciju pazemes ūdeņos, teritoriju jaunā apbūve neatstās būtisku ietekmi uz pazemes ūdens resursiem.

Abu apglabāšanas šūnu izbūve un apglabāšanas kārtība nodrošina to, ka virszemes ūdeņos nenonāk atkritumu infiltrāts. Jauno šūnu infiltrāta savākšanas sistēma tiks pieslēgta pie jau esošās infiltrāta savākšanas, priekšattīrīšanas sistēmas, tālāk nododot ūdeņus SIA "Rīgas ūdens" kanalizācijas sistēmā. Nav prognozējama negatīva ietekme uz virszemes ūdeņu kvalitāti vai resursiem.

Ņemot vērā augstāk minēto, jaunie infrastruktūras objekti, kuros paredzēta atkritumu apsaimniekošana, to pareizas un saprātīgas apsaimniekošanas rezultātā, ievērojot ekspluatācijas noteikumus, nevar radīt augsnes un grunts, kā arī gruntsūdeņu un virszemes ūdeņu piesārņojuma draudus.

Iespējamās ietekmes novērtējums uz dabas vērtībām, bioloģisko daudzveidību, ekosistēmām, īpaši aizsargājamām teritorijām

Lai izvērtētu Paredzētās darbības iespējamo ietekmi uz dabas vērtībām, bioloģisko daudzveidību, ekosistēmām, tuvākajām īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un mikroliegumiem, IVN sagatavošanas laikā tika pieaicināta attiecīgās jomas sertificēta eksperte Egita Grolle.

Jāatzīmē, ka teritorijas tuvumā atrodas mikroliegums, kas izveidots putnu sugas aizsardzībai. Tā kā atkritumu poligona izmantošana Paredzētās darbības gaitā neizmainīsies, nav paredzams, ka varētu veidoties ietekme uz mikrolieguma teritoriju, kas atrodas aiz izstrādātā kūdras purva. Atkritumu apglabāšanas šūnu ierīkošanas rezultātā neveidosies ietekme uz tuvāko īpaši aizsargājamo un *Natura 2000* teritoriju – dabas parku "Dolessala". Dabas parks atrodas samērā tālu ~ 2,8 km attālumā. Starp atkritumu poligonu un aizsargājamo teritoriju atrodas gan derīgo izrakteņu ieguves vieta, gan maģistrālā dzelzceļa līnija un auto ceļš, kā arī Daugavas gultne.

Eksperte norāda, ka dabas datu pārvaldības sistēmā "Ozols" reģistrētie aizsargājамie purvu biotopi un aizsargājamo augu sugu atradnes, kurus varētu ietekmēt hidroloģiskā režīma svārstības, dabā vairs nepastāv. Tuvumā atrodas aizsargājамie biotopi, kuru attīstībai noteicošais faktors nav atbilstoša gruntsūdens līmeņa vai hidroloģiskā režīma ietekme. Teritorijas tuvumā augošās aizsargājамās augu sugas sastopamas sausās, smilšainās augsnēs, to pastāvēšanu neietekmē hidroloģiskā režīma izmaiņas.

Paredzētās darbības un tai piegulošajās teritorijās eksperte nav konstatējusi īpaši aizsargājамas augu sugas, īpaši aizsargājамus biotopus vai citas bioloģiskās vērtības. Gan Paredzētā darbība, gan tās izbūve neradīs negatīvu ietekmi uz dabas vērtībām.

Iespējamā ietekme uz apkārtnes ainavu, kultūrvēsturiskiem pieminekļiem, kultūrvēsturisko vidi un rekreācijas resursiem

Atbilstoši sertificēta biologa vērtējumam, Paredzētās darbības teritorijā un apkaimē nav sastopami bioloģiski vērtīgi biotopi, aizsargājамas sugas un augsta bioloģiskā daudzveidība.

Paredzētās darbības vietā un tai piegulošajās teritorijās neatrodas valsts aizsargājамie kultūras pieminekļi un to aizsargjoslas. Tuvākais valsts nozīmes aizsargājамais vēstures piemineklis ir Salaspils koncentrācijas nometnes vieta kas atrodas Salaspils novada teritorijā, apmēram 2,5 km dienvidaustrumu virzienā no poligona teritorijas, nav paredzama savstarpēja saistība un Paredzētās darbības ietekme uz šo objektu. Tuvākais valsts nozīmes aizsargājамais koks (dižkoks), reģistrēts ~ 680 m attālumā no poligona.

Tūrisma un rekreācijas potenciāls Paredzētās darbības īstenošanas vietā ir zems, ko lielā mērā nosaka teritorijas vēsturiskā attīstība. Ņemot vērā to, ka atkritumu apsaimniekošana šajā vietā tiek veikta jau kopš 1973. gada, paredzams, ka plānoto infrastruktūras objektu darbības ietekme uz tūrisma un rekreācijas potenciālu būs neitrāla. Poligonam tuvākajā apkārtne nav zināmas arī rekreācijas teritorijas, kuras varētu ietekmēt Paredzētās darbības īstenošana.

Vienlaikus minams SAP "Getliņi" teritorijā esošais "Vides izglītības centrs", tāpat SIA "Getliņi EKO" rīko ekskursijas skolēnu u.c. interesentu grupām. Gadā SAP "Getliņi" apmeklē 250 – 350 ekskursiju grupas, semināru dalībnieki un citi interesenti. Kopējais apmeklētāju skaits ir 5500 – 7500 cilvēki. Var teikt, ka poligona darbība savā ziņā ir pat veicinājusi tūrisma pieaugumu vietējā līmenī.

Kopumā, tverot plašākā teritorijas kontekstā, Paredzētā darbība būtisku ietekmi uz apkārtnes ainavu, uz kultūrvēsturisko mantojumu un vidi neatstāj, jo neatrodas to tiešā tuvumā, kā arī darbības apjoms nav pietiekams, lai radītu būtisku paliekošu ietekmi.

Iepriekš izvērtēto ietekmju savstarpējā saistība un paredzētās darbības ietekmes kumulācija

IVN ziņojumā izvērtētas visas nozīmīgākās ietekmes, kādas varētu radīt Paredzētā darbība - gaisu piesārņojošo vielu emisijas un izmaiņas gaisa kvalitātē, smaku izplatības novērtējums, trokšņa līmeņa izmaiņu novērtējums, transporta radītās ietekmes novērtējums, ietekme uz bioloģisko daudzveidību un īpaši aizsargājамām dabas teritorijām, ietekme uz ainavisko un kultūrvēsturisko nozīmīgumu, virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti, augsni un grunti. Tiešās saiknes starp augstāk minētajām ietekmēm netika konstatētas, piemēram gaisu piesārņojošo vielu un smaku izplatība nav saistāma ar trokšņa vai augšnes, grunts, gruntsūdeņu un pazemes ūdeņu piesārņojumu. Tai pat laikā atsevišķas izvērtētās ietekmes iekļauj viena otru, piemēram, transporta radītā ietekme izpaužas kā palielināts trokšņa un gaisu piesārņojošais avots vai augšnes, grunts piesārņojums var veicināt gruntsūdeņu un pazemes ūdeņu tālāku piesārņošanu (kaut gan konstatēts, ka ietekme uz augšnes, grunts, gruntsūdeņu un pazemes ūdeņu kvalitāti Paredzētās darbības īstenošanas gadījumā nebūs). Izvērtēto ietekmju savstarpējā saistība, kas varētu pastiprināt šo ietekmju nozīmīgumu, netika konstatēta.

Kumulatīvās (summārās) ietekmes uz vidi ir ietekmju kopums, kurš rodas, realizējot Paredzēto darbību un izvērtējot iespējamo citu darbību ietekmes. IVN procesā apskatītas gan poligona teritorijā esošo un plānoto objektu summārās ietekmes, gan arī vērtētas ar citām esošām darbībām ārpus poligona.

SAP "Getliņi" sanitārās aizsargjoslas zonā atrodas lauksaimniecībā izmantojamas zemes, mežu teritorijas, dienvidu un dienvidrietumu daļā rūpnieciskās apbūves teritorijas, uz austrumiem, ziemeļaustrumiem purvs "Getliņi", ziemeļu - ziemeļrietumu daļā lauksaimniecībā izmantojamas zemes un meža teritorijas. Tāpat arī dzīvojamo māju poligona sanitārās aizsargjoslas robežās nav. Aizsargjoslas teritorija ir apzaļumota, lielā daļā ir meža josla ap poligonu. Skatoties tālāk SAP "Getliņi" tuvumā veidojas pārsvarā rūpnieciskā teritorija (piemēram, SIA "Florabal" – kūdras ieguve; z/s "Cēderi" - grants un smilts karjera izstrāde; SIA "Sakret" - dažādu būvniecības materiālu ražošana; SIA "Consolis Latvija" - dzelzsbetonu konstrukciju ražotne; izvietotas vairākas noliktavu teritorijas un autotransporta remontdarbnīcas u.c.).

Nav sagaidāms, ka plānotās infrastruktūras paplašināšanās iespaidā varētu tikt ietekmēta poligonam tuvumā esošā teritorija. Tuvāko un lielāko ražošanas uzņēmumu attālums no poligona teritorijas ir pietiekams, lai ņemtu vērā potenciālās kumulatīvās ietekmes uz vidi, un šādi objekti kaut kādā veidā ierobežotu Paredzēto darbību vai otrādi – plānotā darbība ietekmētu citu ražošanas uzņēmumu darbību.

8. Informācija par avāriju risku un avārijas situāciju prognozi

IVN sagatavošanas laikā novērtēti un analizēti Paredzētās darbības potenciālie riski, ņemot vērā likumdošanā noteiktās prasības, SIA "Getliņi EKO" paredzēto darbību, kā arī izvērtējot līdzīgu uzņēmumu darbību un tur noteiktos (vai identificētos) riskus darbībās ar sadzīves atkritumiem.

Izvērtējot Paredzētās darbības tehnoloģiskos procesus un darbības ar atkritumiem poligonā kopumā iespējams identificēt šādus iekārtu un sistēmu riskus:

- ugunsgrēks (atkritumu aizdegšanās iekārtu darbības zonā, atkritumu apglabāšanas šūnā, elektropreču aprīkojuma lietošana personāla telpās u.c.);
- sprādzienbīstamība (nejauša sprādzienjūtīgu atkritumu klātbūtne ievesto atkritumu masā, energoblokā);
- degvielas noplūde no iebraucošā/izbraucošā transporta, no traktortehnikas, no smagās tehnikas, kas ikdienā darbosies poligona teritorijā, no degvielas, kas paredzēta rezerves apkures katliem uzglabāšanas tvertnēm;
- ķīmisko vielu noplūde vai aizdegšanās (piemēram, bīstamo atkritumu novietnē; nomniekam AS "BAO" veicot īslaicīgu bīstamo atkritumu uzglabāšanu, šķirošanu, pārpakošanu un pārstrādi).

Lai maksimāli novērstu ar atkritumu apsaimniekošanu saistītos riskus, poligona darbībā tiek nodrošināti vairāki pasākumi šādu risku samazināšanai, kā poligona teritorijā esošo ēku projektēšana atbilstoši likumdošanas prasībām (ugunsdzēsība, zibens novadīšana), trauksmes automātiskās sistēmas ierīkošana poligona infrastruktūras telpās, tehnoloģisko iekārtu aprīkošana ar automātisko vadības un brīdināšanas sistēmu, ar ugunsdrošības sensoriem un atsevišķām paaugstinātas ugunsbīstamības iekārtām, darba drošības prasību ievērošanu personālam (instrukcijas, rīcības plāni avāriju gadījumos, apmācības, individuālie darba aizsardzības līdzekļi). Darbiniekiem tiek organizētas apmācības rīcībām avārijas situācijās.

Ir izstrādāti, regulāri tiek pārskatīti un apstiprināti šādi rīcības plāni:

- Rīcības plāns degvielas noplūdes gadījumā atkritumu poligona teritorijā;
- Rīcības plāns eļļas noplūdes gadījumā no transportlīdzekļiem atkritumu poligona teritorijā;
- Rīcības plāns ķīmisko vielu noplūdes vai aizdegšanās gadījumā atkritumu poligona teritorijā;
- Rīcības plāns ugunsgrēka gadījumā.

Balstoties uz SIA "Getliņi EKO" izstrādātajiem rīcības plāniem poligona teritorijai ir sagatavota karte, kurā vizuāli attēloti infrastruktūras objekti iedalot tos atbilstošās risku zonās (skat. 11. att.).

SIA "Getliņi EKO" operatīvai reaģēšanai uz ārkārtas/avārijas situāciju ir izstrādājis rīcības shēmu saistībā ar ziņošanas pienākumu saskaņā Piesārņojuma atļaujas nosacījumu izpildi (12. att.).

11. attēls. Sadzīves atkritumu poligona "Getliņi" risku zonas

9. Izmantotās novērtēšanas un prognozēšanas metodes

Lai novērtētu Paredzētās darbības ietekmi uz vidi izmantotas dažādas novērtēšanas un prognozēšanas metodes:

- Vēsturiskās analīzes metode, karšu, arhīva materiālu, publicēto un nepublicēto materiālu izpēte;
- Salīdzinošā analīze;
- Teritorijas apsekošana un novērtēšana;
- Fotofiksācija;
- Datu apkopojums un statistiskā analīze;
- Matemātiskie aprēķini un modelēšana.

Vēsturiskās analīzes metode pielietota, novērtējot poligona attīstību un apkārtējo teritoriju. Esošās situācijas raksturojumam izmantotas pieejamās kartes (ģeoloģiskā uzbūve, kvartārģeoloģiskā karte, ģeomorfoloģiskās kartes), plāni, dažādu etapu izpētes un citi informatīvi materiāli, kas ļauj novērtēt teritorijas kopējo vides stāvokli. Tāpat no publicētajiem un nepublicētajiem informācijas avotiem iegūta sākotnējā informācija par teritorijas kultūrvēsturisko nozīmīgumu, apkārtnes dabas vērtībām, citām dabas vērtībām un riska objektiem. Apkopota informācija arī par teritorijas pašreizējo izmantošanu, tuvumā esošajām dzīvojamajām ēkām, citiem saimnieciskās darbības objektiem. Šim nolūkam izmantotas publiski pieejamās datu bāzes, arhīvi, publicētā un nepublicēta informācija.

Situācijas novērtēšanai izmantota arī salīdzinošā analīze, veicot teritorijas apstākļu novērtējumu un iespēju robežās izvērtējot līdz šim veiktās darbības ietekmes. Pieņemot, ka līdzīgos apstākļos var veidoties līdzīgi procesi vai ietekmes. Tā piemēram, salīdzinošās analīzes rezultātā tika novērtēta emisiju gaisā iespējamība un veidi, pamatojoties uz eksistējošo pieredzi, veiktajiem aprēķiniem un modelēšanām.

Informācija, kas izmantota ietekmes novērtēšanai, lielā mērā iegūta teritoriju, apsekošanas un novērtēšanas rezultātā. Apsekojot apkārtējo teritoriju un sastādot atzinumu, novērtētas apkārtnes teritoriju izmantošana, ainaviskais nozīmīgums. Kartēšanas rezultātā novērtētas piebraukšanas iespējas (ceļi), teritorijas pieejamība, tuvējās ūdensteces un ūdenstilpnes, raksturīgās reljefa formas.

Veicot fotofiksāciju, ievēroti nosacījumi, kas ļauj iegūto informāciju izmantot novērtēšanai – fiksēts fotouzņēmumu izdarīšanas datums, vieta, autors.

Teritorijas bioloģiskā daudzveidība, tajā sastopamās dabas vērtības tika novērtētas veicot apsekošanu. Apsekošanu un novērtēšanu veica Sugu un biotopu eksperte Egita Grolle, eksperta sertifikāta Nr.003, derīgs līdz 13.05.2028. Spec. zālāji, meži un virsāji, jūras piekraste, Spec. vaskulārās augu sugas sertifikāts derīgs līdz 06.09.2024.

Novērtējot ilgtermiņa procesus, izmantotas datu bāzēs uzkrātās un pieejamās datu kopas, veicot rezultātu statistisko apstrādi un analīzi. Tā, piemēram, informācija par meteoroloģiskajiem apstākļiem iegūta, LVĢMC, kas iegūta statistiskās apstrādes rezultātā.

Emisiju gaisā novērtējumam izmantoti:

- SIA "TEST" 2020. gadā izstrādātais "Poligons "Getliņi" Kaudzīšu iela 57, Rumbula, Stopiņu novads, LV-2121, stacionāru piesārņojuma avotu emisijas limitu projekts";
- SIA „ELLE” 2023. gada jūnijā izstrādātais SELP;
- SIA „ELLE” 2023. gada oktobrī izstrādātais "SIA "Getliņi EKO" stacionāro piesārņojuma avotu emisijas limitu projekta grozījumi";
- SIA "KPMG Baltics" 2023. gada novembrī izstrādātais "Metodika siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisiju aprēķina veikšanai".
- SIA "TEST" 2024. gada jūlijā izstrādātais "Jaunu apglabāšanas šūnu izveidei sadzīves atkritumu poligona "Getliņi" teritorijā (SIA "Getliņi EKO"). Šūnu būvniecības ietekme uz gaisa kvalitāti".

Trokšņa traucējumu novērtējumam izmantots:

- SIA „ELLE” 2024. gada februārī izstrādātais Trokšņu novērtējums.

Esošā stāvokļa novērtējumam SAP "Getliņi" izmantots SIA "Getliņi EKO" 2021., 2022. un 2023. gada darbības pārskati, kā arī citi SIA "Geo Consultants" un SIA "Getliņi EKO" rīcībā esoši izpētes materiāli.

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu izstrādāja SIA "Geo Consultants", tā vides pārvaldības speciāliste Kristīne Kaļva, valdes loceklis Jānis Ābeliņš, Vides projektu nodaļas vadītājs Ivo Sārs, Būvniecības projektu nodaļas vadītājs Zigurds Gutāns, Atkritumu apsaimniekošanas projektu nodaļas vadītājs Kaspars Kļavenieks, Ārvalstu projektu nodaļas vadītājs Māris Bremšs, vecākais ģeologs Aleksejs Ņelajevs, vadošais ģeologs Aivars Gilucis un SIA "Getliņi EKO" Vides pārvaldības daļas vadītājas Baiba Rosicka un Lilija Dukaļska, Vides speciālists Kārlis Vonda, Būvniecības daļas vadītājs Oļegs Hlusovs, Gāzes ieguves un sistēmu ekspluatācijas nodaļas vadītājs Jānis Ozols.

10. Informācijas apmaiņa ar sabiedrību

IVN procedūras ietvaros būtiski ir noskaidrot gan sabiedrības, gan pašvaldību viedokli par Paredzēto darbību. Paredzētās darbības ierosinātais un esošā sadzīves atkritumu poligona apsaimniekotājs SIA "Getliņi EKO" ar atkritumu saimniecību saistītajos jautājumos cieši sadarbojas ar visām Pierīgas atkritumu apsaimniekošanas reģiona pašvaldībām. Uzsākot paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru, ierosinātais konsultējās ar pašvaldībām par ieceres atbilstību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem. Tāpat pašvaldības un sabiedrības viedoklis tika noskaidrots sākotnējā sabiedriskās apspriešanas sanāksmē. Pašvaldībām, savas kompetences ietvaros, īstenojot teritoriju pārvaldības funkcijas, nav iebildumu pret Paredzēto darbību, jo tā atbilst šajā teritorijā līdz šim īstenotajai saimnieciskajai darbībai un spēkā esošajiem teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem.

Sabiedrības attieksme un viedoklis saistībā ar Paredzēto darbību noskaidrota sabiedrisko apspriešanu sanāksmju laikā.

Sākotnējā sabiedriskā apspriešana

Paziņojums par Paredzēto darbību un IVN sākotnējo sabiedrisko apspriešanu tika publicēts Stopiņu novada domes informatīvajā izdevuma "Tēvzemīte" 2021. gada 9. aprīļa numurā Nr. 314, Salaspils novada domes informatīvajā izdevuma "Salaspils vēstis" 2021. gada 26. marta numurā Nr. 3 (733), laikraksta "Rīgas aprīņa avīze" 2021. gada 9. aprīļa numurā Nr. 26 (9140) un ievietots tīmekļvietnēs www.stopini.lv, www.getlini.lv, www.geoconsultants.lv un www.vpvpb.gov.lv.

Par Paredzēto darbību individuāli informēti tie nekustamo īpašumu īpašnieki (valdītāji), kuru nekustamie īpašumi robežojas ar Paredzētās darbības vietu.

Paredzētās darbības sākotnējā sabiedriskā apspriešana notika no 2021. gada 9. aprīļa līdz 2021. gada 30. aprīlim. Neklātienes sanāksme tika organizēta no 2021. gada 20. līdz 26. aprīlim, kuras laikā tika publicēta videoprezentācija (sagatavotā videoprezentācija bija pieejama saitē²) un ieinteresētās puses varēja sūtīt jautājumus uz Pilnvarotās personas e-pasta adresi - gc@geoconsultants.lv. Videoprezentācija tika skatīta 4 reizes. Tiešsaistes videokonference notika 2021. gada 22. aprīlī plkst. 17:00. Sanāksmē bija iespējams piedalīties, izmantojot Pilnvarotās personas tīmekļa vietnē www.geoconsultants.lv publicēto saiti (saite tika publicēta 2021. gada 20. aprīlī). Tiešsaistes videokonference tika rīkota izmantojot gotomeeting.com platformu³. Tiešsaistes videokonferencei pieslēdzās trīs personas. Sākotnējās apspriešanas sanāksmes periodā netika saņemti jautājumi vai priekšlikumi ietekmes uz vidi novērtējumam.

Sākotnējās apspriešanas ietvaros VPVB nesaņēma priekšlikumus ietekmes uz vidi novērtējumam.

IVN ziņojuma sabiedriskā apspriešana

Atbilstoši normatīvo aktu prasībām tika nodrošināta IVN ziņojuma sabiedriskā apspriešana laika posmā no 2022. gada 30. jūnija līdz 2022. gada 30. jūlijam.

Paziņojums par sabiedrisko apspriešanu (IVN ziņojuma 8. pielikums) publicēts 2022. gada 10. jūnija "Rīgas Aprīņa Avīzē" un 2022. gada 30. jūnija Salaspils novada domes izdevumā "Salaspils Vēstis" (Nr. 6 (748)).

Ar IVN ziņojumu varēja iepazīties sabiedriskās apspriešanas laikā:

- SIA "Geo Consultants" tīmekļa vietnē www.geoconsultants.lv;
- Stopiņu novada domē, Institūta ielā 1a, Ulbrokā, Stopiņu pagastā, Ropažu novadā;
- Ropažu novada pašvaldības būvvaldē, Institūta ielā 1, Ulbrokā, Stopiņu pagastā, Ropažu novadā;
- Salaspils novada domē, Līvzemes ielā 8, Salaspilī, Salaspils pilsētā.

² <https://www.loom.com/share/66e7674af7474528b38a82ca37b5988b>

³ <https://global.gotomeeting.com/join/917950245>

Saskaņā ar Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 20. pantu ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma sabiedriskā apspriešana notika neklātienēs formā (attālināti) laika posmā no 2022. gada 11. jūlija līdz 15. jūlijam. Tiešsaistes videokonference notika 2022. gada 11. jūlijā plkst. 17:00 (pieejas saite tika publicēta tīmekļa vietnē www.geoconsultants.lv 8. jūlijā).

Laika posmā no 2022. gada 11. jūlija līdz 15. jūlijam SIA "Geo Consultants" tīmekļvietnē tika publicēta prezentācija par paredzēto darbību un interesentiem bija iespēja uzdot jautājumus un saņemt atbildes rakstot uz e-pasta adresi inga.gavena@gmail.com. Rakstiskus priekšlikumus par paredzēto darbību varēja iesniegt SIA "Geo Consultants", rakstot uz e-pasta adresi: gc@geoconsultants.lv

Paziņojums par sabiedrisko apspriešanu un IVN ziņojums ar pielikumiem tika nosūtīts Atzinuma sniegšanai VVD Lielrīgas reģionālajai vides pārvaldei, Dabas aizsardzības pārvaldei un Veselības inspekcijai, Stopiņu pagasta pārvaldei un Ropažu pagasta pārvaldei, Salaspils novada pašvaldībai, kā arī Paziņojums un informācija par tā publicēšanu tika iesniegti VPVB.

Sabiedriskās apspriešanas laikā par paredzēto darbību un IVN ziņojumu netika saņemti rakstiski vai mutiski iedzīvotāju vai sabiedrisko organizāciju viedokļi. Ir saņemta Veselības inspekcijas 2022. gada 14. jūlija vēstule Nr.2.4.5.-1./6191, kurā tā pauž viedokli, ka piekrīt ietekmes uz vidi novērtējuma otrai redakcijai. Vēstulē nav ietverti aizrādījumi vai rekomendācijas. Dabas aizsardzības pārvalde savā 2022. gada 26. jūlija vēstulē Nr.4.9/4059/2022-N pauž viedokli, ka Paredzētās darbības īstenošana neradīs būtisku ietekmi uz dabas vērtībām.

No citām institūcijām un pašvaldībām, kurām sabiedriskās apspriešanas laikā tika nosūtīts IVN ziņojums, lūdzot sniegt atzinumu, netika saņemti Atzinumi vai rekomendācijas. Tādējādi var uzskatīt, ka arī pašvaldības un VVD Lielrīgas reģionālā vides pārvalde neiebilst pret Paredzēto darbību un veikto tās ietekmes uz vidi novērtējumu.

Sabiedrisko apspriešanu laikā saņemtie priekšlikumi un komentāri no sabiedrības ir izvērtēti un ņemti vērā sagatavojot IVN ziņojuma redakciju pēc sabiedriskās apspriešanas.